

VETENSKAP | URSPRUNG | SKAPELSETRO

Genesis

DECEMBER 2021

i Begynnelsen

EN VANDRING
GENOM BIBELNS ELVA
FÖRSTA KAPITEL

FÖREDRAG | TEMAHELGER | SEMINARIER

Björn Nissen

Orsa
Bibeln och vetenskap, Intelligent Design
0735-76 65 47
bjornnissen@hotmail.com

Vesa Annala

Kalmar
Naturvetenskap, teologi
0705-76 53 19
vesa.annana@telia.com
www.vesa-annala.se

Johnny Bergman

Bankeryd
Evolution - fakta eller teori,
Intelligent Design, apmänniskor
070-228 10 32
johnnybergman@telia.com
www.bergmansmedia.se
Kan föreläsa i Jönköping med omnejd

Magnus Lindborg

Lycksele
Grundläggande skapelsetro
0727-06 02 84
magnuslindborg@live.se

Mats Molén

Umeå
Naturvetenskap, biologi, geologi
090-13 83 68
mats.dino@gmail.com
www.matsmolen.se

Josef Moensjö

Falköping
Grundläggande skapelsetro
0705-42 63 50
josef.moensjo@gmail.com

Henrik Mjörnell

Vaggeryd
Grundläggande skapelsetro
Dinosaurier och Bibeln
Bibeln och vetenskapen
0707-14 27 68
henrik.mjornell@pingst.se

Anders Gärdeborn

Västerås
Bibeln, naturvetenskap
0709-95 10 10
gardeborn@telia.com
www.gardeborn.se

Göran Schmidt

Rörö
Intelligent Design,
naturvetenskap,
Bibeln och vetenskapen.
0704-80 38 40
schmidt.gbg@gmail.com
www.gschmidt.se

Flera av medlemmarna i föreningen
Genesis kan hålla föredrag om
ursprungsfrågor för olika målgrupper
som skolor, universitet och kyrkor.
Kontakta oss!

VETENSKAP | URSPRUNG | SKAPELSETRO

Genesis

Följ föreläsarna här, och samordna gärna när någon är i närheten: <http://www.genesis.nu/kalender/>

IVÁN TAMÁS PIXABAY

10

TEMA: I begynnelsen - en vandring genom Bibelns elva första kapitel

TIDNINGENS INDELNING

FRÅN ORDFÖRANDEN

Ledare

Beskrivning av visioner och mål

RELATION

Kontakt med läsekretsen

Frågor och svar

BIBELN

Urgammal visdom

Tänkvärdheter och reflektioner från världens mest lästa bok

I FOKUS

Temaartiklar

Allsidig belysning av numrets tema

OMVÄRLDSBEVAKNING

Recensioner och analyser

Media och frågor som rör skapelseområdet granskas och kommenteras

SKOLAN

För dig som lärare och elev

Undervisningsstöd, tips och argument för dig som går eller arbetar i skolan

FRAMÅTBlick

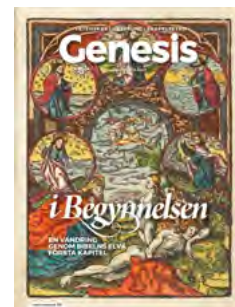
Nästa nummer

Vad kommer i nästa nummer av Genesis?

FÖRENINGEN GENESIS

är en allkristen sammanslutning som främjar spridandet av böcker, filmer och annan information som stöder skapelse tron. Vi granskar och presenterar material som belyser utvecklingslärans karaktär och konsekvenser. Föreningen vill utmana naturalismen som den självklara utgångspunkten för vetenskapen, visa på relevansen i ett bibliskt-kristet sätt att tolka naturen och verka för att en sådan syn får komma till tals i skola och samhälle.

Prenumeration och medlemskap - se nästa sida.

OMSLAGET

"Skapelsen", bokillustration från ca 1530, Rijksmuseum, Amsterdam lookandlearn.com.

Genesis

VÁN TAMÁS PIXABAY

COLE_THOMAS

MYSTIC ART DESIGN PIXABAY

5 Ledare

Göran Schmidt

6 Läsarfråga

6. Nordisk mytologi och 1 Mos 10

8 Tänkvärt

8. Praktiserad tro

10 Tema: Världsbilder

10. Spelar det någon roll?

14. Om Första Moseboken

16. Skapelse som förhistoriskvetenskaplig förklaringsmodell

18. Kapitel 1: Dag ett

22. Den andra dagen

24. Den tredje dagen

28. Den fjärde dagen

32. Den femte dagen

34. Den sjätte dagen

38. Den sjunde dagen

40. Kapitel 2: Människan i fokus

45. Kapitel 3: Syndafallet

50. Kapitel 4-5: Den dätida världen

54. Kapitel 6-8: Syndaflo den

58. Kapitel 9-11: Efter syndaflo den

62. Universums finjustering

64 Bibel och tro

64. En eller två skapelseberättelser?

66. Våra biologiska rötter spelar roll!

67 Skola och undervisning

67. För lärare

69. För elever

70. För dig som arbetar med de yngsta

Genesis

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: Göran Schmidt.
Respektive artikelförfattares åsikter behöver inte nödvändigtvis överensstämma med föreningens.

MANUS OCH TIPS: redaktionen@genesis.nu

REDAKTION: Anders Allegrind, Samuel Lampa, Magnus Lindborg, Jörgen Lundin, Göran Schmidt, Theodor van der Waard.

PRODUKTION OCH LAYOUT: Jörgen Lundin

TRYCK: Taberg Media Group, Taberg.

UTGIVNING: Genesis utkommer 4 nr/år. **ÅRSPRENUMERATION:** 265 kr (gåvoprenumerationer 165 kr, studerande 145 kr) Lösnummerpris 70 kr. Köp av 2 ex = 50 kr/st, 3-4 ex 40 kr/st, 5 eller fler ex: 30 kr/st. Porto tillkommer.

SÅ HÄR BESTÄLLER DU EN PRENUMERATION

1. Betala via Plusgironummer 29 55 88-8. **2.** Betala via Swish 123-652 03 99.

Se detaljerad information på s. 72 och på <https://genesis.nu/tidning/>.

Utlandet: SEK 315 (studerande 245)

Internetbank - IBAN: SE18 9500 0099 6026 0295 5888 BIC: NDEASESS

FÖRENINGEN GENESIS Vetenskap Ursprung Skapelsetro.

MEDLEMSKAP: 130 kr/år (betalningsinfo - se s.72)

POSTADRESS: Föreningen Genesis, c/o Göran Schmidt, Box 36, 475 18 RÖRÖ.
tfn 0704-80 38 40. Internetadress: www.genesis.nu

FÖRENINGEN GENESIS STYRELSE: Göran Schmidt (ordf), Theodor van der Waard (vice ordf), Tord Svanberg (sekreterare), Ulf Hedin, Josef Moensjö (kassör), Samuel Lampa, Marita Sandberg. Suppleanter: Magnus Lindborg, Anders Gärdeborn, Johannes Axelsson, Joakim Linder, Stefan Didio, Leo Labón, Henrik Mjörnell, Roger Berggren, Erik Österlund.

Göran Schmidt civ.ing. (kemiteknik), biolog, lärare, skolledare, numera föreläsare och ordförande i Genesis. Webbplats: gshmidt.se Mail: ordforande@genesis.nu

FÖRTROENDEFULL LÄSNING

I det här numret av Genesis tar vi dig med på en vandring genom Bibelns första 11 kapitel. Det är kapitel som många idag – i synnerhet våra högskoleutbildade teologer – betraktar som myter och poesi, präglade och importerade från de hedniska grannländerna och deras primitiva uppfattningar om världen.

Vi är av en helt annan uppfattning och kommer att använda de följande sidorna till att motivera varför vi anser att en förtroendefull läsning av de här kapitlen är en nödvändig förutsättning för att vi båda ska förstå varför världen ser ut som den gör och varför berättelsen om Jesus är trovärdig och relevant. Vi tänker därför förklara dem och försvara dem.

Vore det inte för 1 Mos 1-11 hade vi varit hänvisade till den sekulära forskarvärldens spekulationer om världens, livets och mänsklighetens urhistoria, till myten om ett självskapande universum eller ett universum under Evolutionens gud som påstås ha belönat de lyckade och välanpassade på de olyckligas och misslyckades bekostnad. Sådan är inte Bibelns Gud.

Idag har Intelligent Design-rörelsen försett kristenheten med verktyg att effektivt argumentera för att Skaparen existerar. Det är vi tacksamma för. Men ID-argumenten har en begränsad betydelse när de inte

kompletteras med Bibelns vittnesbörd. De förmår inte föra den andliga sökaren särskilt mycket längre än till att det finns en Gud, vilket är nödvändigt men inte tillräckligt. Viktiga frågor förblir obesvarade: Finns det en mening med mitt liv? Finns det förlåtelse för allt dumt jag sagt och gjort? Finns det en framtid bortom döden? Vem är Gud?

I Bibelns elva första kapitel finns embryot, de svaga konturerna, till den hemlighet som kallas evangelium, som förkroppsligas i Jesus Kristus och som den Helige Ande avslöjar först för apostlarna på Nya testamentets tid. Där finns den historiska bakgrunden och förankringspunkten för den fortsatta bibliska uppenbarelserna, grunden för universums, livets och mänsklighetens sanna historia, förklaringen till människans unika särdrag och hennes andliga och moraliska belägenhet, förklaringen till den antropiska principen, till livets uppkomst, till mönstren

i den levande världen, till uppkomsten av självmedvetande, till jordens geologi och en mängd andra förhållanden. Du kommer att inse det när du läser vidare.

Följ med på resan. Nu börjar vi!

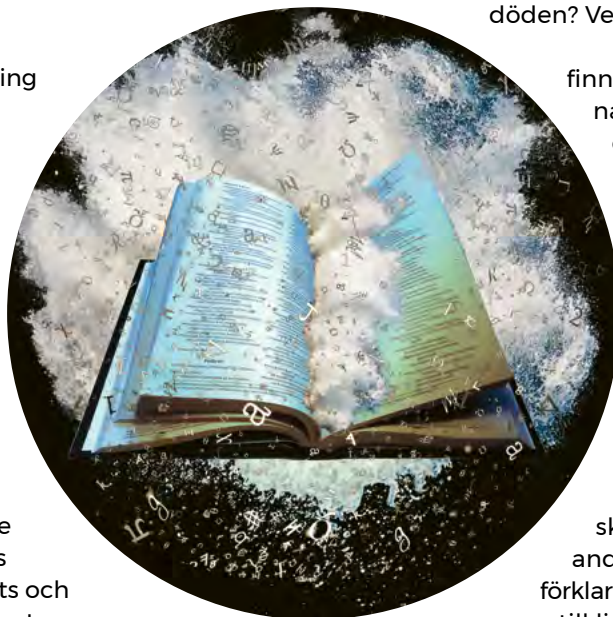

BILD: PIXABAY

/Göran Schmidt, ordförande

Theodor van der Waard

Socionom, tidigare verksam inom bankväsendet. Arbetar numera inom socialtjänsten. Sedan tidigare intresserad av kopplingen mellan ursprungsfrågor och Bibeln.

Hej! Jag läste artikeln "Var folkförskingringen vid Babels torn en verklig händelse" i Genesis nr 1 2021. Jag har hört någonstans att det kan finnas kopplingar mellan den nordiska mytologin och de tidiga släktkrönikorna i Bibeln som den i 1 Mos 10. Kan det stämma? /Mats

Hej Mats!

Ja, det är faktiskt tänkbart! I sin bok "After the Flood" som jag recenserade i samma nummer av magasinet berättar Bill Cooper¹ att det finns antika dokument med släktkrönikor som visar att det går att sammanlänka Noa med norrmän som levde på 800-talet..

Men låt oss ta det från början. Som jag nämnde om i min recension har Cooper visat att 99% av namnen som finns med i folksläktregistret i 1 Mos 10 också förekom i de omgivande kulturerna och senare även bland europeiska folkslag.

Men både namn och andra ord förändras successivt över tid i takt med att språken utvecklas. I sydeuropeiska länder, menar Cooper, ändrades Jafets namn till Iapetis. Bland romarna ändrades namnet sedermera via Ju-Pater(=fader) till Fader Jove respektive Jupiter.² Jafet hade alltså med tiden börjat uppfattas som ett gudaväsen. Sett utifrån en bibeltroendes perspektiv var det kanske inte så konstigt med tanke på att Jafets tidigaste ättlingar visste om att han föddes redan före den globala översvämningen! Han kom liksom från en annan

värld som lätt kunde uppfattas som gudarnas värld. Kanske är föreställningen om de krigiska romerska gudarna en spegling av tidsandan före syndafloden, en värld som av allt att döma präglades av konflikter?³

Coopers forskning visar också på en gammal nedtecknad släktlinje från det brittiska kungahuset ner till Noa. Och det finns flera andra europeiska släktkrönikor som pekar i samma riktning. Han jämför i sin bok sex källor som visar de norska, danska, isländska och brittiska släkträden efter Noa. I dessa olika släkträd saknas en del namn från 1 Mos 10 och just namnet Noa fattas i tre av dem. Däremot finns det så många lika eller snarlika namn att den rimligaste förklaringen är att de olika släkträden bekräftar varandra genom att visa på en enda gemensam grundstam – den som också återfinns i 1 Mos 10. Kritiker har hävdats att de olika släkträden tillrättalagts av kristna munkar som plagierat Bibelns kronologi. Cooper bemöter det argumentet just med att vissa av de bibliska namnen saknas i flera av släkträden. Han betonar också att han varit noga med att enbart använda sig av dokument som kom till innan kristendomen gjorde sitt inträde.

Den äldsta gemensamma anfadern i dessa sex släkträd är en person i det gemensamma danska och norska släkträdet som kallas Voden.⁴ I de parallella släkträden för (anglo)saxarna, islänningarna och briterarna används namnet Uothen, Óthin och Woden.

Denne siste gemensamme förfader Voden – som danskarna och norrmännen kallar Odin, som svenskarna kallar Oden, islänningar Othin och holländarna och tyskarna kallar Wodan – var alltså känd under liknande namn och det kan ha varit så att han fick gudomlig status i likhet med Jafet. Sådant är inte ovanligt bland folk som dyrkar sina förfäder. Oden uppfattades som den högste guden innan kristendomen gjorde sitt inträde bland de nordiska folken.

Nu framgår av svenska Wikipedia att Oden också var känd under namnet Jolnir ("Julner") eller Jolfoör ("Julfader") och som julens speciella gud (Jul var tidigare namnet på den hedniska midvinterfesten).⁵ Det finns alltså kopplingar till både Jupiter och Oden från Noas son Jafet.

Cooper ger i sin bok goda argument för att norrmännen och danskarna – som båda härleder sitt ursprung till Noa – hade nedtecknat sina släkträd

WIKIPEDIA

långt tidigare än kristendomen kom till Norden och att det därför är högst troligt att deras släkträd är autentiska.

Även asaguden Tor omnämns i Coopers bok. Han menar att Tor/Thor (som gett oss namnet torsdag) kan härledas från Tiras, en av Jafets söner (1 Mos.10:2, resp. 1 Krön. 1:5). Den egyptiske härskaren Merenptah som regerade på 1200-talet f.Kr. hänvisar till Tiras ättlingar som Tursha, inkräktare norrifrån som av grekerna betraktades som barbarer. Senare kopplas namnet ihop med thrakerna som hade sitt historis-

ka område i nordöstra Grekland, Södra Bulgarien och den europeiska delen av Turkiet.⁷ Tiras blev av sina ättlingar dyrkad som krigets gud, även kallad Mars, romarnas krigsgud.⁸ Mars var enligt romersk mytologi Jupiters son och Tiras enligt Bibeln Jafets son. Det låter onekligen som mer än en tillfällighet.

Tänk att ett ofta förbisett kapitel i vår Bibel (1 Mos 10) kan ge inblick även i nordisk mytologi!

/Theodor van der Waard

NOTER

1. Bill Cooper är engelsman och ska inte förväxlas med en kontroversiell amerikan med samma namn. En läsvärd intervju med författaren till "After the Flood" finns att läsa (på engelska) på <https://teawiththenatives.wordpress.com/2016/06/08/interview-with-bill-cooper-author-of-after-the-flood/> (kortare: krymp.nu/2Pq)
2. Cooper, B. After the Flood, kap. 2, s.40
3 1 Mos 6:5: Och HERREN såg att människornas ondska var stor på jorden och att deras hjärtans alla tankar och avsikter ständigt var alltigenom onda.
4. Ibid, kap.7, s.99
5. <https://sv.wikipedia.org/wiki/Oden>
7. Cooper, B. After the Flood. App.3, s.204
8. https://issuu.com/davidclarke81/docs/gene-sis_19_issuu

Praktiserad tro

När vi sekulariserade västerlänningar hör ordet "tro" brukar vi associera till att "ana", "hoppas", "gissa" och liknande. Det är inte ett judiskt och bibliskt sätt att förstå ordet – vi inser det när vi läser hur Hebreerbrevets författare definierar tron:

"Tron är en övertygelse om det vi hoppas, en visshet om det som ännu inte kan ses. Genom sin tro fick förfäderna sitt vittnesbörd. Genom tro förstår vi att världen skapades genom ord från Gud, och att det vi ser inte har blivit till av något synligt." (Heb 11:1-3, NUB)

För författaren handlar alltså tron i stället om en "övertygelse", en "visshet" och om att "förstå". Han fortsätter sedan med att påminna läsaren om ett antal gammaltestamentliga personer som med sina handlingar och liv illustrerade att tron för dem var långt mer än ett teoretiskt försanthållande av vissa lärosatser. I stället var det frågan om en livsstil där Guds ord omsattes i praktisk handling i vetenskapen om att ingenting är omöjligt för Honom.

Vi lurar oss själva om vi betar oss som om tron och livet vore två skilda saker. Det är det naturligtvis inte – vi har inte ett uns mer tro än våra liv visar. Det är det som Jakob syftar på när han säger:

"Omsätt budskapet i praktisk handling och var inte bara dess åhörare. Annars bedrar ni er själva ... Liksom en kropp utan livsande är död, så är en tro som inte omsätts i praktisk handling död." (Jak 1:22, 2:26, NUB) Att börja tro är alltså att börja praktisera – nya handlingar, ett nytt sätt att tala, en ny livsstil med Jesus som föredöme.

Som biologilärare brukade jag varje höst demonstrera skillnaderna mellan champinjonger och vit flugsvamp för mina elever. Att känna till att skivorna undertill på flugsvampen är vita medan de är rosa, bruna eller svarta på champinjongen räcker för att undvika misstaget att blanda ihop dem. Men åt jag vilda champinjonger? Nix. Jag var så säker när jag stod inför eleverna, men när det väl gällde vågade jag inte själv äta av dem. En dag fick jag nog av min egen feighet, gränsande till hyckleri, och lade dem i stekpannan. På ett ögonblick fylldes köket av en underbar doft som inte går

att jämföra med de menlösa köpchampinjongernas, och sedan den dagen är de gräddstuvade champinjongerna en av årets absoluta kulinariska höjdpunkter hemma hos oss. Men det krävdes att mitt intellektuella försanthållande skulle ersättas av praktisk handling. Det valet var mitt, och jag ångrar inte att jag gjorde slag i saken.

Det är precis likadant när det gäller tron på Jesus och på bibelordet – vi behöver fatta medvetna beslut att förverkliga det i våra liv. Det är bra att vi tror på 1 Mos 1-11, det är bra att vi tror på evangeliet om Jesus, men det måste ta sig konkreta uttryck. För det krävs beslutsamhet, mod och uthållighet – det ska vi uppmuntra varandra till, vi som tror!

/Göran Schmidt

Göran Schmidt civ.ing. (kemiteknik), biolog, lärare, skolledare, numera föreläsare och ordförande i Genesis.
Webbplats: gschmidt.se Mail: ordforande@genesis.nu

GÖRAN SCHMIDT

Ängschampinjoner - en delikatess!

i Begynnelsen

EN VANDRING
GENOM BIBELNS ELVA
FÖRSTA KAPITEL

INNEHÅLL

- 10. Spelar det någon roll?
- 14. Om Första Moseboken
- 16. Skapelse som förhistorisk-
vetenskaplig förklaringsmodell
- 18. Kapitel 1: Dag ett
- 22. Den andra dagen
- 24. Den tredje dagen
- 28. Den fjärde dagen
- 32. Den femte dagen
- 34. Den sjätte dagen
- 38. Den sjunde dagen
- 40. Kapitel 2: Människan i fokus
- 45. Kapitel 3: Syndafallet
- 50. Kapitel 4-5: Den dåtida världen
- 54. Kapitel 6-8: Syndafloeden
- 58. Kapitel 9-11: Efter syndafloeden
- 62. Universums finjustering

Spelar det någon roll?

Av: Anders Allegrind

Har du någon gång hört uttryck som "Genesis spelar egentligen ingen roll", "De elva första kapitlen i Bibeln är metaforiska bilder, inte verkliga händelser" eller "Allt vi behöver göra är att predika evangeliet för människor".

Är det verkligen så? I det här numret vill vi visa på att det finns övertygande teologisk, historisk och vetenskaplig evidensen för motsatsen. Att Genesis faktiskt spelar roll, att de elva första kapitlen dokumenterar historiska händelser och att vi behöver Bibels första bok, Genesis, som grund för evangeliet. I den här texten kommer teologisk evidens för Genesis att belysas och i följande artiklar den historiska och vetenskapliga evidensen. Vi vill visa dig att boken Genesis beskriver en historisk verklighet.

Genesis är grunden för alla centrala bibliska läror och undervis-

Genesis* kapitel 1-11, myter eller verkliga händelser.

*Genesis är det grekiska (och engelska) namnet på Bibelns första bok, Första Moseboken i Bibelns Gamla testamente.

ning. Hur du ser på Genesis (i Gamla testamentet) påverkar indirekt din syn på evangeliet (i Nya testamentet). Bibeln beskriver evangeliet, det glada budskapet, från början av 1 Moseboken till slutet av Uppenbarelseboken i tre huvudpunkter. (1) Grunden för den kristna tron: Guds skapelse. Synden och döden kom genom Adam. (2) Gud visar sin makt genom att låta Kristus korsfästas och dö som den andre Adam för att uppstå och bli återlösaren, återställaren av Guds ursprungliga plan. (3) Gud ger oss hopp om en evig tillvaro med honom genom löftet om en ny skapelse med nya himlar och en ny jord. Den första punktens händelser sker i Genesis och är avgörande för fortsättningen.

Vilken roll spelar då Genesis för hur människor kan ta till sig evangeliet? Låt oss undersöka tre grupper av människor; judarna och grekerna på Jesu tid och sekulära människor idag.

Judarna på Jesu tid hade Genesis som grund för sin världsbild. I Apostlagärningarna predikar Petrus för judiska män som kom till Jerusalem från stora delar av den dåtida

världen. Tretusen män tog emot det glada budskapet den dagen.

Vilken är skillnaden när aposteln Paulus möter grekerna i Aten? I Apostlagärningarna kapitel 17 talade några greker om Paulus, de sa: "Vad är det här för underliga idéer han har snappat upp? Vad menar han?" Andra sa: "Han försöker pracka på oss främmande gudar". Varför talade de så om Paulus? Paulus predikade evangeliet om Jesus och uppståndelsen utan att referera till grunderna för tron i Genesis. Senare på Areopagen anknyter Paulus till inskriften på det grekiska altaret "Åt en okänd Gud" genom att säga: "Och det är denne jag vill berätta för er om, honom som ni har tillbett utan att veta vem det är". Vidare: "Den Gud som har skapat världen och allt som finns i den, han är Herre över både himlen och jorden och han bor inte i något tempel som är byggt av människor... Han skapade alla folk från en enda människa och spred ut dem över hela jordens yta... Om vi nu har vårt ursprung hos honom, då kan vi inte föreställa oss det gudomliga som något som människor utifrån sina tankar

och sin konstnärlighet har tillverkat av silver eller guld eller sten. Paulus fortsätter sedan med att beskriva evangeliet och efter det talet var det några som förstod honom bättre än tidigare och tog emot det glada budskapet. De hade fått ta del av Genesis betydelse och förklaringskraft tillsammans med evangeliet.

Sekulära människor idag är som grekerna, man saknar förståelse för vad Genesis säger. En vanlig inställning kan vara, "Synd, vad är det? Jag är en bra och god människa, vad är det där för dumheter"! Människor idag behöver precis som grekerna i Aten lära sig bokens mäktiga förklaringskraft. Utan Genesis tappar evangeliet sin verkliga betydelse. Vi behöver ständigt etablera och påminna om Genesis som grund för evangeliet.

Låt oss nu se hur Gamla testamentet och Nya testamentet är sammanlänkade och sedan visa hur flera centrala kristna läror har sin grund i Genesis.

NT-författarna utgick från att 1 Mos 1-11 handlade om historiska händelser, inte "bibelberättelser" eller "myter". NT refererar hela ►

60 gånger till urhistorien varav 16 av Jesus. För medborgarna i det judiska samhället där NT:s författare levde för 2 000 år sedan var Genesis en historisk verklighet.

NT refererar hela 60 gånger till urhistorien varav 16 av Jesus

- Matt 19:4; 19:5; 22:21; 23:35; 24:37-39; 26:52
- Mark 10:6; 10:7; 12:17; 13:19
- Luk 3:29-37; 10:19; 11:51; 17:26-27; 20:25
- Joh 1:1-3; 8:44
- Apg 14:15; 15:20,29; 17:24; 17:26;
- Rom 1:19-20; 5:12-21; 8:20-23; 16:20
- 1 Kor 6:16; 11:7-8; 15:21-22; 15:38; 15:45; 15:47
- 2 Kor 4:6; 11:3
- Gal 4:4
- Ef 3:9; 5:31
- Kol 1:16; 3:10
- 1 Tim 2:13-14; 2:14; 4:3-5
- Hebr 1:10; 4:3-4; 4:10; 11:3; 11:4; 11:5; 11:7; 12:24
- 1 Petr 3:20
- 2 Petr 2:4-5; 3:5-6
- 1 Joh 3:11-12
- Jud v6; v11; v14
- Upp 6:12-14; 21; 22:1-6

Här följer citat av några NT-författare och hur de uttrycker sig om Genesis.

Aposteln Johannes skriver i Johannevangeliet kapitel 1: *I början fanns Ordet. Ordet fanns hos Gud, och Ordet var Gud. Han fanns hos Gud i början. Genom honom blev allting till, och utan honom blev ingenting till av det som finns till. I honom fanns livet, och livet var människornas ljus*". Enligt Johannes, som var Jesu lärjunge under ca tre år och upplevde mycket av det Jesus gjorde, har allt sin början i Guds skapelse, från begynnelsen.

Författaren Lukas återger i Lukasevangeliet kapitel 3 Jesus släkttavla. Där förutsattes alla vara verkliga historiska personer. I vers 38 beskrivs Adam som "...Adam, son till Gud", alltså direkt skapad av Gud. På motsvarande sätt är Jesus genom inkarnationen son till Gud.

I Romarbrevet 5:18 skriver Paulus: *"Om alltså en endas överträdelse ledde till en fällande dom för alla människor, har också en endas rättfärdiga handling lett till rättfärdighet och liv för alla"*. För Paulus var Adam en verklig historisk person som syndade och gjorde oss alla till syndare. Den här historiska sanningen gör att Jesus död och uppståndelse är giltig som utbyte för att rädda oss från vår synd. Om synd och död inte kom genom en verklig person, varför behöver vi då en verklig frälsare? Adam, den första människan fick liv, Jesus den sista Adam ger liv.

Här följer ytterligare några exempel på referenser i NT till Genesis första elva kapitel.

2 Petrus brev 3:5: *"Men när de säger så, glömmer de att himlarna och jorden för länge sedan hade blivit till genom Guds ord, och att jorden uppstod ur vatten och genom vatten"*.

Uppenbarelseboken 22:2

där Johannes visas den nya skapelsen: *"mitt i den stora gatan.*

På båda sidor om floden växte livets träd, som bär frukt tolv gånger om året och ger skörd varje månad, och bladen från träden är läkemedel för folken".

Markusevangeliet 10:6, Jesus säger: *"Men från skapelsens början skapade Gud dem till man och kvinna"*

Lukasevangeliet 17:26, Jesus säger: *"Som på Noas dagar ska det också vara på Människosonens dagar"*.

1 Petrus brev 3:20: *"De hade en gång varit olydiga, när Gud under Noas tid tålmodigt väntade på dem, medan arken byggdes. I den blev bara åtta personer räddade genom vatten."*

För att understryka hur fundamental Genesis är för den kristna tron ska vi se på några av de centrala kristna läroren och deras tydliga samband med Genesis.

1. TEOLOGI - LÄRAN OM GUD

Gud som *skapare* har den absoluta rätten att styra över allt och utöva suveränitet och auktoritet i

världen. Det sker i 1 Mosebok vid fyra helt avgörande händelser, skapelsen, syndafallet, syndaflo den och vid Babels torn. Guds suveränitet visar sig också i kallelsen av ledare som Abraham, Isak, Jakob och Josef.

Treenigheten antyds i 1 Mos 1:26 när Gud säger: *"Vi ska göra människor till vår avbild, lika oss själva"*.

Första Moseboken berättar om Gud som skaparen och hans plan för mänskligheten. Planen bygger på att vi lever i förhållande till Gud i lydnad, tillit och kärlek. Gud är **lagstiftaren** i sin befallning till Adam att inte äta av frukten på trädet med kunskap om gott och ont i Edens lustgård, 1 Mos 2:17. Gud är efter Adams olydnad **domaren** liksom Gud dömer vid syndaflo den och i Babel. Gud är också **frälsaren** profeterad i 1 Mos 3:15 i sitt tal till fienden *"Han ska krossa ditt huvud..."* och i handling när Gud räddar Noa och hans familj från översvämningens dom.

2. ANTROPOLOGI - LÄRAN OM MÄNSKLIGHETEN

Adam, som den första mannen, och Eva som den första kvinnan, beskrivs som speciella skapelser av Gud. **De är skapade till Guds avbild**, 1 Mos 1:26-27. Gud skapade mannen och kvinnan att vara lika honom med en andlig och gudsmedveten natur.

Eva skapades för att vara Adams medhjälpare, 1 Mos 1:26-27, och de skulle vara ett kött utan att blygas för varandra. Det pekar på den intima relationen mellan man och kvinna i äktenskapet, instiftat av Gud. Jesus bekräftar det i Matteus 19:4-6.

3. HAMARTIOLOGI - LÄRAN OM MÄNNISKANS SYND

Genom den första människan kom **synden** in i världen, ett brott mot Guds lag, 1 Mos 3: 6-11. En synd som drabbade hela mänskligheten. Adam och Eva skapades med både förmågan att inte synda och att synda. När de valde att inte längre ställa sig under Guds lag och styre förlorade de och hela mänskligheten sin förmåga att inte synda, alla blev syndare. Synden förorsakade den första skulden och den första domen, 1 Mos 3: 14-19.

Begreppet hamartiologi kommer ur det grekiska ordet *ἁμαρτία* hamartia med betydelsen **"att missa målet"**. Då begreppet synd kan uppfattas som belastat i dagens samhälle kan betydelsen vara ett komplement som är lättare att introducera och använda i samtal om synd.

4. SOTERIOLOGI - LÄRAN OM FRÄLSNING

Bibeln som helhet beskriver hur Gud i sin **barmhärtighet och nåd förlåter vår synd** genom ersättningsoffer, först i GT:s offerlagar och sedan i NT genom Jesus död på korset. Förutsägelserna och Guds löfte om vad som skulle ske, kan ses första gången i löftet att kvinnans säd skulle krossa ormens huvud, 1 Mos 3:15.

INSPIRATIONSKÄLLOR

<https://www.bible.com/sv>
NuBibeln

<https://creation.com/genesis-the-seed-bed-of-all-christian-doctrine#>

<https://creation.com/the-genesis-academy>
Avsnitt 1 Why does Genesis matter

<https://creation.com/genesis-new-testament>

SAMMANFATTNING

Vi började med frågan, har du någon gång hört uttryck som "Genesis spelar egentligen ingen roll", "De 11 första kapitlen i Bibeln är metaforiska bilder, inte verkliga händelser" eller "Allt vi behöver göra är att predika evangeliet för människor".

Efter att ha läst texten, tycker du att Genesis spelar roll? Är det rimligt att betrakta de 11 första kapitlen som metaforiska bilder och inte verkliga händelser? Är allt vi behöver göra att predika evangeliet, eller behöver vi tydliggöra att Genesis är dess grund?

Alla kristna läror av avgörande betydelse har direkt eller indirekt sin grund i 1 Moseboken när man undersöker saken. Det är därför viktigt att varje kristen, ungdomsledare, pastor, och missionär har den gudagivna grunden klar för sig för att kunna tro på och förkunna evangeliet som sant och giltigt.

Petrus skriver i sitt första brev kapitel 3:15-16: *"Herren Kristus ska ni hålla helig i era hjärtan. Och om någon frågar om ert hopp, ska ni alltid vara beredda att redogöra för det, men gör det ödmjukt och med respekt och rent samvete"*. Vi är övertygade om att de unga (och äldre) som tränas i att förklara Genesis ur ett teologiskt, historiskt och vetenskapligt perspektiv kommer stanna kvar i och utveckla sin kristna tro. Med det här numret av Genesis vill vi ge dig möjligheten att vara beredd på att förklara hoppet du har i Jesus Kristus som beskrivs i evangelierna och som har sin grund i Genesis.

Om Första Moseboken

Av: Magnus Lindborg

Bibelns första bok är grundläggande för att förstå övriga Skriften. I Första Moseboken introduceras en rad grundläggande koncept. *Låt oss*: Gud är en, men i plural, *i begynnelsen*: universum har en början och är skapat. Äktenskap, arbetsvecka och människans dubbla natur, liksom löftet om en Frälsare har också sin grund redan i de allra första kapitlen. Att Gud inte är skapad framgår likaså. Ingen annan del av Bibeln har utsatts för så hårda angrepp som början av Första Moseboken. En bokstavlig förståelse attackeras häftigt, men som allegori eller poesi kan den accepteras.

Traditionellt har de fem Moseböckerna ansetts vara författade och sammanställda av Mose ungefär 1.500 år f. Kr. Men i slutet av 1800-talet lanserades idén¹ att Moseböckerna skulle vara ett senare falsarium, sammansatta av fyra olika huvudkällor, kallade JEDP. Det står för *Jahwisten*, som använder gudsnamnet JHWH i sina texter, och som anses vara äldst, från ca 900-talet f. Kr, därefter *Elohimisten* (700-tal f. Kr), *Deuteronomisten* (620-tal f. Kr) och *Prästskriften* (500-tal f. Kr). Någon eller några redaktörer ska slutligen ha sammanställt Moseböckerna på 400-talet f. Kr, när folket började återvända från fångenskapen i Babel. Den ”högre bibelkritik” som sprungit ur dessa tankar menar att Moseböckerna har ett litterärt värde, men inte be-

skriver historia och Mose är inte författare.

Hela JEDP-hypotesen saknar stöd i historisk verklighet. Man har varken hittat spår efter de påstådda författarna eller några av deras s.k. källtexter. Arkeologiska och antropologiska fynd talar emot hypotesen, liksom textstudier.² I hundra år dominerade dess idéer på många teologiska utbildningar. Trots att få idag håller fast vid hypotesen har den i grunden påverkat förtroendet för Första Moseboken, även hos kristna, särskilt i väst, i synnerhet hos dem med en sekulär syn på ursprungsfrågorna.

I Moseböckerna finns ett antal detaljer som talar emot en sen tillkomst, efter att Israel bildats som nation. Exempelvis är Egypten referenspunkt i texterna. När Lot ser Jordanslätten, jämförs den med Egypten³. När spejarna är i Kanaan står att ”Hebron byggdes sju år före Soan i Egypten”,⁴ en upplysning som är irrelevant om inte Soan vore välkänd för textens första läsare, som just lämnat Egypten. Flora och fauna är korrekt beskriven, osannolikt om en avlägsen författare skrivit, och varken templet eller Jerusalem nämns med ett ord trots att de var centrala för israeliterna. I förbifarten får vi veta att Melkisedek var kung och präst i Salem.⁵ Varför användes inte *Jerusalem* om namnet var i bruk då texten skrevs?

Delar av Moseböckerna har Mose redigerat utifrån tidigare källmaterial. Man kan se kommentarer som Mose har lagt till, som ”Det är därför som Israels folk *än i dag* inte åter nervsträngen i höftmuskeln”.⁶ Första Moseboken bygger på elva ”fortsatta historier” som benämns *toledot*. De följer på varandra. Efter skapelsen *följer* första ”fortsatta historien”, om människans skapelse och syndafallet. Nästa *toledot* handlar om Sets ättelinje, den tredje om Noa, därefter hans söner och Babels torn. *Toledot* fem beskriver Sems ätt, innan berättelsen går över till Abraham. En rättfram, historisk läsning av dessa inledande texter anser många vara otänkbar, trots att ingenting i textens stil skiljer den från fortsättningen fram till Josef i Egypten. Det är samma typ av innehåll och samma genre.⁷

Resten av Bibeln behandlar hela Första Moseboken som historia, inte som poesi/allegori. I Jesus släktavla i Lukas 3 sätter de sista fyra verserna Jesus i rakt nedstigande led till verkliga personer i de första elva kapitlen. Samma sak i Hebreerbrevets kapitel 11 om troshjältarna: Abel, Enok och Noa är inga allegorier, utan historiska män, och i Krönikeböckerna behandlas de på samma sätt. Enda gången Gud själv skriver något med sitt eget finger, är på de stentavlor som Mose får. ”På sex dagar skapade nämligen Herren himlen, jorden och havet och allt som finns där, men på den sjunde dagen vilade han.”⁸ Det är svårt att motivera en dags vila med allegorisk läsning här. Skapelseveckan var en historisk, verklig vecka, som fungerar som förebild för alla andra veckor. Miljontals år långa sabbater

Magnus Lindborg, Lycksele,
Koordinator för nyanlända.

A	Noa och söner (6:10)
B	Allt liv på jorden (6:13a)
C	Jorden förbannas (6:13b)
D	Arken (6:14-16)
E	Alla levande varelser (6:17-20)
F	Mat (6:21)
G	Djur i människans hand (7:2-3)
H	In i arken (7:13-16)
I	Vattnet stiger (7:17-19)
J	Bergen täcks (7:20)
Mitten	Gud tänkte på Noa (8:1)
J´	Bergen synliga (8:5)
I´	Vattnet sjunker (8:13-14)
H´	Ut ur arken (8:15-19)
G´	Djur i människans hand (9:2)
F´	Mat (9:3-4)
E´	Alla levande varelser (9:10a)
D´	Arken (9:10b)
C´	Jorden välsignas (9:13-16)
B´	Allt liv på jorden (9:17)
A´	Noa och söner (9:19)

är minst sagt långsökt.

Samma historiskt realistiska syn uttrycker Nya Testamentets författare. Paulus gör en teologisk poäng av den exakta ordningen i skapelsen när han skriver till Timoteus.⁹ Petrus undervisar om dom och räddning med Noa och syndafloden som exempel. Johannes beskriver Kain som en verklig person och Judas kallar Henok för en profet. De gör ingen skillnad på personerna i de första elva kapitlen av Första Moseboken, och de som dyker upp senare.

Första Moseboken är historiskt berättande. I poetiska texter använder hebreiskan parallellism (bildrim), som i Psalm 19:2 "Himlarna förkunnar Guds majestät, himlavalvet vittnar om hans händers verk." Samma sak sägs två gånger. Nästa vers: "Dag berättar om det för dag, natt förklarar det för natt." Hela dygnet, sagt på två sätt. Även kontraster är vanliga stilgrepp: "Svara inte en dåre på hans dumma sätt, för då gör du dig själv likadan som han. Svara dåren på hans dumma sätt, annars kan han betrakta sig själv som vis."¹⁰

Första Moseboken saknar poetiska/allegoriska kännetecken,¹¹ och har istället verb som för handlingen framåt. Mer

än tjugo av dessa så kallade konsekutiva verb finns i första kapitlet¹² och visar att texten är prosa och inte poesi eller allegori. Där finns också kiasmer, ett sätt att ringa in textens kärna i lager av parallella teman, före och efter det centrala (se illustrationen till vänster).

Jesus behandlar Första Moseboken som verklig historia, och ger Nikodemus en tänkvärd kommentar som är träffande i detta sammanhang: "Om ni inte tror när jag talar till er om det jordiska, hur ska ni då kunna tro när jag talar om det himmelska?"¹³ Vad vi tror om Bibelns beskrivning av skapelsen avspeglar vårt förtroende för Bibeln i stort. Jesus var tydlig, både med att Mose är författare, som när han säger: "Om ni trodde på Mose, skulle ni tro på mig, för det är mig han har skrivit om. Men eftersom ni inte tror på det han har skrivit, så tror ni väl inte heller på det jag säger?"¹⁴ och "Om de inte vill lyssna till Mose och profeterna, så kommer de inte att bli övertygade ens om någon uppstår från de döda".¹⁵

Jesus menar också att Första Moseboken beskriver verklig historia.¹⁶ I Matteus säger han att "När Människosonen kommer tillbaka ska det vara som på Noas dagar" och i Markus kommenterar Jesus Mose lag om skilsmässobrev: "Men från skapelsens början gjorde Gud dem till man och kvinna...". I Lukas talar Jesus om alla profeters blod som spillts sedan världens skapelse och börjar med Abel, i Johannes konstaterar han, som vi redan sett: "Om ni trodde på Mose, skulle ni tro på mig". Om berättelsen om Noa inte är sann, skulle Jesu återkomst vara det? Om Gud skapade människan vid skapelsens början så kan inte evolutionen vara sann. Om Abel bara är en allegori är Guds rättvisa dom inget att vänta. Om vi tror på Jesus behöver vi också tro på Mose, att det han skrev är verklig historia.

NOTER

1. Kallas "dokumenthypotesen" eller "fyrcällsteorin". Lanserad av Wellhausen och Graf.
2. Sammansatta gudsnamn i Moseböckerna ansågs bero på redaktörers mix av källor. Men ej med andra antika gudsnamn som t ex Amm-Ra i egyptisk mytologi. Spår av redaktörspåverkan saknas dessutom där den borde finnas. "Herren Sebaot" användes flitigt i text vid 400-talet (se profeterna), men saknas helt i Moseböckerna.
3. "Lot lyfte blicken och såg hela Jordanslätten, som överallt var rik på vatten. Innan Herren ödelade Sodom och Gomorra var den nämligen som en Herrens lustgård, som Egyptens land, ända till Soar." 1 Mos 13:10
4. 4 Mos 13:23
5. Mos 14:18
6. 1 Mos 32:32
7. Texttyp. Olika genrer har olika stil, jämför t. ex. argumenterande text med skönlitteratur eller poesi.
8. 2 Mos 20:11.
9. "Först skapades ju Adam och sedan Eva." 1 Tim 2:13
10. Ords 26:4-5. Många fler finns i Ords. Ex: 28:17
11. Ett exempel på en poetisk beskrivning av skapelsen finns i Ps 104:1-9
12. Se Joüon och Muraoka, A Grammar of Biblical Hebrew; pt 3, Syntax, s390, Pontifical Biblical Institute, Rom, 1991
13. Joh 3:12
14. Joh 5:46-47
15. Luk 16:31
16. Matt 24:37-39; Mark 10:6; Luk 11:50-51; Joh 5:46

MARION PIXABAY

Skapelse som förhistorisk-vetenskaplig förklaringmodell

Av: Samuel Lampa

Samuel Lampa. Civ.ing. (molekylär bioteknik)
Farm.dr. (farmaceutisk bioinformatik)

Vi skapelsetroende får ofta höra anklagelser i stil med att ”ja, men övernaturlig skapelse går ju inte att testa vetenskapligt”. Man menar att eftersom vi hänvisar till en intelligent aktör utanför universum som den yttersta orsaken så kan vi lite när som helst välja att ta till det argumentet, till exempel när det är något vi inte ännu lyckats förklara med vanliga naturvetenskapliga metoder. Man brukar kalla det för ”god of the gaps”, eller på svenska ”kunskapsluckornas gud”. Det vill säga att vi tar till Gud som förklaring där det finns luckor i vår vetenskap och kunskap.

Det finns två saker att säga om detta. Den första är att evolutionsteorin lider av precis samma potentiella problem. Så fort man avslöjar bristen på vetenskapliga belägg för att det skulle finnas någon evolutionsprocess som kan skapa helt nya strukturer och ny information, hänvisar evolutionister till att ”vetenskapen inte ännu hunnit så långt” och att ”det är vetenskapens normala gång att allteftersom fylla i luckor”. I samma veva menar man att ”evolutionen är ändå den bästa modellen vi har just nu”. Problemet är ju då bara att man gör just det man brukar anklaga oss skapelsetroende för - Man låter antagandet om evolutionen fylla i luckorna, trots att riktiga vetenskapliga belägg egentligen saknas. Man bara helt enkelt antar att evolutionen måste vara sann, och utgår ifrån att vetenskapen kommer att kunna bevisa det ... någon gång ... alltid senare. I så måtto sitter vi och evolutionisterna således i samma båt utifrån deras sätt att argumentera.

Den andra saken som finns att säga om anklagelsen är att den inte riktigt stämmer. Åtminstone inte om vi talar om Biblisk skapelsetro (i motsats till någon sorts allmän tro på en skapare eller intelligent designer¹). Det kluriga är nämligen att Bibeln gör ett antal väldigt konkreta påståenden om verkligheten, inklusive om processer och händelser som skett under historisk och förhistorisk tid. Dessa händelser har lämnat spår efter sig i historien. Dessa spår är möjliga att söka efter och studera, för att bilda sig en uppfattning om huruvida Bibeln går att lita på eller ej.

Det är naturligtvis så att när det gäller historisk och förhistorisk (d.v.s. från tiden innan någon människa fanns som

kunde observera vad som skedde) vetenskap, så kan vi inte använda upprepningsbara försök, som ju är en av den naturvetenskapliga metodens grundpelare. Vi kan inte resa tillbaka i tiden eller återupprepa hela det händelseförlopp som skapade det biologiska livet och dess mångfald. Även här har evolutionisterna minst lika stora problem.

Men även om vi inte kan återupprepa historien så kan vi faktiskt ändå studera efterdyningarna av händelser i historien. Precis som vid en rättegång, där man lägger fram olika fynd man gjort på en brottsplats som vart och ett stärker eller talar emot att vissa saker har hänt. Hittar man till exempel DNA från en misstänkt person på den brottsutsatte personens kläder, så kan man med stor säkerhet sluta sig till att den misstänkte åtminstone haft någon sorts närkontakt med offret. Och så vidare.

Detta sökande efter spår är alltså något vi kan bedriva för att avgöra ifall vi vågar lita på Bibeln eller inte. Bibelns ut-sagor är alltså en sorts vetenskaplig förklaringsmodell över vad som kan ha hänt i det förflutna. Inte vetenskaplig i meningen återupprepningbar (det är inte den storskaliga evolutionen heller) som vi redan varit inne på, men den talar iallafall rakt in i verkligheten om helt konkreta historiska händelser, som lämnat mängder av spår som vi idag kan studera.

I det här numret av Genesis kommer vi att ha en del blå textfält i slutet av de olika artiklarna där vi för varje artikel där det är relevant tar upp om hur det artikeln beskriver har lämnat spår i historien. Om du finner detta ämne intressant, håll ett extra öga på dessa textfält. Du kommer då att få se många exempel på hur Bibeln ger oss konkreta sätt vi kan bilda oss en uppfattning om dess trovärdighet kring historiska händelser. Dess trovärdighet kring historiska händelser stärker i sin tur dess trovärdighet även när den talar om andra ting, såsom om vem Han är, vår Skapare och Herre.

”Himlarna vittnar om Guds härlighet, himlavalvet förkunnar hans händers verk. Den ena dagen talar om det för den andra, den ena natten kungör det för den andra, utan tal och utan ord, deras röst hörs inte. De når ut över hela jorden, deras ord når till världens ände.”

Ps 19:1-5

NOT

1. Vi menar att här finns en hint om varför Intelligent Design - trots att det är ett område med många oerhört intressanta och användbara argument - inte är helt tillfredsställande som apologetisk metod ifall den inte kombineras med andra källor till argument, såsom just historisk forskning och/eller skapelseargument kopplade till Bibeltexten.

FAKTARUTA 1

Gud finns!

Ett klassiskt filosofiskt argument för att Gud finns är det så kallade Kalam-argumentet¹. Det kan formuleras så här:

1. Allting som börjar existera har en orsak till sin existens. (Fundera gärna på om du kan hitta något undantag)
2. Universum började existera (t ex enligt Big Bang-teorin²)
3. Alltså har universum en orsak. Vad skulle det vara om inte Gud?

NOTER

1. Om du vill kan du läsa mer om Kalam-argumentet på Svenska apologetiksällskapets webbplats: <https://svenskapologetik.wordpress.com/2019/02/13/tankar-om-kalamargumentet-del-1/>
2. Att universum har en början kan man konstatera oberoende av Big Bang-teorin. Termodynamikens lagar tillhör de absolut grundläggande inom fysiken. Termodynamikens första huvudsats säger att universums totala massenergi är konstant. Den andra huvudsatsen säger att den mängd energi som finns tillgänglig för att utföra arbete ständigt minskar (vilket är liktydigt med att den så kallade entropin ständigt ökar). Det innebär i praktiken att om universum varit oändligt gammalt så skulle energin tillgänglig för arbete varit slut "för oändligt länge sedan". Inga sönderfallande atomer skulle ha existerat och temperaturen skulle ha varit densamma i alla delar av universum (den så kallade värmedöden skulle ha inträtt). Men så är inte fallet och därför kan universum enligt fysikens grundlagar inte vara oändligt gammalt. Det måste med andra ord ha en början.

FAKTARUTA 2

Vem skapade Gud?

När man motiverat sin tro på Gud kommer ofta denna fråga som ett brev på posten. Det finns åtminstone två sätt att besvara den:

För det första är frågan om Guds ursprung ett sidospår – den egentliga och viktiga frågan är om Han verkligen finns – och om det vittnar både evidensen och erfarenheten.

För det andra är frågan själv motsägande. Det är som att fråga "Vad heter ungarlens fru?" Det går inte att svara på en sådan fråga eftersom den innehåller en själv motsägelse (en ungarl kan per definition inte vara gift). På samma sätt är frågan vem som skapade Gud felaktig därför att den innehåller premissen att Gud är skapad, vilket Han inte är. Bibelns Gud uppenbarade sig för Mose under namnet "Jag Är" (2 Mos 3:14). Gud är den som har skapat tiden och som därför är oberoende av den. Han är utan början och utan slut. Därför är frågan felaktigt ställd.

Dag ett

1. I början skapade Gud himlarna och jorden. **2.** Jorden var öde och tom, mörker låg över djupet, och Guds Ande svävade över vattnen. **3.** Gud sa: "Ljus, bli till!" Då blev det ljus. **4.** Gud såg att ljuset var gott och skilde det från mörkret. **5.** Han kallade ljuset dag, och mörkret kallade han natt. Det blev kväll och det blev morgon. Det var den första dagen. (1 Mos 1:1-5 NUB)

I Bibeln förs ingen argumentation för Guds existens. Texterna utgår från att det är någonting som är helt uppenbart för läsaren ◀ FAKTARUTORNA 1 OCH 2. Bibelns första vers är ett övergripande konstaterande att Gud i början skapade precis allting. I fortsättningen av Bibelns första kapitel visas sedan *hur* Gud skapade och i vilken *ordning* det skedde. Eftersom ingen människa fanns som åskådare när himmel och jord blev till är kapitlet ingen mänsklig ögonvitnesskildring i vanlig mening; i

stället är det Gud själv som genom profetians Ande har uppenbarat för bokens författare hur allting började.

Det var inte särskilt länge sedan som våra kosmologer ansåg att vårt universum alltid hade existerat, den så kallade "steady state"-teorin. Att Bibeln talade om att universum har en början ansågs då otidsenligt och ovetenskapligt. Idag anser en majoritet av forskare att universum har en början, nämligen i Big Bang. Det illustrerar dels att det kan vara oklokt att avfärda Bibeln på grund av att majoriteten av dagens forskare har en avvikande uppfattning, och dels hur snabbt en vetenskaplig teori kan bytas ut mot en helt väsensskild. Det behöver förstås inte betyda att Gud skapade världen genom Big Bang. FAKTARUTA 3 ►

Guds skapelsemetod består i att Gud, genom sin Son Jesus Kristus, talar och "kallar på sådant som inte finns till som om det redan fanns" (Rom 4:17). I inledningen till Johannesevangeliet finner vi därför en parallell till 1 Mos 1:1: "I begynnelsen fanns Ordet..." (Joh 1:1...), där "Ordet" identifieras med Jesus. Samma budskap finner vi i 1 Kor 8:6, Kol 1:15-17 och Heb 1:1-3. När Gud talar sker mirakel, sådan är Bibelns Gud, sådan är den Gud vi tror på. När Han sade "Ljus bli till" blev ljuset till. FAKTARUTA 4 ►

FAKTARUTA 3

Skapade Gud världen genom Big Bang?

Det finns ett antal punkter där Big Bang-teorin och Bibelns skapelseberättelse skiljer sig åt. Till skillnad från denna hävdar BB-teorin att:

- BB var en "kosmisk tillfällighet", inte Guds avsikt
- Stjärnorna, däribland solen, skapades före jorden och växtligheten, inte tvärt om som Bibeln lär
- BB skedde för 13,8 miljarder år sedan, medan Bibelns kronologier snarare visar på ca 6000 år!
- Vatten bildades sent i den "kosmiska evolutionen", långt efter BB, medan vatten tycks ha varit Guds "råmaterial" för de tyngre elementen (som kol, syre, kväve m fl) enligt 2 Pet 3:5.

Det finns dessutom en mängd allvarliga problem med Big Bang-teorin som sällan eller aldrig omnämns i läromedel eller andra media. Den som vill veta mer kan läsa eller lyssna via följande länkar:

<https://creation.com/can-christians-add-big-bang-to-bible>
(kortare: krymp.nu/2QC)

<https://creation.com/media-center/youtube/big-bang-and-the-bible-creation-magazine-live-7-08>

(kortare: krymp.nu/2QD)

NOT

1. Exakt hur länge sedan det var Gud skapade världen diskuteras bland kreationister. Många anser att det skedde för 6000 - 10 000 år sedan.

FAKTARUTA 4

Ljuset före sol, måne och stjärnor?

Om solen skapades först på den fjärde skapelsedagen (1:14-19), hur kunde det då vara växling av ljus och mörker redan dag ett? Varifrån kom det ljuset?

Det fanns (och finns) andra ljuskällor än solen. Det framgår tydligt av bibelställen som till exempel 2 Mos 14:19-20 och Upp 21:23 och 22:5. Gud skapade uppenbarligen ett ljusflöde utifrån sitt eget väsen eller från en temporär ljuskälla och satte jorden i dygnsrotation i förhållande till denna redan den första dagen. När solen och månen sedan skapades den fjärde dagen lät Gud dem "stämna in" i den dygnsrytm som Han redan fastställt.

I stället för att betrakta detta förhållande som en anledning att ifrågasätta Bibelns trovärdighet kan man se det som ett tecken på dess autenticitet: En människa som diktade upp en skapelseberättelse skulle säkert ha placerat solen före ljuset i tidsordning.

FAKTARUTA 5

Universums finjustering

De flesta av oss tar för givet att vi själva och världen runt omkring oss fungerar. Men det är långtifrån självklart. Fysiker och astronomer har länge känt till att de naturkonstanter som ligger till grund för naturens lagar förefaller häpnadsväckande fininställda för att möjliggöra universums och livets existens och för att vi människor ska kunna observera och studera naturen. Detta märkliga förhållande brukar kallas "den antropiska principen". *Anthropos* är det grekiska ordet för "människa", och principen uttrycker att universum tycks som gjort för oss. Hur många olika sådana här finjusterade faktorer som finns vet man inte säkert, men vissa forskare menar ungefär ett hundra (Barrow, Tipler, *"The Anthropic Cosmological Principle"*, 1988). Några exempel hittar du i artikeln på sidan 62.

FAKTARUTA 6

Gap-teorin?

Somliga bibeltolkare har försökt att harmoniera den sekulära vetenskapens tidsrymder med bibeltexten genom att förutsätta ett mellanrum (eng.: "gap") mellan vers 1 och 2 samt 2 och 3 i 1 Mosl. De menar bland annat att "jorden var öde och tom" också kan läsas "jorden blev öde och tom", men det är grammatiskt felaktigt.¹ Historiskt sett föreslogs en sådan läsning därför att det skulle möjliggöra geologins långa tidsrymder inom ramen för 1 Moseboken. Då, menade man, skulle alla fossil i berggrunden av växter, djur och människor kunna härröra från långa tidsperioder i en värld som fanns till innan Gud förstörde den och började om igen. Och dessutom skulle det kunna skapa utrymme för upproret i himlen och satans² fall. FAKTARUTA 12 ▼

Men det skulle i så fall innebära att döden (en förutsättning för fossilbildning) existerade långt innan människan fanns till. Det leder i sin tur till att den bibliska berättelsen om syndafallet måste omtolkas, eftersom döden enligt både det Gamla och Nya testamentet är en direkt konsekvens av Adams (och Evas) överträdelse i lustgården.

Bibeln måste läsas i sitt sammanhang, och bibeltext ska förklara bibeltext. I 2 Mos 20:11 motiverar Gud sabbatsbudet med orden: "På sex dagar skapade nämligen HERREN himlen, jorden och havet och allt som finns där...". Det är den enda historiska händelse som Gud själv bokstavligen graverat in i sten! Här understryker och förtydligar Gud att när Bibelns första vers talar om "början" så handlar det om dag ett – inte ett tillfälle miljarder år dessförinnan. Säkert är att utan den sekulära, naturalistiska uppfattningen om ett urgammalt universum så hade teorin aldrig varit på tapeten.

NOTER

- <https://creation.com/images/pdfs/flyers/gap-theory.pdf>
- Den onde förtjänar ingen versal

Det hebreiska ord som inleder Bibelns första vers, בְּרֵשִׁית, *bereshit*, är sammansatt av prepositionen *be* (i, genom, till) och *reshit* (början, förste, förstfödd).

De nämnda bibeltexterna från Kolosserbrevet och Hebréerbrevet visar också att det är Kristus som *upprätthåller* skapelsen genom sitt ord. Denna insikt är central för en sann förståelse av vem den Jesus är som dog på korset till försöning för våra synder. Man kan tillägga att Jesus själv understryker sin roll i skapelsen genom att tillämpa "början" som ett namn på sig själv i Upp 22:13: "Jag är ... början". Det är därför både språkligt korrekt och i enlighet med kristen teologi att läsa Bibelns första vers: "I Kristus skapade Gud himlarna och jorden" eller "Genom den förstfödde skapade Gud himlarna och jorden".

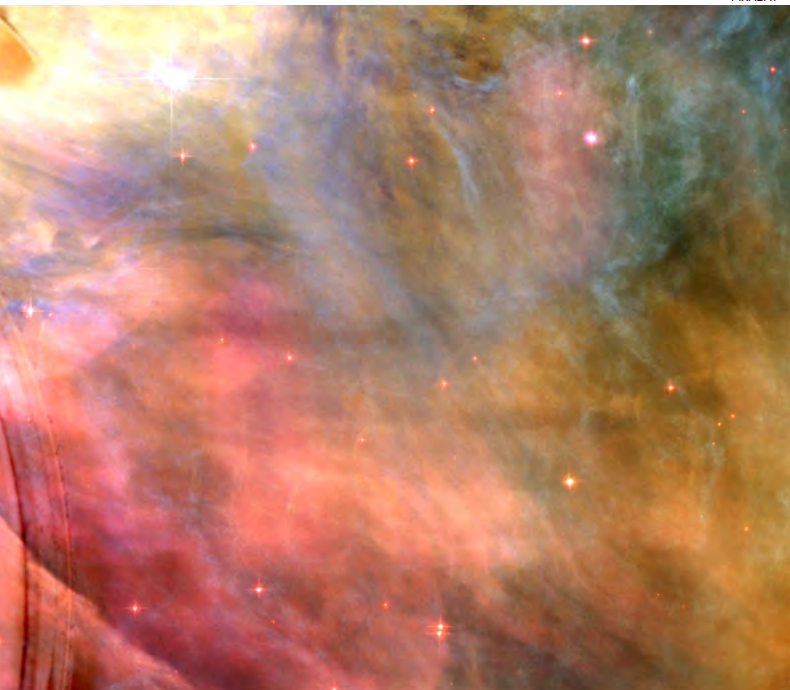
Utifrån Bibelns vittnesbörd att Ordet – Kristus – skapade världen är ett universum präglad av meningsfull information, struktur och ordning någonting förväntat. När vi därför konstaterar att kosmos, alltifrån de ofattbart små elementarpartiklarna till de ofattbart stora galaxklustren, är häpnadsväckande välstrukturerat och finjusterat ◀ FAKTARUTA 5 och livsformerna sinnrikt programmerade i DNA (läs mer i Genesis nr 4-2019) finns det fog för att säga att den förutsägelsen är bekräftad. Alternativet – att en kosmisk "explosion" skulle leda till samma information, ordning och struktur är knappast någonting vi skulle förvänta oss.

Den första bild av jorden som texten förmedlar är en planet täckt av vatten med Guds Ande närvarande. Att havet på den vattentäckta planeten inte var bottenlöst framgår av händelserna den tredje dagen.

Eftersom vi i västvärlden under flera hundra år har levat med föreställningen om en jord som är miljarder år gammal och eftersom detta också är en grundbult i naturvetenskapens evolutionära världsbild, så frestas många kristna att "läsa in" långa tidsrymder mellan raderna i Bibelns första kapitel. Antingen i form av en tidigare värld ◀ FAKTARUTA 6 SOM Gud ersatte med den som vi kan läsa om i skapelseberättelsen eller genom att de sex skapelsedagarna var och en symboliserar långa tidsrymder. FAKTARUTA 7 ▶ Sådana tolkningar är ingenting som föranleds av bibeltexten som sådan, utan av en strävan att få den att bättre stämma överens med vad majoriteten av nutidens forskare anser. Men risken är överhängande att man då läser in saker i texterna som inte alls står där. Lika fel – fast tvärtom – kan det bli när välmående kristna ibland använder sig av så kallad "körsbärsplöckning" och väljer ut vissa, ibland dåligt grundade, vetenskapliga fakta och teorier och använder dem för att bekräfta bibeltexterna. Det finns naturligtvis gott om evidens som stöder Bibeln, men den måste väljas med visshet och eftertanke.

PIXABAY

FAKTARUTA 7

En dag – en epok?

Redogörelsen för var och en av de sex skapelsedagarna avslutas med orden: "Det blev kväll och det blev morgon. Det var den 'n:te' dagen".¹

Många bibelutläggare anser att dagarna inte ska förstås som vanliga dygn. De inom sekten Jehovas vittnen menar att en dag motsvarar en period om 1000 år. Andra menar att dagarna snarast ska förstås som geologiska epoker på miljontals år. Som skäl brukar man anföra att ordet יום (jom = dag) inte måste betyda just ett dygn utan också längre tidsperioder.

Det finns goda argument för att avvisa sådana omtolkningar. För det första: Ordet jom förekommer 2301 gånger i GT. Det är sant att det kan ha olika betydelser, men det är lika sant att det bara finns ett enda ställe där det råder någon oenighet om hur det ska tolkas – och det råkar vara här i Bibelns första kapitel. För det andra: Om Gud velat uttrycka att skapelsen skedde under långa tidsrymder kunde Han ha inspirerat författaren att använda något hebreiskt ord för en sådan. I stället tycks det snarare som att Gud ville förebygga den här sortens missförstånd genom att upprepa frasen om afton och morgon efter varje skapelsedag. Dessa dygnsmarkörer vittnar alltså emot dag-epok-föreställningen.

Återigen kan vi konstatera att det inte är texten som sådan som för tankarna till långa tidsrymder – tvärtom, den är högst entydig – utan det är den rådande sekulära världsbilden med årmiljarder av långsamma evolutionära processer som "trycker på" utifrån.

NOT

1. Bortsett från den första skapelsedagen som i stället refereras till som "dag ett". Det markerar att den första dagen var unik i sitt slag eftersom den inte föregicks av någon annan dag.

SPÅR EFTER DAG ETT

- Världen vi lever i präglas av ordning, lagar och information. Det stämmer väl överens med Bibelns vittnesbörd att en personlig Gud skapade världen genom sitt Ord. Det stämmer betydligt sämre med naturalismens syn att universum är ett resultat av tillfälligheter och blinda naturkrafter.

FAKTARUTA 8

**Ånghöljesteorin -
ett övergivet argument**

I kreationismens barndom talade man ofta om en modell där vattnet ovanför himlavalvet/fästet tänktes bestå av ett mäktigt ånghölje kring den tidiga jorden. Ett sådant, menade man, skulle ha gett jorden en kraftig växthuseffekt (varmt klimat), strålningskydd (långa livslängder för människor och djur före floden), högt lufttryck (positiva hälsoeffekter och kunde möjliggöra att flygödlorna kunde flyga) och som skulle ha bildat en vattenreservoar som senare kollapsade i samband med syndafloden o.s.v. Hur tilltalande modellen än verkade så är dagens skapelseforskare tämligen överens om att det förmodligen inte förhöll sig på det viset. Anledningarna är framför allt två:

Dels talar Ps 148 om "vatten ovan himlen" (v. 4) som någonting som fortfarande existerade långt efter syndafloden. Dels finns det stora fysikaliska problem med så stora vattenmängder som skulle ha förvandlats till flytande vatten. En lika stor värmemängd som går åt för att förångna vattenmassan skulle nämligen ha frigjorts när ångan kondenserade och föll ner som regn. Jordan skulle bokstavligen ha blivit kokt om vattenmängden motsvarade mer än ett par meters djup. Kanske avser "vattnen ovan himlen" helt enkelt det vatten som fanns och finns i jordens moln, det vore den allra enklaste förklaringen.

En annan hypotes¹ går ut på att vårt solsystem ursprungligen omgavs av en "gloria" av ispartiklar (som motsvarar vattnen ovan himlavalvet/himlen) som efter syndafallet sönderföll och bland annat bildade kometer (som ju är en sorts smutsiga snöbollar med en diameter på upp till en mil). Kanske kom syndaflodens vatten när "himlens fönster öppnades" från just kometer som kolliderade med jorden? Ytterligare en hypotes är att vattnen ovan himlen än idag befinner sig i världsrymdens borte gräns. Vem vet vad framtida rymdforskning kommer att visa?

Som någon så klokt sagt: Guds Ord ska vi hålla hårt i, våra vetenskapliga modeller bör vi hålla löst och vara beredda att släppa taget om.

NOT

1. Se <https://creation.com/the-waters-above>
(kortare: krymp.nu/2QC)

Den andra dagen

6. Gud sa: "Vattnet ska dela sig för att forma himlavalvet där uppe och haven där nere." **7.** Gud skapade på så sätt himlavalvet, och skilde vattnet ovanför från vattnet nedanför. Det blev så. **8.** Gud kallade valvet himmel. Det blev kväll och det blev morgon. Det var den andra dagen.

(1 Mos 1:6-8 NUB)

Gud delar nu vattenmassorna. Mellan vattenmassorna satte Gud ett "himlavalv", på hebreiska רקיע, *rakia*¹ som Han sedan kallade "himmel". I den latinska översättningen av de hebreiska skrifterna (Vulgata), som i sin tur byggde på den grekiska (Septuaginta), översattes ordet med "firmament" som gav föreställningen om himlen som någonting hårt och fast.

En sådan föreställning om himlavalvet var vanlig, både i det gamla Israel och i de omgivande kulturerna, men valet av översättning är mindre lyckat. Substantivet *rakia* härstammar nämligen från verbet *raka* som betyder att "breda ut" (som en bokrulle) eller "tänja ut"/"överdra" (som ett föremål med guld). En jämförelse med Jes 44:24 och Sak 12:1 där det talas om himlar som "spänns upp/ut" och Upp 6:14: "Himlen veks undan, som om den rullats ihop som en bokrulle..." kan ge en aning om hur Gud en gång bredde/spände/tänjde ut himlarna som när en bokrulle öppnas och rullas ut.

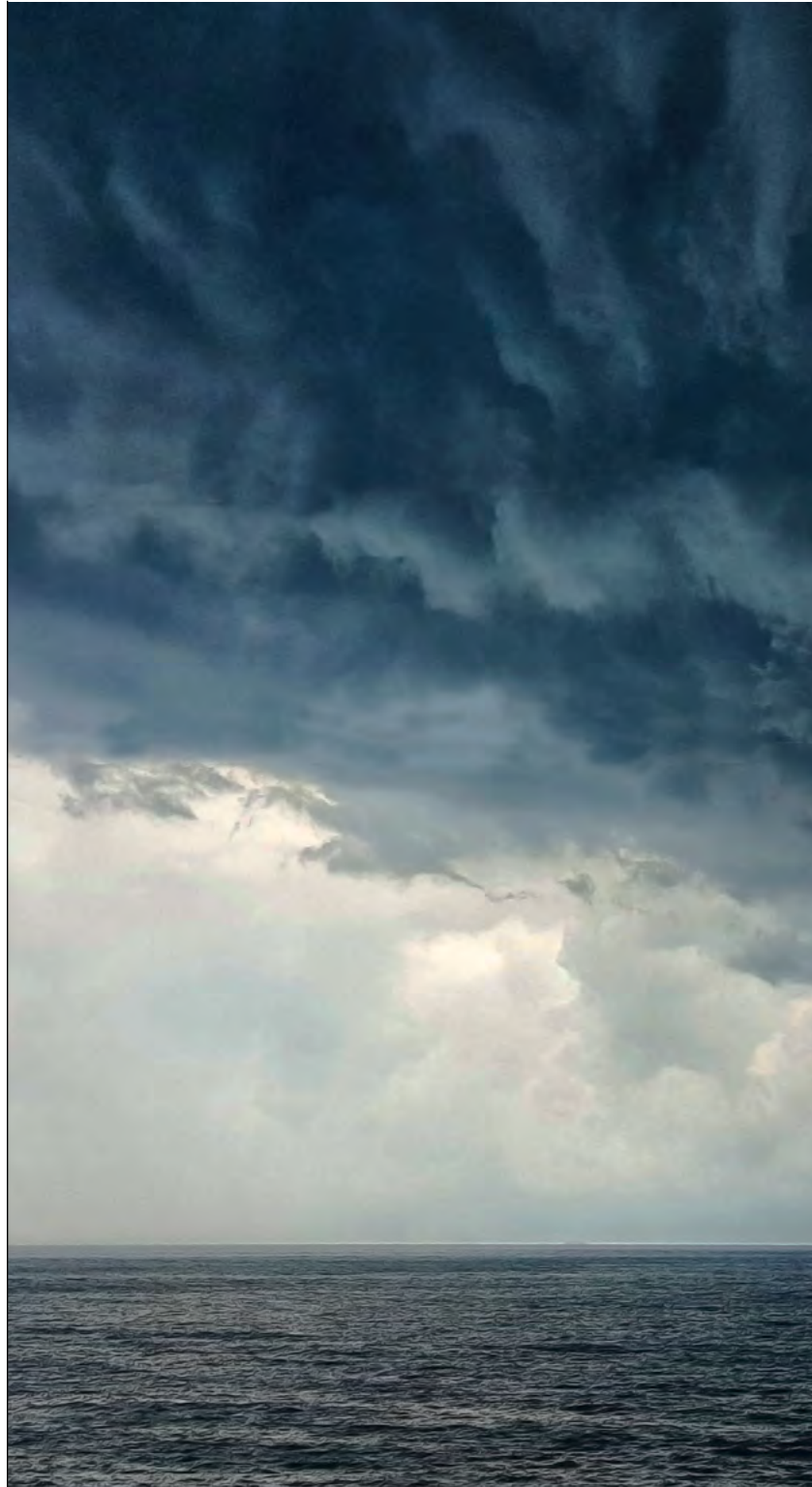
För några decennier sedan var det vanligt att man i skapelseslitteraturen identifierade vattnet ovan valvet med stora mängder vattenånga i jordens övre atmosfär, men det är ett argument som idag har övergetts av olika skäl. ◀ FAKTARUTA 8.

Vi bör akta oss för att övertolka betydelsen av enskilda ord eftersom vår kunskap om både ordens innebörd och antikens föreställningsvärld är bristfällig. Med "himlen" avsåg författaren troligtvis helt enkelt det som fanns mellan jorden och de övriga himlakropparna, det vi idag kallar atmosfären och rymden därbortom. Gud såg till att Bibelns texter blev nedtecknade så att de kunde förstås av människor i alla tider och kulturer. Det innebär att komplicerade saker kom att beskrivas på ett förenklat sätt. Men att någonting beskrivs förenklat är inte liktydigt med att det beskrivs felaktigt. Guds ord är sanning. Klart är att dåtidens läsare inte såg någon motsättning mellan Skriftens ord och världen runt omkring dem, och det behöver alltså inte heller vi göra.

NOT

1. En ingående genomgång av begreppet *rakia* finns på: https://www.academia.edu/19148460/What_Was_The_Raqia (kortare: [krymp.nu/2QE](https://www.krymp.nu/2QE)). Se även: <https://creation.com/images/pdfs/cabook/chapter12.pdf> (kortare: [krymp.nu/2QF](https://www.krymp.nu/2QF))

IVÁN TAMÁS PIXABAY

FAKTARUTA 9

Superkontinenterna

Har hela jordens landmassa en gång i tiden suttit ihop i en enda stor superkontinent? Historiska geologer menar att kontinenterna på jorden vid åtminstone tre tillfällen varit samlade i en enda landmassa. Först i *Rodinia* ("750-1000 miljoner år sedan"), sedan *Pannotia* (500-700) och till sist i den mest kända av dem: *Pangea* (200-300) – eller *Pangaea* som det också kan stavas. Pangea betyder helt enkelt "hela jorden" och begreppet brukar presenteras på ett sätt som gör att det låter som ett "bevis" för att jorden är miljarder år gammal. Sekulära geologer menar nämligen att superkontinenten började spricka isär under trias-tiden för ungefär 200 miljoner år sedan (kontinentaldrifts- eller platt-tektoniks-teorin) och att kontinenterna sedan dess har avlägsnat sig från varandra långsamt, långsamt.

Rent historiskt sett brukar skolböckerna lära ut att idén om en superkontinent och kontinentaldrift introducerades 1912 av tysken Alfred Wegener, men det stämmer inte. Redan 1858 lade italienaren Antonio Snider-Pellegrini fram en teori om en superkontinent som existerade vid tiden före syndafloden. Han grundade det på två saker: dels att kontinenterna rent geografiskt tycktes passa ihop som ett pussel, och dels att det uttryckligen stod i 1 Mos 1:9 att Gud befallde att vattnet skulle samla sig till en särskild plats. I så fall, resonerade han, borde ju även landmassan ha varit samlad på en enda plats. Den här uppsplittringen av kontinenterna ansåg han hade ägt rum under syndafloden. Eftersom han presenterade sin teori i samma veva som Charles Darwin gav ut sin klassiska bok "Om arternas uppkomst" (1859) så blev hans tankar inte väl mottagna. Vetenskapen ville helst befria sig från Bibelns inflytande över den tidens tänkande.

En del av nutidens bibeltroende geologer¹ menar att jordens ursprungliga kontinent motsvarade Rodinia, och att den geologiska turbulensen i samband med syndafloden via ett kortvarigt pangeastadium gav upphov till våra nuvarande kontinenter. Man baserar sin teori på den geografiska utbredningen av fossil. Pangea kan inte ha varit den kontinent som Noa och hans samtida vandrade på, menar man, eftersom den innehåller fossil som av allt att döma bildades under syndafloden.

I sammanhanget bör tilläggas att även om teorin om kontinentaldrift är dominerande bland dagens geologer, så finns det ett antal skeptiker både bland sekulära och bibeltroende forskare.²

NOTER

1. Se <https://answersingenesis.org/geology/plate-tectonics/noahs-lost-world/> (kortare: krymp.nu/2QW)

2. Se t ex: https://www.researchgate.net/publication/304749607_Critical_analysis_of_the_plate_tectonics_model_and_causes_of_horizontal_tectonic_movements (kortare: krymp.nu/2GE) och <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.737.4373&rep=rep1&type=pdf> (kortare: krymp.nu/2GC).

Den tredje dagen

9. Sedan sa Gud: "Vattnet under himlen ska samlas till en enda plats, så att torr land kommer fram." Det blev så, **10.** och Gud kallade det torra jord, och vattnet kallade han hav. Gud såg att det var gott. **11.** Gud sa: "Jorden ska producera grönska: det ska växa fram alla slags fröbärande växter och fruktträd med kärnor i frukten." Det blev så. **12.** Jorden grönskade: det växte fram fröbärande växter och träd, allt efter sina respektive sorter. Gud såg att det var gott. **13.** Det blev kväll och det blev morgon. Det var den tredje dagen.

(1 Mos 1:9-13 NUB)

Låt oss fundera för ett ögonblick över vad det var som egentligen hände när vattnet samlade sig till en enda plats.

Det rimligaste scenariot bör vara att den ursprungliga oceanbotten brast sönder på grund av inre spänningar så att en(?) kontinent kom att resa sig upp ur vattenmassorna. Det bör ha varit ett mäktigt sceneri att beskåda, om det nu inte varit så att där inte fanns någon mänsklig åskådare på läktaren. Och ingen annan varelse heller, eftersom Gud ännu inte skapat någonting levande.

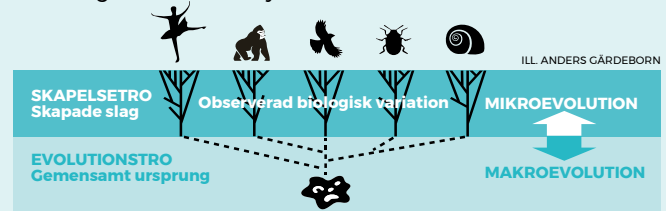
Hur mycket vatten var det som behövde rusa av den nybildade urkontinenten? (Den brukar kallas Pangea) ◀ FAKTARUTA 9. Det vet vi ingenting om, men vi kan dra vissa slutsatser utifrån ett par observationer:

För det första vet vi att dagens världshav innehåller tillräckligt med vatten för att täcka hela jorden med ett 3000 m djupt vattenlager (om vi eliminerar jordens höjdskillnader). Om vi tänker bort den (givetvis okända) andel vatten som tillfördes jordytan i samband med syndafloden, så är det rimligt att den vattenmängd som behövde rusa av den uppstigande urkontinenten handlade om tusentals meter vatten. Vi är alla medvetna om vilka effekter ett regnoväder av storleksordning 100 mm (1 dm) nederbörd kan åstadkomma i form av ▶

FAKTARUTA 10

Efter sina sorter

Det bibliska alternativet till evolutionsteorins "livets träd" bygger på principen "efter sina sorter", ett uttryck som återupprepas på ett systematiskt sätt i Bibelns första kapitel. Gud skapade de olika grundarterna av levande varelser med en "förprogrammerad" förmåga till mångfald och anpassning. I dag ser vi dem som separata släkten och familjer, vars representanter oftast kan identifieras genom att de har förmåga att hybridisera¹ mer eller mindre med varandra (till exempel de olika kattdjuren). Grundartsbegreppet som sådant definieras inte närmare i Bibeln och därför bör man inte förvänta sig att det ska stämma helt överens med någon viss enhetlig mänskligt konstruerad systematik.

Det kan liknas vid en blandskog, där grundarterna symboliseras av de olika trädstammarna och där lövverken motsvarar variationen inom varje grundart - en variation som brukar misstas för (mikro)evolution. Som kontrast kan den evolutionära föreställningen om ett gemensamt ursprung för alla jordens livsformer liknas vid ett enda jättelikt träd med oräkneliga förgreningspunkter, de flesta mer eller mindre hypotetiska.

Det är inte alltid helt enkelt att avgöra var gränserna mellan de olika grundarterna går, men hybridiseringsförsök är ett sätt. Eftersom hunddjur inte kan hybridisera och få ungar eller ens befrukta ett ägg från ett kattdjur kan man direkt säga att de tillhör två olika skapade sorter. För ryggradsdjur tycks gränsen ofta gå mellan olika familjer, bland insekter vanligen mellan olika släkten. Bibeltroende biologer kallar detta forskningsområde för *baraminologi*, en term som är sammansatt av de hebreiska orden för "skapa" och "sort".

Den bibliska modellen med separata små träd harmonierar betydligt bättre med evidensen från biologi, paleontologi och genetik, inklusive annars svårförklarade fenomen som exempelvis så kallad "konvergent" och "mosaikartad" evolution liksom extremt snabb artbildning.²

NOTER

1. Hybridisering är när två individer som är genetiskt olika (det vill säga formellt tillhör olika arter eller släkten) får ungar tillsammans.
2. Angående mekanismerna bakom snabb artbildning - se artikel i Genesis nr 1-2021 s. 42. Den finns tillgänglig på Genesis webbplats från och med 1/3 2022 via adressen <https://genesis.nu/tidning/tidigare-nummer/genesis-2021-1/> (kortare: krymp.nu/2RA)

FAKTARUTA 11

Den fantastiska fotosyntesen

Fotosyntesen skulle med rätta kunna sägas vara världens viktigaste kemiska reaktion. Den innebär att de gröna växterna av vatten och koldioxid bildar kolhydrat (druvsocker) och syrgas när de blir belysta. Växternas kolhydrater är basen för vår föda och för all annan livets kemi och syret behöver vi för att effektivt kunna tillgodogöra oss energin i maten vi äter.

För en oinvigd kanske detta inte låter så märkvärdigt, men en kemist inser svårigheterna. Det som händer under fotosyntesen är nämligen bland annat att vattenmolekyler sönderdelas. Om detta ska kunna ske med hjälp av värmeenergi i någon nämnvärd omfattning måste temperaturen vara åtminstone 3000 °C. Det skulle naturligtvis bränna upp hela växten, så i naturen sker det på ett mycket sofistikerat sätt med hjälp av ett stort antal samverkande enzymer (speciellt utformade proteinmolekyler). Det borde stämma oss till ödmjukhet att vi med all vår moderna forskning inte ens är i närheten av att kunna efterhära det som varje ögonblick händer i varje litet löv, grässtrå eller planktonalg.

Fotosyntesen kräver många fler speciella proteiner och andra molekyler för att kunna fungera. Den gröna färgen hos en växt orsakas av ett färgpigment som kallas *klorofyll*. Tillsammans med speciella proteiner bygger det upp en sorts antenner som fångar in (absorberar) framför allt de röda och blå färgerna i solljuset och släpper igenom de gröna (det är därför bladen ser gröna ut). Bara för att tillverka klorofyllmolekylen behövs det åtminstone 17 speciella enzymer som vart och ett bearbetar sin bestämda råvara i tur och ordning – den ena lämnar en produkt som nästa enzym fortsätter att modifiera i en lång sekvens i 17 steg, där alla stegen är precis lika nödvändiga. För att möjliggöra detta krävs det att ljusenergin kan omvandlas till kemisk energi i form av så kallade ATP-molekyler. Dessa tillverkas av små protondrivna motorer som kallas ATP-syntaser. Motorn består av ett drygt tjugotal specifika proteiner fördelade på åtta underenheter som tillsammans bygger upp den (du kan hitta animationer av ATP-syntas på internet).

Evolutionister brukar tänka sig att vissa bakterier först utvecklade en mer primitiv form av fotosyntes där det inte bildades någon syrgas, och att detta system med tiden blev alltmer komplext likt det är hos dagens "högre" växter. Det har emellertid visat sig att det antagandet inte har stöd i evidensen.¹

Allt det här låter kanske invecklat, men det är inget mot vad det är! Bara att tänka sig hur en uppsättning av 17 speciella proteiner skulle ha uppkommit genom slumpmässiga processer (mutationer) och naturligt urval innan det fanns någonting fördelaktigt att välja ut är en spekulatio som gränsar till en utopi. Först när hela fotosyntesapparaten finns på plats och fungerar skulle det naturliga urvalet kunna börja välja fram de bästa varianterna. Som någon så klokt sagt: Evolutionsteorin kan förklara "survival of the fittest", men det är det minsta problemet. Det evolutionsteorin hade behövt förklara är "arrival of the fittest". Men icke. Fotosyntesen vittnar om sin Skapare.

NOT

1. <https://royalsocietypublishing.org/doi/pdf/10.1098/rsob.180246> (kortare: krymp.nu/2QJ)

SPÅR EFTER DEN TREDJE DAGEN

- Mäktiga lager av sedimentära bergarter vilar idag på jordens urberg på många platser på jorden. Det också vad vi skulle förvänta oss om Gud den tredje dagen lät en urkontinent resa sig upp ur vattenmassorna.

erosion och jordskred – tänk då vilka konsekvenser som en vattenmassa av flera kilometers djup skulle åstadkomma!

Den andra observationen är att jordens djupast liggande sedimentära bergarter – de så kallade prekambriska lagren, som vilar på urberget – är oerhört mäktiga, i Grand Canyon har de en tjocklek på 16 km och i Australien ända upp till 35 km. Dessa berglager saknar varje spår av liv; där finns inga fossil (förutom i den allra översta delen som gränsar till de kambriska lagren – läs mer om geologin i relation till syndafloden i Genesis nr 4-2020).

Du förstår säkert sambandet: Jordens djupaste och mäktigaste geologiska sedimentlager bildades genom erosion av jordens urberg under inledningen av den tredje skapelsedagen, innan Gud ännu skapat några levande varelser. På vissa platser samlades enorma mängder av mjuka sediment som sammanpressades av sin egen tyngd och – beroende på sin kemiska sammansättning – antingen cementerades till berg (t ex sandsten) eller förblev mjukt som en näringsrik mineraljord för den växtlighet som Gud sedan skapade.

När Gud nu skapade jordens växtlighet – och så småningom även alla djur – gjorde Han det i enlighet med deras respektive "sorter" eller "slag", det vill säga systematiska grupper ◀ FAKTARUTA 10 SID 25. Något spår av evolution kan vi inte se i bibeltexten, tvärt om kan vi utifrån formuleringen "Det blev så" konstatera att det var en omedelbar process (jfr Jona 4:6) som gav upphov till de olika växtkategorierna. Av fortsättningen i kapitel två kan vi emellertid dra slutsatsen att det inte var alla växtslag som spirade redan dag tre, men vi återkommer till det.

I faktaruta 7 skrev vi om föreställningen bland vissa teologer att varje skapelsedag skulle kunna tolkas som en lång period av miljontals år och varför en sådan idé bör avvisas. Det finns ännu ett skäl till det: På grund av att de flesta av jordens växtarter är helt beroende av insekter för sin fortplantning (via pollinering) så faller idén. Tre dagars väntan, som nu blev fallet, skulle förstås inte ha inneburit något problem i det avseendet. Grunden för jordens ekosystem var nu lagd, den fantastiska process som kallas fotosyntesen ◀ FAKTARUTA 11.

PIXABAY

Den fjärde dagen

GEBTY PIXABAY

FAKTARUTA 12

Månen - viktigare än vi tror

Månens storlek och rotation kring jorden är viktig på många sätt för oss. Den stabiliserar jordaxelns lutning så att den är ut och in lutar ungefär 29,5 grader. Det är en lutning som på ett optimalt sätt fördelar ljus och värme över året och ger oss en variation i form av olika årstider. Utan månen som stabilisator hade lutningen varierat avsevärt under jordens historia med stora konsekvenser för jordens klimat.

Månens dragningskraft är den främsta orsaken till att vi har ett tidvatten i våra världshav (i mindre omfattning även solens). Två gånger per dygn får vi flod och två gånger ebb. Det har visat sig att denna variation fungerar som en gigantisk pump som bidrar till att syrerikt ytvattnet transporteras ner till djuphavsbottnarna och syresätter dem så att livet i världshaven kan existera (även kallt sjunkvattnet i polarkakterna bidrar).

Månens dragningskraft har ytterligare en effekt på jorden. Man tror nämligen att det är månen som håller jordens flytande mantel i rörelse och hindrar den från att stelna. Rörelsen i magman genererar i sin tur jordens magnetfält som skyddar oss och allt annat liv från att skadas av kosmisk strålning. Och det är ju "tur"...

Tur är det också att månen råkade hamna mitt för solen den där dagen 1870 under en perfekt solförmörkelse så att några forskare kunde studera ljuset från solens kromosfär som annars inte är synlig. De observationerna ledde till att man kunde utveckla metoden spektrometri med vars hjälp man sedan dess kan studera stjärnor på svindlande avstånd och få reda på vilka grundämnen de består av. Upptäckten kom att revolutionera astrofysiken. Tack vare månen kan vi alltså tyda stjärnljusets signaler och få reda på hur universum där borta är uppbyggt.

Det lite märkliga i sammanhanget är att solskivan i verkligheten är 390 gånger bredare än månskivan. Men eftersom solen i gengäld "råkar" ha hamnat just 390 gånger längre bort än månen, så ser de lika stora ut från jorden. Därmed kan det ibland bli en total solförmörkelse, och därför vet vi människor så mycket om hur fantastisk vårt universum är. Det är nästan som om Någon ville att vi skulle förstå det. Och det är naturligtvis just så det ligger till!

NOT

1. Läs gärna boken "The Privileged Planet". Författarna har ett sekulärt synsätt på universums ålder, men bortsett från det är det en mycket intressant bok. Läs mer om den på <https://www.discovery.org/b/privileged-planet/> (kortare: [krymp.nu/2QO](https://www.krymp.nu/2QO)). Eller se filmen med samma namn på <https://youtu.be/Qmlc42oRjm8> (kortare: [krymp.nu/2QP](https://www.krymp.nu/2QP))

14. Gud sa: "Det ska bli ljus på himlen som ska skilja dagen från natten. De ska bestämma tiderna på jorden och utmärka dagarna och åren. **15.** De ska vara ljus på himlen som lyser över jorden." Det blev så. **16.** Gud skapade två stora ljus, det större ljuset för att härska över dagen och det mindre ljuset för att härska över natten. Han skapade också stjärnorna. **17.** Gud placerade dem alla på himlen för att lysa upp jorden, **18.** härska över dagen och natten och skilja ljuset från mörkret. Gud såg att det var gott. **19.** Det blev kväll och det blev morgon. Det var den fjärde dagen.

(1 Mos 1:14-19 NUB)

Den så kallade *kosmologiska principen* utgår från att det inte är någonting speciellt med oss människor och vår plats i universum. Den *antropiska principen* som vi nämnde om i *faktaruta 5* säger någonting helt annat, nämligen att sol, måne och stjärnor på något vis är kopplade både till vår existens och till vår förmåga att utforska universum ◀ FAKTARUTA 12 Det är tydligt att Guds ord stämmer väldigt väl överens med den senare principen – himlaljusets skapades för vår skull! Jorden är i ▶

PIXABAY

centrum för Guds skaparaktivitet, den är inte den oplanerade och obetydliga ansamling av stjärnstoft som ateistiska kosmologer vill få oss att tro. Sådant är ingenting annat än ett uttryck för deras självvalda naturalistiska och gudlösa filosofi, trots all evidens som vittnar om motsatsen.

Att de olika ljuskällorna *"placeras ... på himlen"* beskriver hur händelsen skulle ha tett sig från ett jordiskt perspektiv. I praktiken innebär det att ljuset även från stjärnor ofantligt långt bort blev synliga från jorden samma dag som de blev till, även de som befinner sig på "miljoner ljusårs avstånd" från jorden. En del tar det som ett argument för att skapelseberättelsen inte stämmer och därför måste omtolkas, men kanske är det förhastat att tro att en så unik sak som en skapelseakt "ur intet" måste vara fullt begriplig utifrån vanlig mänsklig logik. I **FAKTARUTA 13** ► kan du läsa lite mer om hur bibeltroende resonerar om det avlägsna stjärnljuset.

I *faktaruta 4* nämnde vi att Gud skapade himlakropparna till att stämma in i den dygnsrytm som Gud skapade redan dag ett. I vår tid när vi tittar på mobilen i stället för på solen, månen eller stjärnorna när vi ska avgöra var någonstans i kalendern vi befinner oss är det lätt att glömma vilken betydelse som de olika ljusen på himlen har haft för människor i alla årtusenden före oss, och även för dagens så kallade "naturfolk". Nog är det fascinerande att det går att avgöra vad klockan är genom att titta efter var solen (eller på natten en viss stjärna) befinner sig över horisonten "i sidled", att det går att avgöra vilken månad det är genom att se hur solen står över horisonten "i höjded" vid en viss tidpunkt på dagen (under förutsättning att man inte reser för långt). Och att man kan avgöra vilken dag i månaden det är genom att titta på hur månen ser ut - den befinner sig ju i olika faser beroende på vilken dag det är i månaden. Det här har varit av betydelse genom årtusendena

för när människor firat högtider, när man sått och skördat och för att kunna navigera på hav och land.

Ett år är idag 365,24 dagar långt och en månad ungefär 29,5 dagar. De gamla sumererna rundade av året till 360 dagar och månaden till 30 dagar. På det sättet blev det 12 månader på ett år (360/12), men konsekvensen blev att de fick korrigera sina kalendrar genom att införa en extra månad vart fjärde år (troligen oftare än så ibland). Det kittlar fantasin att tänka sig att sumerernas kalender kanske avspeglade den ursprungliga kalender som Gud inrättade den fjärde skapelsedagen. Kanske skapade Gud verkligen det ursprungliga året till att vara exakt 360 dygn långt och månaden till exakt 30 dygn lång. Det skulle knappast förvåna oss om det vore så, vi som vet att Gud i början gjorde allting helt perfekt: *"Gud såg att det var gott"*.

FAKTARUTA 13

Avlägset stjärnljus

Det finns och har funnits olika modeller bland bibeltroende kosmologer för att hantera "problemet" med avlägset stjärnljus. Bland de olika varianter som diskuterats finns att Gud skapade ljuset på väg till jorden från en stjärna samtidigt som han skapade stjärnan, att ljusets hastighet var oändligt hög när Gud skapade det och har sedan dess saktat av (Barry Setterfield), modeller som bygger på tillämpad relativitetsteori (Russel Humphreys, John Hartnett) och sådana som bygger på definitioner av ljushastigheten (Jason Lisle). Det finns mycket att fördjupa sig i för den som är fysikintresserad.¹ Det man kan konstatera är att det finns oklarheter och svagheter i varierande grad med alla de här modellerna, vilket kanske inte är så konstigt eftersom Guds skapelseprocess inte var någon "naturlig" process i egentlig mening. Det handlar om unika processer som vi kanske inte bör förvänta oss ska kunna fångas med de formler som beskriver hur naturen fungerar idag. Det gäller även hur snabbt saker ägde rum. När Gud exempelvis skapade de olika växtslagen den tredje dagen så tillväxte de med en hastighet som var tusentals gånger högre än den som gällde för efterkommande generationer av växter. Det är rimligt att samma princip präglade fysikaliska förlopp, som ljusets utbredande. Om ljushastigheten och radiometriska sönderfall av atomer också gick mycket snabbare i samband med Guds skapelseakt så skulle det kunna förklara både utmaningen med det avlägsna stjärnljuset och radiometriska åldrar på miljarder år. Kanske går det inte att komma närmare sanningen än så; vi får böja oss för att Gud är miraklens Gud. Det är i så fall en lärdom så viktig som någon.

NOT

1. Läsaren kan gå in på någon webbplats som creation.com eller answersingenesis.org eller icr.org och använda sökord som "distant starlight"

SPÅR EFTER DEN FJÄRDE DAGEN

• Solen, månen och stjärnorna har under alla tider varit till stor nytta för människan, något vi har anledning att förvänta oss om Gud skapade dem för vår skull.

FAKTARUTA 14

Sken av ålder

Det är viktigt att komma ihåg att när Gud skapar eller utför någon annan sorts mirakel, så blir resultatet ofta ett skenbart, men vilseledande, intryck av att det gått lång tid. Om vi hade varit med när Gud just skapat ett par ekorrar så hade vi utifrån vår erfarenhet frestats att tänka att de fötts av sina mödrar precis som vi är vana vid i vår tid. Men skapelsedagarna var unika. Människan skapades inte som ett embryo utan som en fullvuxen man, Adam. Och havens stim av småkryp skulle också ha gett intryck av långa tider som hade krävts för att bygga upp populationerna. På liknande sätt gav vinet som Jesus skapade genom sitt ord vid bröllopet i Kana (Joh 2) intryck av att ha haft en åratals lång förhistoria av växt, skörd, beredning och lagring. Men skenet bedrar när Skaparen är verksam. Vi ska därför akta oss för förhastade slutsatser om att det Gud gör måste ta lång tid. För människor är det så, men inte för Gud; för honom är allting möjligt. Han står över den tid som Han själv har skapat.

FAKTARUTA 15

Valarnas evolution

I enlighet med evolutionsteorin utvecklade vissa fiskar ben och vandrade upp på land och blev fyrfotadjur, varav vissa senare återvände till havet och omvandlades till valar och sirendjur. Valarna förblev i havet medan de sistnämnda återvände till land, förlorade sina anpassningar för vattenliv och blev elefanter.

Valarnas evolution är en klassiker som fascinerar många. Teorin (hypotesen) bygger på slutsatser från ett begränsat antal fossilfynd. En kritisk analys av teorin finns på många ställen i skapelselitteraturen. En lättillgänglig och humoristisk sådan analys är i form av ett par tiominutersvideor från Discovery Institute.¹

Av naturliga skäl är graden av spekulation omvänt proportionell mot mängden tillgängliga data, det vill säga ju mindre data desto mer spekulation. Så är fallet med valarnas evolution. Och när hypoteser är spekulativa kan det vara klokt att reflektera på egen hand: Tycker jag verkligen att den här hypotesen låter rimlig i relation till de fynd som den baseras på? När det gäller valarnas evolution är det definitivt värt att tänka efter.

NOT

1. Adressen till videorna är <https://youtu.be/PRrVx3x6mA8> (kortare: [krymp.nu/2QQ](https://youtu.be/PRrVx3x6mA8)) och https://youtu.be/wq_oYftA2ow (kortare: [krymp.nu/2QR](https://youtu.be/wq_oYftA2ow)).

Videorna har kritiserats från evolutionärt håll, men kritiken bemöts på <https://youtu.be/5ErLcXrSdw0> (kortare: [krymp.nu/2QS](https://youtu.be/5ErLcXrSdw0)) och <https://youtu.be/dCM1MjEFvqE> (kortare: [krymp.nu/2QT](https://youtu.be/dCM1MjEFvqE)).

Den femte dagen

20. Gud sa: "Vattnet ska vimla av levande varelser och fåglar flyga under himlavalvet över marken." **21.** Gud skapade de stora havsdjuren efter sina sorter, likaså alla levande varelser som vattnen vimlar av och fåglar av alla slag. Gud såg att det var gott. **22.** Han välsignade dem och sa: "Var fruktsamma och föröka er och fyll haven! Fåglarna ska också föröka sig och uppfylla jorden." **23.** Det blev kväll och det blev morgon. Det var den femte dagen.

(1 Mos 1:20-23 NUB)

Som vi skrev om i faktaruta 10 så finns det skillnader mellan Bibelns sätt att beskriva olika slag av organismer och den systematik som nutidens biologer arbetar efter. Ett exempel: Den bibliska definitionen av "fåglar" tycks vara "större bevingade organismer", vilket förutom det vi kallar fåglar även innefattade fladdermöss (3 Mos 11:19) och förmodligen också flygödlor. Inom biologin fördelar man dessa i tre separata klasser – fåglar, däggdjur respektive kräldjur. Man kan inte säga att det ena är rätt och det andra fel eftersom det helt enkelt är olika kriterier som ligger till grund för de båda uppdelningarna.

Texten säger inte att Gud skapade två individer av till exempel vattenloppor som sedan förökade sig. I stället antyder texten att Han ibland skapade hela stim, vilket naturligtvis Gud var fullt fri att göra. ◀ FAKTARUTA 14 Det är bara när det gäller människan som det uttryckligen står att Gud bara skapade två individer.

Till skillnad från vad vi får höra i de evolutionära berättelserna om valarnas och fåglarnas ursprung säger Bibeln att de olika grundarterna av dem skapades fullt färdiga för livet i sina respektive miljöer. Valarna specialanpassade för att kunna söka sin föda på stora djup och fåglarna till att flyga. Kanske har du hört berättelsen om valarnas evolution och om "urfågeln" *Archaeopteryx*. Det finns goda skäl för att ta de där berättelserna med en rejäl nypa salt. Du kan läsa mer i ◀ FAKTARUTA 15 och FAKTARUTA 16 ▶.

FAKTARUTA 16

Archaeopteryx – fullfjädrad fågel

Archaeopteryx – eller "urfågeln" som den också brukar kallas – har under 150 år betraktats nästan som en ikon för evolutionsteorin. Man brukar hänvisa till den som en mellanform mellan forntida kräldjur och nutida fåglar med hänvisning till vissa "reptillika drag" som till exempel att den hade små tänder, en lång svans och tre fingrar med böjda klor. Idag har den allmänna opinionen bland forskare svängt och man brukar mena att den är en sorts evolutionär blindgång som inte har med de moderna fåglarna att göra.

Men argumenten för att *Archaeopteryx* borde klassificeras som en fågel är många, däribland att den hade:

- samma vingkonstruktion (elliptiska) som moderna skogslevande fåglar har.
- komplett fjäderdräkt på hela kroppen, inklusive svansen, med samma komplexa struktur på fjädrarna som moderna flygande fåglar har.
- en kraftig *furcula* eller "önskeben", som visar att den hade kraftiga vingmuskler som skickliga flygare har.
- Samma typ av lungkonstruktion med luftsäcker och enkelriktat luftflöde som är unikt för fåglar med deras höga ämnesomsättning. Det är en fundamentalt annan konstruktion än hos kallblodiga kräldjur.
- En hjärna av samma konstruktion och relativa storlek som moderna fåglar har (tre gånger större än hos motsvarande kräldjur)
- Ett inneröra av en konstruktion som möjliggjorde hörsel och balans som hos nutida fåglar.

Det bör tilläggas att det finns nutida fåglar med klor. Ungarna hos Hoatzin (*Opisthocomus hoazin*) i Amazonas träskmarker har också tre klor som den använder för att hålla sig kvar i trädens lövverk. Men det gör den förstås inte till ett kräldjur...

SPÅR EFTER DEN FEMTE DAGEN

- Både i den nutida naturen och i fossilarkivet är övergångsformer mellan olika grundläggande kategorier av organismer (som regel familjer bland ryggradsdjuren och släkten bland ryggradslösa djur) mycket sällsynta, och de få som finns är omtvistade. Det är vad man kan förvänta sig om Gud skapade de olika livsformerna i åtskilda kategorier "efter sina sorter/slag".

Den sjätte dagen

FAKTARUTA 17

Människor och schimpanser

I skola och media betonas ofta de stora likheterna mellan oss och schimpanserna, liksom mellan oss och andra levande varelser. Inte sällan hävdas att likheterna i DNA uppgår till 98-99%. Idag vet vi att skillnaderna är långt större än någon enstaka procent. Moderna undersökningar visar på likheter kring 90% och siffror på ner till 85% förekommer i litteraturen. Eftersom människans arvs massa utgörs av drygt 3 miljarder kvävebaser innebär redan en skillnad på 1% att 30 miljarder kvävebaser måste ha uppstått under de "6-7 miljarder år" som våra "utvecklingslinjer" anses ha varit åtskilda. Detta är ett mycket stort problem för den som förordar en evolutionär utveckling av människan. Problemet brukar kallas Haldanes dilemma eller "väntetidsproblemet". I förra numret (3-2021 s. 6-7) kunde du läsa en artikel av docent Sture Blomberg som på ett pedagogiskt sätt illustrerade saken.

Visste du att schimpansers intelligensnivå och problemlösningsförmåga inte är större än hos kråkfåglar och talgoxar.¹ Jämför vad en människa kan åstadkomma när det gäller språk, litteratur, arkitektur, teknologi, musik och andra konstater i förhållande till vad en talgoxe förmår. Det är då man inser på allvar hur djup avgrunden är mellan Guds avbild och de varelser hon blev satt att råda över.

NOT

1. Se <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/korpen-lika-smart-som-schimpansen> (kortare: [krymp.nu/2uL](https://www.krymp.nu/2uL)) och <https://www.lu.se/article/talgoxars-impulskontroll-i-niva-med-schimpansernas> (kortare: [krymp.nu/2uM](https://www.krymp.nu/2uM))

24. Gud sa: "Jorden ska bära fram djur av alla slag, boskap, kräldjur och vilda djur." Det blev så. **25.** Gud skapade alla slags vilda djur och boskap och kräldjur, och Gud såg att det var gott. **26.** Sedan sa Gud: "Vi ska göra människor till vår avbild, lika oss själva. De ska härska över fiskarna i havet och fåglarna i luften och boskapen, över hela jorden, och alla kräldjuren på jorden." **27.** Och Gud skapade människan till sin egen avbild, lik sig själv skapade Gud människan, till man och kvinna skapade han dem. **28.** Gud välsignade dem och sa: "Var fruktsamma och föröka er, uppfyll jorden och lägg den under er! Härska över fiskarna, fåglarna och alla djur som rör sig på jorden!" **29.** Gud sa: "Jag ger er de fröbärande växterna på hela jorden och alla fruktträden med frö i sin frukt. De ska vara er mat. **30.** Åt markens djur, himlens fåglar, alla kräldjur på marken, och åt allt som lever ger jag alla gröna växter som föda." Det blev så. **31.** Sedan såg Gud att allt som han hade skapat var mycket gott. Det blev kväll och det blev morgon. Det var den sjätte dagen. (1 Mos 1:24-31 NUB)

På den sjätte och sista skapelsedagen skapade Gud Adam och Eva. Somliga hävdar att Gud valde ut två homininer (för-människor) bland tiotusentals och uppgraderade dem till människor. Men det står inte så i texten. Det framgår tydligt att människan var unik bland alla jordens levande varelser därför att mannen och kvinnan skapades till Guds avbild, lika Gud. Eftersom Gud är Ande (Joh 4:24) ska det inte förstås i fysisk bemärkelse utan i andlig. Människan fick sedan uppdraget att "härska" över allt levande. Det ordet har i vår tid en negativ belastning (vilket förstås är vårt eget fel). Andra översättnings-möjligheter som "bevara" och "förvalta" klingar mer positivt i våra öron. För att kunna utföra det uppdraget krävdes ett skarpt intellekt, empati, kunskap och visdom. Intellektet och förmågorna att tala och lära fanns "inbyggd" från början, medan andra egenskaper bara kunde förvärfas genom livserfarenhet. Vi kan med sorg konstatera att vi som mänsklighet i mångt och mycket misslyckats med den uppgiften.

Av 1 Mos 2:7, 19 framgår att Gud skapade både människan och alla djur av samma materia i form av markens jord. Det är därför förväntat att de materiella likheterna mellan människa och djur är stora.

Däremot framgår av 2:7 att människan skapades unik i det avseendet att Gud uttryckligen blåste in sin livsande i hennes näsa, vilket inte sägs om övriga biologiska varelser. Vi kan därför förvänta oss betydande skillnader mellan människan och djuren i icke-materiellt, det vill säga andligt avseende. Som skapelsetroende kan vi bejaka dessa skillnader, medan företrädare för evolutionen ofta tenderar att mer eller mindre medvetet tona ner människans unika egenskaper i den biologiska världen, och samtidigt att uppgradera djuren genom att tilldela dem människoliknande egenskaper. Evolutionsteorin förutsätter ju att människan är en primat bland andra och att både hon och schimpanserna utvecklats under loppet av 6-7 miljoner år från en gemensam apliknande förfader, så med tanke på alla de skillnader som finns mellan oss och schimpanserna har man ett rejält gap att försöka överbrygga. Men det låter sig inte göras ◀ FAKTARUTA 17.

Mose lag visar på hur viktigt det är att vårda boskapen väl, men det faktum att människan skapades till Guds avbild ger henne ett särskilt värde som inte går att jämföra med andra biologiska varelsers. Gud sätter mänskligt liv långt högre än övriga levande varelser som sparvar, får och grisar vilket bekräftas av Jesus (Matt 10:31, 12:12, Mark 5:13). Ja Gud värderar människolivet så högt att Han var villig att sända sin Son för att lida och dö i människors ställe, försoningens hemlighet. Det är en central biblisk doktrin att hela mänskligheten härstammar

från en enda människa, Adam. Det är en nödvändig förutsättning för att Jesu Kristi offerdöd på korset skall omfatta oss alla. Försoningen gäller Adams barn. Paulus tar upp det i sin predikan i Aten: "Han skapade alla folk från en enda människa och spred ut dem över hela jordens yta. Han bestämde deras tider och stakade ut deras gränser inom vilka de skulle bo" (Apg 17:26) och utvecklar resonemanget i Rom 5 och 1 Kor 15.

Somliga tycker att det är svårt att tro på att Gud kunde skapa en människa (eller för den delen något annat levande) av markens jord. Men faktum är att när man betänker vad mutationer förmår åstadkomma hos levande organismer och hur stora skillnaderna faktiskt är mellan oss och schimpanserna så inser man snart att den evolutionära berättelsen knappast är lättare att tro på. Vi bör ställa oss frågan vilket som är rimligast – att människans storhet är ett resultat av en oplanerad process av slumpmässiga processer och naturligt urval eller av en allsmäktig Skapare som ville oss. Den som är tveksam om evidensläget rekommenderas att ta del av vårt temanummer Människans ursprung, nr 1 mars 2020. ▶

EFES PIXABAY

FAKTARUTA 18

Predatorer som är vegetarianer?

De olika arterna av björnar hybridiserar med varandra, precis som de olika kattdjuren, de olika hunddjuren och andra däggdjursfamiljer gör det. Brunbjörnar och isbjörnar kan få fertil avkomma, liksom brunbjörnar och amerikanska svartbjörnar. De tillhör alltså samma skapade grundart. Det intressanta är att svartbjörnen lever till 99% på vegetarisk diet, medan isbjörnen lever till 99% på animalisk. Ändå har de båda samma slags tänder och klor! Biologer säger att de har *exapterats* till att använda sina tänder och klor till att skaffa sig olika slags föda.

Kan ett lejon leva på grönsaker? Ja, faktiskt. Det finns exempel på lejon i fångenskap som vägrat äta kött sedan födseln och utvecklats till minst lika präktiga och friska individer som om de haft en animalisk diet.¹

Men inte kan väl dinosaurierna ha varit vegetarianer? Jo, faktum är att det finns en undersökning som visar att hälften av medlemmarna i gruppen *Theropoda* (samma grupp som *Tyrannosaurus rex* tillhör) uppvisar tecken på att ha varit vegetarianer.²

Det här innebär förstås inte att alla nutida rovdjur utan vidare skulle kunna övergå till vegetarisk diet. I så fall skulle många av dem få olika slags bristsjukdomar på grund av tusentals års anpassning till animalisk föda. Snarare bör man se de här exemplen som en liten glimt av hur det var en gång i tiden när Gud skapade jordens djurliv, och även hur det en gång kommer att bli (se Jes 11:6-9, 65:25)!

NOT

- <https://creation.com/the-lion-that-wouldnt-eat-meat> (kortare: krymp.nu/2QX)
- <https://newsfeed.time.com/2010/12/23/hipster-dinosaurs-t-rex-relatives-were-vegetarians/> (kortare: krymp.nu/2RN)

FAKTARUTA 19

Ursprunglig skönhet

Har du någon gång funderat över var någonstans på jorden som de allra vackraste, mest spektakulära och färgsprakande djuren lever? Man behöver inte fundera särskilt länge förrän man kommer på svaret – i de tropiska regnskogarna och i korallreven.

Varför just där? Svaret är att just de miljöerna har en så riklig tillgång på gömställen. Därför vågar regnskogens fåglar och korallrevens fiskar skylla med sina fantastiska färger,

mönster och former. Skulle en predator dyka upp så kan de blixtnsabbt flyga eller simma och gömma sig i någon håla.

Jämför de här miljöernas djur med dem i en svensk biotop (livsmiljö). Tar man en vårpromenad längs en strand i Bohuslän får man akta sig så att man inte trampar på ådan (ejderhonan) där hon ligger och ruvar sina ungar, eller mor-kullan som ligger och trycker i ett skogsbyn någonstans i Småland. Varför? På grund av predatorer. Här är både predatorer och bytesdjur kamouflerade till att vara så osynliga och oansenliga som möjligt. Lysande färger skulle genast avslöja dem och göra dem till ett lätt byte eller till en väldigt hungrig predator.

Om vi hade kunnat få en glimt av djurlivet i Edens lustgård så skulle vi troligtvis ha blivit övervåldigade av all skönhet. Där kunde alla djur slösa med sin nedärvda prakt utan fruktan för varandra och utan att behöva ligga och smygga på sina byten. Mat fanns i överflöd i form av en rik och näringsrik växtlighet. Idag är situationen annorlunda. Det är en rimlig skapelsegrundad hypotes att Gud i sitt förutseende försåg sina organismer med en genetisk programmering som möjliggjorde att den ursprungliga färgprakten kunde skalas ned över generationerna och ersättas av grå och bruna kamouflageteckningar, som en konsekvens av syndafallet. Det skulle inte kräva att några nya anlag tillkom, bara en successiv nedgradering precis i den riktning som mutationer och naturligt urval brukar påverka organismer.

Kanske är det med lite vemod som du läser de här rader. Då är det hoppfullt att veta att Gud inspirerade profeten Jesaja att skriva om en ny tid för vår jord: *"Då ska vargar bo tillsammans med lamm, och leoparden ligga bland killingar. Kalvar, lejon och gödboskap betar tillsammans, och en liten pojke vallar dem. Kon betar tillsammans med björnen, deras ungar ligger bredvid varandra, och lejon äter hö som kor. Småbarn leker vid kobrans håla, och ett barn sticker handen i ett giftformsbo. Ingenstans på mitt heliga berg ska man göra något ont eller fördärligt, för jorden ska vara full av HERRENS kunskap, så som vattnet fyller havet."* (Jes 11:6-9)

Veganism kan därför sägas vara en ursprunglig livsstil. Hur det blir i det framtida Gudsriket, "tusenårsriket" är en intressant fråga - Jesus åt ju stekt fisk efter sin uppståndelse (Luk 24:42) och prästerna i det framtida templet i Jerusalem kommer också att äta av offerdjuren (Hes 44:28-31), så uppriktelsen av skapelsen tycks ske etappvis. En sak är klar - när den nya himlen och den nya jorden en dag blir verklighet (Upp 21:1) kommer skönheten kommer att stråla som aldrig förr. Det ser vi fram emot!

Vers 30 utgör ett mycket starkt argument mot föreställningen att predation (att rovdjur fångar bytesdjur) alltid skulle ha förekommit på jorden. De flesta kristna som tror på evolutions-teorin brukar nämligen hävda att jordens ekosystem sett ungefär likadana ut som idag under miljontals år. Men Gud säger uttryckligen att så inte var fallet. Att förneka det är att göra Gud till en lögnare. Tycker du att det känns otroligt att alla djur, inklusive björnar, lejon och dinosaurier, åt helt vegetarisk kost en gång i tiden? Det finns goda skäl att inte känna så. ◀ FAKTARUTA 18 Den ursprungliga världen som Gud skapade var oerhört vacker. Troligtvis var just frånvaron av predationen bidragande orsak till det – läs mer i ◀ FAKTARUTA 19. Skapelsen var verklig "mycket god". FAKTARUTA 20 ▶

NOT

1. Om du inte skulle ha det numret hemma så finns det tillgängligt på vår webbplats på <https://genesis.nu/tidning/tidigare-nummer/genesis-2020-1/> (kortare: [krymp.nu/2wE](https://genesis.nu/2wE))

SPÅR EFTER DEN SJÄTTE DAGEN

- Ingen betvivlar att människan har en unik intellektuell och andlig utrustning i förhållande till alla jordens övriga biologiska varelser. Det stämmer väl överens med att Gud skapade människan till sin avbild med ett uppdrag att härska över jorden.
- Vi kan konstatera att de främsta skillnaderna mellan människan och djuren inte finns på det kemiska eller biologiska planet utan på det mentala/andliga. Det stämmer väl överens med att Gud skapade både människan och djuren av jord men blåste in sin livsande i just människans näsa.
- Om Gud skapade människan som en unik biologisk varelse kan vi förvänta oss att teorierna om hennes ursprung från apliknande förfäder är spekulativa till sin natur och att stödet för dem bygger på misstolkningar av en fragmentarisk fossil evidens. Det är också vad vi ser.
- Om Gud skapade människan till att som man och kvinna tillsammans avspeglar Guds egenskaper kan vi förvänta oss att män och kvinnor skiljer sig åt inte bara fysiskt utan generellt kompletterar varandra även i andra avseenden, samt att kombinationen av dessa egenskaper är eftersträvsvärd i familje-, arbets- och församlingsliv. Det är också vad vi ser.
- Modern forskning visar på de positiva hälsoeffekterna av att äta mer vegetariskt. Det harmonierar väl med att Gud från början skapade människan till en sådan mathållning.
- Om Gud från början skapade även övriga landlevande djur till att äta vegetariskt är det inte förvånande att landlevande ryggradsdjur som idag är rovdjur ibland kan uppvisa tendenser till veganism. Vi kan också förvänta oss att hitta de mest färgstarka och spektakulära djuren i miljöer som regnskogar och korallrev. Bådadera är också vad vi ser.

FAKTARUTA 20

"Och det var mycket gott"

Vid sju olika tillfällen konstaterar Gud själv att det han skapat var gott. Den sjunde gången tillägger han att den var *mycket* gott. Eftersom det upprepas sju gånger kan vi dra slutsatsen att det här är någonting viktigt som Gud vill berätta för oss, för talet sju är i hebreiskan symbolen för perfektion.

Och så är det. Gud är god, och allt Gud gör är alltid rätt och rättfärdigt och syftar alltid till någonting som ytterst är gott. Bibelns texter vittnar om att Guds ursprungliga värld var alltigenom god. Där fanns ingen sorg, ingen smärta, ingen sjukdom, ingen ondska, inget lidande, inga rovdjur eller rovdjursinstinkter och ingen död. Allt präglades av "shalom", dvs frid, fred, harmoni och helhet.

I ett evolutionärt scenario är en sådan värld en utopi. Evolutionens mekanismer förutsätter att döden utplånar de mindre välanpassade individerna ur populationerna och att den principen varit rådande alltsedan livet uppstod på jorden. En teistisk evolutionist (evolutionstroende kristen) har därför inget annat val än att förkasta den bibliska läran om en perfekt och alltigenom god värld, skapad av en alltigenom god Gud och hålla sig till ett scenario där den starkaste, slugaste, mest beräknande och mest välanpassade ständigt manövrerat ut de mindre lyckligt lottade individerna, eller berövat dem livet direkt eller indirekt. Och att Gud betraktar det hela och karakteriserar det som "mycket gott".

Den första frågan varje kristen bör ställa sig är: Är detta i harmoni med karaktären hos Bibelns Gud, den Gud som värnar om den svage, den faderlöse och änkan, som väljer det som ingenting är i den här världens ögon och upphöjer det på de högmodigas och självgodas bekostnad? Nästa fråga varje kristen bör ställa sig är vad syndafallet får för konkret innebörd i ett evolutionärt sammanhang? Det är en viktig fråga eftersom Jesus kom för att omintetgöra syndafallets konsekvenser och för att återställa den ursprungliga skapelseordningen (Jes 11, Rom 8)

Ljus och kärlek hör intimt samman. Det gör också de båda begreppen mörker och ondska. Den viktiga skillnaden mellan ljus och mörker är att mörkret till skillnad från ljuset inte är någonting i sig själv; ljus är fotoner medan mörker är frånvaro av fotoner. På liknande sätt är ondska bara frånvaro av det goda: hat är frånvaro av kärlek, blindhet frånvaro av syn, dövhet av hörsel, mord är att beröva någon livet, otrohet att förstöra en god äktenskapsrelation. Så här kan man fortsätta hur länge som helst, och man inser snart att det onda är en parasit på det goda och saknar någon egen existens. Därför skulle inte Gud ha kunnat skapa den; det som inte finns har naturligtvis aldrig skapats. Det onda uppstår först när en varelse med verkligt fri vilja använder denna för att beröva någon det som i sig är gott.

Kunde inte Gud ha skapat varelser som saknade förmåga att välja bort eller beröva andra det som är gott? Självklart, men Gud valde att skapa människor och änglar utrustade med en fri vilja som var alltigenom god därför att den utgjorde själva grundförutsättningen för sann och äkta kärlek, men som samtidigt med nödvändighet möjliggjorde uppkomsten av sådant som inte var gott. Eftersom Gud är alltigenom god kan vi vara säkra på att hans syfte var att till slut uppnå det högsta möjliga goda – en återupprättad värld fylld av fria varelser som älskar varandra och honom i en självvald och ömsesidig kärleksfull relation.

FAKTARUTA 21

Om skapande och bevarande

Ordet i 1 Mos 2:2 om att skapelsen är fullbordad strider inte mot senare skapelseunder, likt de som Gud gjorde genom Elia (1 Kung 17:8-16) och Elisa (2 Kung 4:1-7) och som Jesus själv utförde (Joh 2:1-11, Matt 14:13-21, 15:33-38). Dessa skapelsemirakel handlar om redan existerande företeelser (olja, vatten, vin, mjöl, fisk) som förmeras eller blir till, till skillnad från när världen, växter och djur en gång skapats ur intet. Alltsedan skapelseveckan fortsätter de levande varelserna att fortplanta sig, men nu utifrån den materia och de livsprinciper som redan existerar i den fulländade skapelsen. Det är naturligtvis inte fel att kalla det för en skapelseakt när en ny människa föds, men det är viktigt att vara medveten om att det är en skillnad mot när Gud från början på ett unikt sätt skapade Adam av markens jord och Eva från hans sida.

Som en skarp kontrast till det bibliska scenariot lär evolutionsteorin att allt levande befinner sig i en ständig utveckling mot helt nya livsformer i takt med att jordens miljöer förändras. En kristen som kallar sig bibeltroende bör avvisa den sortens hedniska föreställningar som ytterst bygger på föreställningen att naturen begåvats med självskapande egenskaper (även om teistiska evolutionister sätter etiketten "Gud" på dessa).

Den sjunde dagen

1. Så blev himlen och jorden fullständiga med hela sin härskara. **2.** Gud avslutade på den sjunde dagen det verk han hade fullbordat och han vilade på den sjunde dagen från allt det verk han hade skapat. **3.** Gud välsignade denna sjunde dag och gjorde den helig, eftersom han denna dag vilade efter sitt skapelseverk. (1 Mos 2:1-3 NUB)

Här poängteras det att skapelseverket nu är komplett och slutfört. Det utesluter mänskliga föreställningar som *"progressiv skapelse"*, det vill säga tanken att Gud skapat i olika etapper under långa tidsrymder som exempelvis en del förespråkare för Intelligent designrörelsen hävdar. Det utesluter också begreppet *"teistisk evolution"* som innebär att Gud skulle ha skapat genom evolution, också det under årmiljoner, ett synsätt som får till konsekvens att de första 11 kapitlen av vår Bibel berövas all sin historiska relevans.

Det var just det unika skapelseverket av ting och varelser som tidigare inte existerade som Gud vilade ifrån på den sjunde dagen. Det innebär förstås inte att Gud sedan dess varit inaktiv. Jesus säger: *"Min Fader är ständigt i arbete, och även jag arbetar"* (Joh 5:17 NUB). Det sade han sedan fariséerna anklagat honom för att ha brutit mot lagen för att ha helat en lam man på sabbaten.

Alltsedan början är Herren nämligen aktiv med att *upp-rätthålla* skapelsen. Det framgår tydligt av bibelsammanhang som de i Kol 1:17: *"Han finns till före allting, och i honom hålls allting samman."* och Heb 1:3 *"[Sonen] ... bär upp allting med sitt mäktiga ord"*. Eftersom Jesus själv inte är en del av det skapade (*"Han är ... den förste före hela skapelsen"*, Kol 1:15 NUB, red:s betoning) står det honom fritt att när som helst göra mirakel som svar på de troendes böner. ◀ FAKTARUTA 21

Gud avslutade alltså skapelseverket på den sjunde dagen. Men borde det inte ha stått den sjätte dagen? Nej, vilan efter arbetet utgör i judiskt tänkande en del av själva arbetet. Behöver Gud vila – blev han trött av allt skapande? Nej, Gud blir inte trött: *”Han som bevarar Israel slumrar aldrig, sover aldrig”* (Ps 121:4). Men han njöt av allt det goda han skapat och glädde sig över det. Och han ville visa oss, sina avbilder, hur vi bör leva för att må bra, och för att visa respekt och tacksamhet till honom för att han skapat oss.

I Andra moseboken kan vi läsa om budorden som fanns på de stentavlor som Gud gav till Mose på berget Horeb. Man kan säga att det är en sammanfattning av det viktigaste i hela den lag som Israels folk fick. Det fjärde av de tio buden är sabbatsbudet. Gud sa till Mose:

”Tänk på att hålla sabbatsdagen helig. Sex dagar ska du arbeta och uträtta dina sysslor, men den sjunde dagen är HERRENS, din Guds, sabbat. ... På sex dagar skapade nämligen HERREN himlen, jorden, havet och allt som finns där, men på den sjunde dagen vilade han. Därför välsignade HERREN sabbatsdagen och avskilde den som en helig dag.” (2 Mos 20:8–11, NUB, red:s betoningar)

Det står att HERREN själv skrev buden med sitt finger på de båda stentavlorna (2 Mos 31:18). Observera att den enda händelse som Gud någonsin själv har brytt sig om att gravera in i sten är det faktum att han skapade allting på sex dagar och vilade på den sjunde. **FAKTARUTA 22** ▶ Det var skälet som Gud angav för att Israel skulle hålla sabbaten. Det är svårt att hitta ett mer entydigt bibliskt argument för att Gud verkligen skapade allt på en vanlig vecka. Inte skulle väl sanningens Gud rista in en lögn eller ens halvsanning i sten?! Både veckan och vilodagen är alltså från Gud.

Sabbatsbudet är, liksom alla de andra nio buden till för alla människor, men det har en speciell roll i relation till det judiska folket; det framgår av 2 Mos 31:16–17. För oss som tror på Jesus är det en källa till välsignelse och läkedom som vi har möjlighet att upptäcka. **FAKTARUTA 23** ▶

SPÅR EFTER DEN SJUNDE DAGEN

- Om Gud slutförde skapelsen i och med skapelseveckan bör vi förvänta oss att de processer som är verksamma i naturen inte kan åstadkomma någonting kvalitativt nytt, utan bara variationer och omkombinationer inom ramen för vad som redan existerar. Det är också vad vi ser.
- Det är hälsosamt både kroppsligt och mentalt för människan att ha en vilodag varje vecka och historien visar att en sådan rytm är svår att förändra utan negativa hälsoeffekter. Om Gud lade extra stor tonvikt vid vilan på den sjunde dagen är det högst förväntat att ett sådant behov finns nedlagt i vår innersta natur.

FAKTARUTA 22

Sjudagarsveckan

Hur kommer det sig att människor från vitt skilda kulturer har en vecka på 7 dagar? Varför inte 5, 6, 8 eller 10 dagar?

Faktum är att den franska regeringen tog ett beslut 1793, alldeles efter den franska revolutionen 1789, att månaden hädanefter skulle bestå av tre tiodagarsveckor med den tionde dagen som vilodag. Det funkade inte, så Napoleon I ändrade tillbaka till sjudagarsvecka 1806.

Historien upprepar sig. I det forna Sovjetunionen bestämde man om en femdagarsvecka 1929. Det funkade inte. Man ändrade till en sexdagarsvecka 1931. Det funkade inte heller, så 1940 återinfördes sjudagarsveckan. Det är tydligen svårt att ändra på principer som Gud byggt in i vår natur!

FAKTARUTA 23

Sabbaten - vilodagen

Det är viktigt att veta att det här med vilodagen inte handlar om tvång utan om frihet. När man klagade på att Jesus helade människor på sabbaten svarade han dem att *”Sabbaten blev till för människans skull, och inte människan för sabbatens skull”* (Mark 2:27).

För vi behöver en vilodag. Någon har klokt sagt att om man struntar i att ha några vilodagar så finns det en stor risk att man så småningom blir tvungen att avhålla sig från arbete lika många dagar mot sin vilja för att man ”går in i väggen”. Lite som när Israels folk fick tillbringa 70 år i fångenskap i Babylonien för att de under 500 år hade försummat att låta marken få sin egen års-sabbat vart 7:e år som Gud sagt (2 Krön 36:21). Någon sådan automatik finns det dessbättre inte. Men vi människor är olika stresståliga och det finns förmodligen några av oss som dras med olika slags krämpor som vi kanske skulle slippa på lite sikt bara vi började praktisera en vilodag i veckan. Bibeln säger att genom tron på Jesus har vi lagen skriven i våra hjärtan och behöver egentligen varken ha den på stentavlor eller i böcker. Men sabbatsbudet finns nog i kroppen överlag, för det är den som mår dåligt när vi försummar det.

Så kanske är det väldigt kortsiktigt när vi tänker att vi aldrig skulle hinna med att ha en vilodag. Tänk om en vilodag får till konsekvens att du blir mer produktiv de andra arbetsdagarna? Både för att din kropp och själ mår bra av det på grund av att du är skapad sådan, och för att Gud ger dig en extra välsignelse för att du vågar avstå från arbetstid i tro och lydnad.

Plus att du får en rolig och positivt laddad dag att både se fram emot och se tillbaka på. För vilodagen ska inte vara en dag när man ligger på soffan och stirrar upp i taket. Det ska vara en dag när man umgås med familj, vänner och församling och med Jesus, läser Bibeln (och Genesis förstås :) och hinner reflektera över sådant du gjort i veckan som faktiskt blev riktigt bra – ”och du såg att det var gott”.

FAKTARUTA 24

Två olika skapelseberättelser?

Teologistudenter får lära sig att Bibelns första kapitel är en skapelseberättelse som är hämtad från Babylonien där det fanns mycket vatten, medan det andra kapitlet är en annan skapelseberättelse och eftersom denna beskriver en situation med vattenbrist så härstammar den från en torrare del av Mellanöstern. De får också höra att kronologin är annorlunda i det andra kapitlet eftersom människan enligt vers 5 skapades före växterna till skillnad hur ordningen beskrivs i det första. Teistiska evolutionister som kritiserar en sexdagsskapelse brukar också hävda att det faktum att växterna inte kunde växa på grund av vattenbrist antyder att Gud skapade genom naturliga mekanismer (läs: evolution).

Men det finns goda skäl att avvisa båda dessa föreställningar. Låt oss börja med idén att kap 2 skulle vara en annan skapelseberättelse.

Det vore i så fall en berättelse där man, till skillnad från alla andra kulturer i regionen, råkat glömma några obetydliga "detaljer", nämligen hur solen, månen, stjärnorna och haven blev till. Det är knappast troligt. Det avspeglar också en väldigt låg syn på de ursprungliga författarna att tänka att en person som levde i ett torrt landskap inte kunde föreställa sig hur det var att befinna sig i ett vattenrikt och vice versa. Öppnar då texten för en evolutionär tolkning? Nej, att Gud skapar på ett "övernaturligt" sätt genom sitt ord utesluter inte att naturliga processer också var en del av processen, som i det här fallet tillförsel av vatten.

Intrycket av att det rör sig om två olika skapelseberättelser beror bland annat på hur översättaren väljer tempus (tidsformer) eftersom sådana saknas i den hebreiska grundtexten. Man kan se hur den skenbara konflikten med beskrivningen i kap 1 försvinner helt i exempelvis Folkbibelns (SFB15) översättning: "Detta är himlens och jordens fortsatta historia **sedan de skapats**, när **HERREN Gud hade gjort jord och himmel**" (2:4), "Markens **alla buskar fanns ännu inte på jorden och markens alla örter hade ännu inte vuxit upp, för Herren Gud hade inte låtit det regna på jorden, och det fanns ingen människa som kunde bruka den.** (2:5), "...**HERREN Gud hade format alla markens djur... Han förde fram dem till mannen...**" (2:19). (redaktionens betoningar)

Med sådana ordval bibehålls kronologin i kap 1 och det tydliggörs att det bara var vissa kategorier av växter som ännu inte spirat, närmare bestämt de buskar och örter som var beroende av en kombination av regn och en människa som brukare. Det vill säga att texten refererar till nyttoväxter, förmodligen de i Edens lustgård som de första människorna fått i uppdrag att bruka.

För ett mer ingående resonemang – se https://creation.com/images/pdfs/tj/j11_1/j11_1_106-110.pdf (kortare: krymp.nu/2R4)

Nästa berättelse – med människan i fokus

(1 Mos 2:19-24 NUB)

Enligt en teori består Första Moseboken av ett antal ursprungliga berättelser (i singularis på hebreiska תולדות, *toledot*)¹ i form av en serie redogörelser av i tur och ordning Gud, Adam, Noa och hans söner, Sem, Abraham, Isak, Jakob och Josef. Förmodligen bestod de ursprungligen av lertavlor som Mose hade tillgång till via Noa och de övriga patriarkerna och redigerade under ökenvandringen.

Berättelsen från vers 4 och framåt är ingen andra skapelseberättelse, utan en *detaljstudie av den sjätte och sista skapelsedagen med särskilt fokus på människan*. ◀ FAKTARUTA 24

Det går inte att säga exakt var någonstans Edens trädgård låg, men eftersom två av floderna hette Eufrat (på hebreiska *Hiddekel*) och Tigris så är det tämligen säkert att det var någonstans i Mellanöstern. FAKTARUTA 25 ▶

Människans uppdrag var då, liksom nu, att bruka och vårda Guds jord genom att utöva ett rätt förvaltarskap på delegation från honom själv. Har vi levt upp till det höga uppdraget? Tyvärr inte, och Gud ser inte med blida ögon på det: "... nu har din vrede kommit ... du ska förgöra dem som förgör

jorden" (Upp 11:18). Det är en stark maning till den som tror på Gud att värna jordens miljö i fråga om smått och stort. Miljöfrågan blir säkerligen temat för ett framtida nummer av magasinet Genesis.

Mitt i trädgården hade Gud planterat två träd som saknar motsvarighet i vår tid – livets träd och kunskapens träd. Många kristna brukar tolka dem helt och hållet sym-

boliskt, men det är naturligtvis möjligt att det också finns en väldigt konkret betydelse. Främst för att Bibeln beskriver dem i väldigt konkreta ordalag och inte alls med det språkbruk som förekommer i Bibelns poetiska böcker (t ex Psaltaren och Ordspråksboken). Men också för att livets träd målas med lika tydliga penseldrag även på andra ställen i Bibeln. Läs gärna mer i FAKTARUTA 26 ▼.

FAKTARUTA 25

Var låg Eden?

Många har under historien spekulerat om var Edens trädgård låg någonstans. Mest av allt är det kanske drömmen om att hitta livets träd som hägrat. Projektet lär vara dömt att misslyckas eftersom trädgården, liksom större delen av världen i övrigt, idag är täckt av bergarter som bildades under syndaflo den (se Genesis nr 4-2020). Det vi vet är att trädgården var högt belägen i den dåtida terrängen eftersom "[e]n flod rann upp i Eden. Den bevattnade trädgården och delade sig sedan i fyra floder..." (2:10). Förutom de bekanta namnen Euftrat och Tigris namnges floderna Pishon och Gichon. De verkar inte ha några kända motsvarigheter i nutid. Pishon flöt omkring "Havilas land" som enligt 1 Mos 25:18 beboddes av Ismaeliter och antyder att det låg någonstans på det som idag är den arabiska halvön. Gishon omgärdade landet Kush som motsvarade delar av Egypten, Etiopien, och Sudan. Landskapet och flodernas lopp lär ha sett annorlunda ut före översvämningen, men eftersom Euftrat och Tigris behöll sina namn finns det skäl att tro att lokaliseringen förblev relativt oförändrad.

Det faktum att floderna bevattnade områden belägna både norr och söder om Israel antyder att det skett stora förändringar i Mellanösterns topografi, vilket inte är oväntat. Enligt en judisk tradition låg den plats i Edens lustgård där Gud skapade människan på Moria berg, samma plats där Abraham (nästan) offrade sin son Isak, det vill säga tempelplatsen i Jerusalem. Vem vet? I så fall var det också i anslutning till platsen där Jesus, vår Frälsare, gav sitt liv som offer för våra synder. Det är onekligen fascinerande tankar, men det troligaste är trots allt att platsen där trädgården en gång låg idag befinner sig hundratals meter under markytan, täckt av sediment från syndaflo den. Det hindrar förstås inte att platsens koordinater skulle kunna vara i Jerusalem, men det är förstås ingenting annat än spekulation.

NOT

1. <https://genesis.nu/tidning/tidigare-nummer/genesis-2020-4/> (kortare: [krymp.nu/2R7](https://genesis.nu/2R7))

FAKTARUTA 26

Livets träd

Våra fysiska kroppar åldras. Modern forskning visar att det delvis tycks bero på att våra celler bara kan genomgå ett begränsat antal celledelningar. Döden tycks alltså mer eller mindre "inprogrammerad" i våra gener (så kallad *apoptos*¹). Väljer vi att tänka i konkreta termer bör livets träd ha innehållit substanser som kunde ha inverkat hämmande på denna process.

En fråga man kan ställa sig är till vilken nytta som livets träd kunde ha varit för Adam och Eva eftersom de från början skapades till evigt liv? Det var ju först i och med syndafallet som döden kom in i världen. Herren förvisade dem då ur trädgården för att de inte skulle "ta och äta också av livets träd och så leva i evighet." (3:22).

Det är naturligtvis svårt att säga någonting med säkerhet om, och det finns olika tolkningsmöjligheter. En av dem är att Guds avsikt var att Adam och Eva regelbundet skulle få äta av livets träd och att det skulle ge dem både läkedom och evigt liv. Det innebär i så fall att döden fanns som en potentiell möjlighet redan före syndafallet, nämligen om människorna struntat i att äta av livets träd, eller äta över huvud taget - då skulle de ju ha svält ihjäl.

Det vi däremot vet är att livets träd kommer att vara verklighet även i den kommande världen: " ... På båda sidor om floden växte livets träd, som bär frukt tolv gånger om året och ger skörd varje månad, och bladen från träden är läkemedel för folken." (Upp 22:2) I Hesekiel 47:12 står det någonting snarlikt: "Deras frukt ska vara till föda och löven till läkedom".

Det nya Jerusalem där Guds himmel och jord förenas beskrivs i väldigt konkreta termer i Bibeln. Det handlar om en verklig plats, med verkliga människor med verkliga kroppar men som likväl är i behov av läkedom. Det finns ingen anledning att se det som någonting negativt - Jesus själv är väldigt tydlig med att det är en ofantlig förmån: "Åt den som segrar ska jag ge rätt att äta av livets träd, som är i Guds paradiset". (Upp 2:7)

NOT

1. Läs gärna mer på <https://stegforhalsa.se/vad-ar-telomerer-och-hur-paverkar-de-aldrande/> (kortare: [krymp.nu/2R8](https://stegforhalsa.se/kortare-krymp.nu/2R8))

FAKTARUTA 27

Kunskapens träd

Genom syndafallet gick den första skapelsens härlighet förlorad och en förbannelse drabbade inte bara människan utan hela kosmos – mer om detta senare. Det gör att det är omöjligt för oss som lever i den här tidsåldern att göra oss en fullständig bild av hur en värld utan förbannelse var eller kommer att bli. Om den kommande världen där "[I]ngen förbannelse ska finnas mer" (Upp 22:3) skriver Paulus: *Men det står skrivet: "Det inget öga har sett, inget öra har hört och inget människohjärta kunnat ana, det har Gud berett åt dem som älskar honom"* (1 Kor 2:9, NUB). Hur frukten av kunskapens träd kunde öppna sinnen hos Adam och Eva kanske i sig inte är så märkligt eftersom det centrala nervsystemet onekligen kan påverkas av växtsubstanter. I den fallna världen leder det till vanföreställningar, kanske kan man spekulera om att det var annorlunda i Eden? Det är däremot svårt att tänka sig en naturlig förklaring till hur det kunde påverka även Adam och Evas efterlevande. Det bör ha varit någonting som var kopplat till syndafallets andliga konsekvenser. Trädet som sådant och dess frukt var ju naturligtvis god, eftersom allt som Gud hade skapat var mycket gott. Det Gud bestraffade var människans otro och misstro mot honom och hans ord, att de lät sig luras att tro att Gud skulle vara missunnsam.

Hade Gud skapat kunskapens goda träd för att det skulle stå där oberörbart i alla tider? Förmodligen inte. Tänk om det var så att han hade för avsikt att låta människan ta del av dess frukt i den *rätta* tiden. Tänk om människan hade haft tro och tålamod nog att invänta Guds tid. Nu blev det i sig goda till en förbannelse därför att människan i otro tog dess frukt i sin *egen* tid bedragna av sin falska gudsbild. Tänker vi efter kan vi inse att det egentligen förhåller sig så med all vår synd – dess mål är goda saker som materiell trygghet, sexuell tillfredsställelse, makt och inflytande. Allt det är sådant som ges till människor som har tro nog att vänta, medan vår otålighet och otro förvridet det till stöld, otukt, korruption och despotism.

FAKTARUTA 28

Namnge alla djur?

Nej, Adam namngav inte alla nutida djurarter. Han namngav de djur som Bibeln definierar som נפש חיה (*nephesh chayyah*, "de levande varelserna"). Det är samma uttryck som används om de djur som gick in till Noa i arken och det handlade om djur som *"andades och levde på torra land"* (7:22). Begreppet "andas" tillämpades sannolikt bara på djur med andedräkt, det vill säga i bemärkelsen att de hade en diafragma. Därmed innefattades inte insekter, maskar och andra ryggradslösa djur – sådana behövde Adam alltså inte namnge, och de behövde heller inte senare tas ombord i arken. I praktiken innebar det att de djur som Gud förde fram till Adam var landlevande däggdjur, groddjur, reptiler och fåglar.

I dag finns det ca 5400 arter av däggdjur, 7300 arter av groddjur, 10 000 arter av kräldjur och 10 000 arter av fåglar, det vill säga totalt ca 33 000 arter fördelade på ca 5000 släkten (8000 inklusive sådana som idag bara förekommer som fossil).

Men vid tiden för Adams namngivning fanns det inte alls så många arter och släkten. Då fanns bara representanter för de skapade sorterna/grundarterna, vilket troligtvis motsvarade den nutida familjenivån. Eftersom de 8000 släktena ryms inom ca 950 familjer så behöver det inte ha varit fler än ett knappt tusental djur som behövde namnges. Och det innebär att Adam bör ha klarat uppdraget på en 8-timmarsdag om han namngav ett par djur i minuten. Och om det inte var lagstiftad 8-timmars arbetsdag – vilket kanske inte är så troligt – så hade han säkert tid till lite välbehövliga pauser då och då.

NOT

Läs gärna mer på <https://stegforhalsa.se/vad-ar-telomerer-och-hur-paverkar-de-aldrande/> (kortare: krymp.nu/2R8)

Kunskapens träd är svårare för oss att förstå. Just det är förstås inte något tungt vägande argument för att det *inte* skulle kunna vara ett materiellt träd, även om det naturligtvis också har en djup symbolisk innebörd. ◀ FAKTARUTA 27

Gud gav nu Adam i uppdrag att ge namn åt djuren. Gud förde till mannen "*alla fåglar och alla vilda djur*". Vid första anblicken och med vår kunskap om antalet djurarter på jorden kan det tyckas omöjligt att klara av på en arbetsdag, men det finns naturliga förklaringar till det. ◀ FAKTARUTA 28

Vid världshistoriens första operation var det HERREN själv som var agerade narkosläkare och kirurg. Av ett revben byggde han en kvinna som sedan i sin tur blev moder till alla kommande generationer av både män och kvinnor. ▶

FAKTARUTA 29 ▼

FAKTARUTA 29

En kvinna av ett revben?

Hur kan man göra en kvinna av en man? Frågan har aktualiserats i vår av tidsandan präglade samhällsdebatt där begreppet kön idag tillskrivits en obologisk innebörd i form av en social konstruktion. Den diskussionen lämnar vi därhän och ställer oss frågan hur Gud bar sig åt den sjätte skapelsedagen.

Det är naturligtvis svårt att veta, eftersom det var ett skapelsemirakel och sådana inte kan förklaras inom ramen för naturvetenskapen vars förklaringsmodeller bara innefattar fenomen som är verksamma i den naturliga världen runt omkring oss.

Det finns en vandringssägen om att män skulle ha ett revben mindre (färre) än kvinnor och att detta skulle bero på att Gud lånade ett av Adams och lät bli att lämna tillbaka det. Så är det naturligtvis inte. Både män och kvinnor har som regel $2 \times 12 = 24$ revben. Och även om det vore så att Gud inte ersatte det ben han använde till Eva, så skulle Adams barn naturligtvis haft full uppsättning av dem i sina bröstorgar ändå, likväl som att en person som råkar mista

ett finger inte behöver riskera att få barn som föds med fyra fingrar. Ett ytterligare skäl till att Adam hade alla sina revben i behåll är det faktum att just våra revben är de enda benen i vår kropp som faktiskt har förmågan att återbildas – den enda förutsättningen är att benhinnan sitter kvar vid revbensbasen.

Ser man det hela ur ett genetiskt perspektiv går det alldeles utmärkt att göra en kvinna av en man. Män har $44+2$ kromosomer, där de två består av en x- och en y-kromosom (dvs $44xy$). Gud är inte bara läkare utan också gentekniker. Genom att avlägsna y-kromosomen ur Adams revbensceller och skapa en kopia av x-kromosomen förvandlades Adams kromosomuppsättning till Evas $44xx$ utan att en enda ny gen behövde nyskapas. I så fall var Eva i princip en klonad Adam.

Men skulle det då bli någon genetisk variation i deras gemensamma barn? Absolut. Eftersom Gud ville en stor variation i mänskligheten så skapade han säkerligen Adam *heterozygot*, det vill säga att vart och ett av de 22 paren av kromosomer innehöll två olika varianter (alleler) av alla tiotusentals gener. När nu Adam och Eva fick barn skulle deras olika anlag (gener) blandas med varandra och ge en oerhört stor variation redan innan mekanismer som överkorsning och mutationer skapade ytterligare variation i populationen.

Men motsäger då inte moderna genetiska studier ett sådant scenario? Kristna evolutionister som Francis Collins (BioLogos) hävdar det. Utrymmet tillåter inte att vi utvecklar saken närmare, men det korta svaret är Nej. Den läsare som vill tränga djupare in i frågan rekommenderas att läsa genetikern Robert W. Carters artikel som nås via noten nedan.

Det kan tilläggas att om Gud hade velat tillämpa mer av sin gentekniska kompetens kunde han ha skapat Eva med en egen helt unik genuppsättning och då hade startvariationen i mänskligheten varit dubbel så stor. Argumentet mot att han gjorde så var att det då inte var någon större poäng med att utgå från Adams revben, och då vore de båda inte heller lika "ett" som Gud förklarade dem vara (2:24). Framtida forskning kommer förmodligen att visa vilket Gud valde att göra.

NOT

Se: <https://creation.com/historical-adam-biologos> (kortare: krymp.nu/2R9)

Att alla människor utan undantag i direkt nedstigande led är fysiskt släkt med Adam och Eva, är en oerhört central sanning som förankrar evangeliet om Jesu försoningsverk i historien och verkligheten. Det är en sanning som radikalt undergrävs av föreställningen om människans evolution från apliknande förfäder.

Gud gav kvinnan åt mannen. Det var världshistoriens första vigselakt och Gud var vigselförrättaren. Genom sin sexuella förening blev de sedan "ett kött", en enhet (v. 24). Faktum är att vigseln är ett starkt argument för att Bibeln är trovärdig i fråga om vårt gemensamma mänskliga ursprung. Vill du veta varför? - läs... FAKTARUTA 30 ▶.

NOT

1. Ordet *toledot* förekommer 13 gånger i Första moseboken. Ett mer ingående resonemang av begreppet finns på https://creation.com/images/pdfs/tj/j28_1/j28_1_53-58.pdf (kortare: krymp.nu/2R5)

Faktaruta 30

Vigseln bekräftar Första Moseboken

Har du tänkt på att vigselritualer förekommer i alla kulturer över hela jorden? Det är sant. Kanske kan det gå att hitta något undantag någonstans i historien, men i så fall är det undantaget som bekräftar regeln. Den lilla korta parentes av den västerländska kulturen och historien som vi själva befinner oss i är just ett sådant undantag där samboförhållanden även bland kristna kommit att bli vanliga på grund av inflytandet av den rådande sekulära och bibelfientliga tidsandan.

Men bortsett från detta märkliga undantag så förekommer vigselritualer och bröllopfester i alla delar av världen från Grönlands glaciärisar till regnskogarnas djungler och Oceaniens sandstränder. Hur kan en sådan sedvänja ha uppkommit bland folkgrupper över hela jordklotet helt oberoende av varandra? Sannolikheten att det skulle ha skett av rena tillfälligheter är så liten att den är helt obefintlig. Det måste finnas en annan förklaring.

Den är både naturlig och biblisk. Det är att vigselritualer är sedvänjor som gått i arv i kulturerna alltsedan den tid då Noa och hans närmaste steg i land från arken. Ett och samma gemensamma ursprung för både mänskligheten och vigselakten är den absolut mest relevanta och trovärdiga förklaringen.

Det betyder att vigsel mellan en man och en kvinna är det både ursprungligaste och därför mest naturliga sättet att stadfästa en familjebildning – och världshistorien bekräftar det. Eftersom vigseln instiftades av Gud utgör den ett förbund mellan de båda makarna som Gud välsignar. Det innebär ett beskydd av andlig karaktär över den nybildade familjen som bara kan brytas genom otro och otrohet. Kort sagt – gift er och var trogna!

SPÅR FRÅN DEN SJÄTTE SKAPELSE DAGEN

- Vigselritualer förekommer i alla delar av världen, djupt rotade i dess olika kulturer och genom hela historien. Sådana bör därför rimligen vara lika gamla som mänskligheten. Det stämmer väl med Bibelns beskrivning av det första äktenskapet i Eden..

Syndafallet

(1 Mos 3:1-24 NUB)

Det är lätt att underskatta betydelsen av syndafallet. Kanske för att den innehåller inslag som kan uppfattas som mytiska eller alltför fantastiska för att kunna tas på allvar, kanske för att någon erkänd pastor eller förkunnare sagt som Wikipedia att syndafallsberättelsen ska ses som en "mytologisk händelse" utan historisk förankring. Men ett historiskt syndafall är en nyckel till att förstå vem Gud är, vilka vi är och varför världen ser ut som den gör.

För många människor i alla tider har det varit svårt att förstå hur kristna kan tala om en god och kärleksfull Gud när världen är så full av lidande och ondska som den är. Syndafallet är lösningen på denna synbara motsägelse. Den värld som Gud skapade var alltigenom god, vi – hans fallna avbilder – har gjort den till vad den är. Men låt oss ta det hela från början.

Om Gud är god och skapade en god värld – varifrån kom då det onda, och satan själv? Det är uppenbart att det syndafall som beskrivs här i det tredje kapitlet har föregåtts av en himmelsk motsvarighet – ett uppror i ande-/änglavärlden. Somliga bibeltolkare ser i detta en anledning att läsa in oerhörda tidsrymder mellan de första verserna i Bibelns första kapitel, något som teistiska evolutionister brukar vilja göra av andra skäl (se faktaruta 6). Men det är en förhastad slutsats. Det vi kan veta säkert är att vid tidpunkten när satan frestar Eva så är satans fall redan ett faktum. **FAKTARUTA 31** ▶

FAKTARUTA 31

När skedde upproret i himlen och satans fall?

Låt oss utgå från att Gud verkligen skapade världen på en 6-dagarsvecka som han själv uttryckligen sagt (i t ex 2 Mos 20:11) och från den klassiska bibeltolkningsprincipen att låta bibeltext förklara bibeltext.

Änglarna är skapade varelser (Kol 1:16). Enligt Jobs bok var de ("Guds söner") närvarande när jorden grundlades (Job 38:6-7). Eftersom Gud mot slutet av den sjätte skapelsedagen utbrast: "Det var mycket gott" måste det ha avsett både himlarna och jorden och den rimliga slutsatsen blir att upproret i himlen då ännu inte hade ägt rum. Eftersom Gud välsignade den sjunde dagen kan vi rimligen utesluta även den.

Bibeln avslöjar inte mycket om satans natur, men det finns bibelställen som brukar anföras som indicier på att hans fall förorsakades av högmod – exempelvis 1 Tim 3:6.¹ Den hebreiska grundtexten i 1 Mos 3:8 antyder att HERREN med regelbundenhet brukade vandra omkring i trädgården. Det kan tolkas som att det gick ett antal dagar eller veckor efter skapelseveckan innan syndafallet ägde rum.²

Om vi resonerar från andra håll: När Eva föder Kain (1 Mos 4:1) var syndafallet redan ett faktum, eftersom Kain var född som syndare, det visade sig tydligt i hans karaktär. Eftersom Adam och Eva var "nyskapade" och utan några defekter i sin arvs massa och dessutom hade fått en befallning av Gud att vara fruktsamma och föröka sig kan man förutsätta att Eva blev gravid tämligen omgående, men eftersom ägglossning sker en gång i månaden finns det ett teoretiskt tidsspänn på upp till ungefär 4 veckor innan Evas första ägglossning. Det kan också nämnas att det inom judendomen finns en tanke att det gick sju dagar från skapelseveckan till syndafallet, med motiveringen att avståndet mellan det judiska nyåret Rosh HaShannah (i år 8 sep) och den stora Försoningsdagen Yom Kippur (i år 15 sep) är just 7 dagar. ▶

Men skulle en så omvälvande händelse som ett änglauppror ha kunnat ske inom loppet av någon eller några få veckor? Det finns åtminstone ett par anledningar till att det är fullt tänkbart:

1. Änglarna lever normalt i en andlig dimension där tid mycket väl kan upplevas mycket annorlunda än på jorden. Även modern relativitetsteori betraktar ju tiden som någonting relativt som beror på faktorer som gravitationens styrka och den hastighet med vilken man färdas.
2. Änglar är inte människor och det är inte alls självklart att deras intellektuella och kommunikativa förmågor kan jämföras med människors. Konspirationer skulle mycket väl kunna spridas mycket snabbare i himlen än i vår värld, även utan våra sociala medier.

Slutsatsen blir att det inte finns någon anledning att lägga fram några hypoteser om andra världar eller okända tidsrymder, varken för att bereda plats för biologisk evolution eller som här det himmelska upproret.

NOTER

1. Vissa bibelutläggare och tidiga kyrkofäder brukar också referera Jes 14:12-14 och Hes 28:15 som i första hand handlar om Babels och Tyrus kungar. Vissa av formuleringarna tycks stämma bättre in på en högt uppsatt ärkeängel. Men det är gissningar.
2. Luk 10:18, Upp 12:7-13

PXFUEL

FAKTARUTA 32

Ormar som talar?

Att en orm skulle tala är naturligtvis en fullständigt absurd tanke för en sekulärt präglad nutidsmänniska. Och sådana är vi ju alla mer eller mindre. Några naturvetenskapliga skäl till att tro på just detta inslag i syndafallsberättelsen finns det inte.

Men en kristen som kallar sig bibeltroende kan inte låta sig begränsas av naturvetenskapliga resonemang i fråga om det som hör Bibeln och Guds rike till. Det finns en andlig verklighet som är precis lika påtaglig som den fysiska/materiella; en välgrundad erfarenhet bland trons folk och samtidigt en utopi för den som brister i tro. Så det naturliga för oss i fråga om den här saken bör vara att inte söka i naturvetenskapen utan på andra ställen i Bibeln.

Talande djur i Bibeln – finns det andra exempel på det? Ja, ett: Bileams åsna (4 Mos 22:21-31). Aposteln Petrus refererar till händelsen i 2 Pet 2:16. Inget i texten antyder att det skulle ha varit någon andevarelse som talade genom åsnan, det tycks ha varit Gud som gav åsnan själv möjlighet att tala till Bileam och förmana honom – ett underverk av en något annan karaktär, men som knappast är mindre än när satan besatte ormen i trädgården.

För just det är den troligaste förklaringen: satan tog ormen i besittning. Att andeväsen kan göra sådant vet vi från Matt 5:13 där Jesus tillät onda andar att fara in i 2000 svin. Och att sådana har förmågan att tala genom sina "värdorganismer" är heller inget som är främmande för bibelläsaren.

Men borde inte Eva ha reagerat på det märkliga i situationen? Med tanke på hennes begränsade erfarenhet av jordelivet kanske det inte var så konstigt - det lär ha varit så många nya upptäckter varje dag att hon kanske inte lyfte på ögonbrynen över en talande orm. Och om man tillåter sig att spekulera, så kanske Bileams talande åsna rentav var en glimt av situationen före syndafallet - tänk om åtminstone "högre" ryggradsdjur faktiskt kunde kommunicera med människor i Edens trädgård på ett mycket mer explicit sätt än människor som lever nära sina husdjur förmår göra idag? Tanken är fri... En mindre långsökt förklaring är förstås att Eva var så fokuserad på det ljuvliga trädets frukt att hon hade tunnelseende och inte reagerade av det skälet.

En sak är klar: Om satan hade valt att uppenbara sig i någon annan gestalt så kunde han ha gjort det. Han talade till Jesus i öknen (Matt 4). I vilken gestalt vet vi inte, men eftersom Bibeln refererar till honom som "den gamla ormen" (Upp 12:9, 20:2), finns det inga bibliska skäl att ifrågasätta det.

Han uppträder som en talande orm, något som får många läsare – i synnerhet de som är snara att betrakta 1 Mos 1–11 som poesi – att associera till fablernas värld. Men det finns en rad bibliska skäl att tänka ett varv till. ◀ FAKTARUTA 32

Evas och Adams synd bestod egentligen mindre i ätandet som sådant än av otron, valet att misstro Skaparens goda vilja för dem och deras val att hellre förlita sig på illusionen om det egna förståndets överlägsenhet. Och i aningslöshet och okunnighet om att det fanns (finns) en ond makt som vill förleda och förvränga Guds Ord. De förleddes att fokusera på en inbillad brist i stället för ett faktiskt överflöd på allt gott som kunde tänkas. Det är ett tillstånd som de flesta av oss lider av som Adams barn.

Benägenheten att falla för frestelsen att ”bli som Gud” (3:5) är djupt rotad i den mänskliga naturen. Det skulle senare visa sig vid tornbygget i Babel och kommer troligtvis att åter-

upprepas i den sista tidens avfallna ”prostituerade” kyrka (Upp 17:1, 16, 19:2).

Syndens konsekvens blev att Adam och Eva valde att gömma sig undan HERRENS ansikte. Det är vad synden gör med oss – vi skäms, drar oss undan och förlorar vår frimodighet inför Gud och människor. Guds dom innebar bland annat att Han från och med nu gjorde detsamma i förhållande till människan – sedan dess är HERREN osynlig för människans fysiska ögon; synlig bara för trons. Bibeln ger en hemlighetsfull och lite dubbel bild av Guds synlighet; det blir extra tydligt om man jämför vers 11 och vers 23 i 2 Mos 33. Lösningen på hemligheten kan ligga i det svar som Jesus gav lärjungen Filippos när han bad om att få se Fadern: ”*Jag är i Fadern och Fadern i mig*” (Joh 14:10–11). I så fall var det HERREN, Kristus, som vandrade i lustgården och som senare uppenbarade sig ”ansikte mot ansikte” med bland andra Abraham och Mose. ▶

WIKIMEDIA

FAKTARUTA 33

Syndafallets biologiska konsekvenser

Rom 8:18–25 beskriver en skapelse som på grund av syndafallets förbannelse befinner sig i "ett tillstånd av tomhet" (v. 20) och "under förgängelsens slaveri" (v. 21) och som "våndas som en kvinna som ska föda barn" (v. 22). En noggrann läsning av 1 Mos 3 visar på ett antal områden där Guds dom vid syndafallet påverkade levande organismer:

- Ormen miste sina ben – v. 14 (som kuriosas kan nämnas att fossil av ormar med ben har påträffats i Israel och Sydamerika)
- Kvinnan skulle föda med smärta – v. 16 (antyder att bäckenet blev trängre)
- Marken förlorade produktionsförmåga – v. 17 (kanske förändringar i den mikrobiologiska floran som försämrade näringsförhållandena)
- Marken gav tistlar och törnen¹ – v. 18 (växters taggar och tornar är omvandlade bladanlag. Förändringarna kan ha skett genom mutationer.)
- Fysisk död. Den första människokroppens härlighet gick förlorad, människan dog i andlig bemärkelse och senare även i fysisk. Den fysiska döden kunde ha förhindrats av tillgången till livets träd, men det tillät inte Gud. Evtigt fysiskt liv i en andligt död kropp är någonting fruktansvärt. Den andliga döden som drabbade de första människorna i Eden var det

omvända mot det som sker i en människa när hon kommer till tro på Jesus: Hon har då "gått över från döden till livet" (Joh 5:24) och i ett senare skede får hon evigt liv även i fysisk bemärkelse (1 Kor 15:51–52).

- Eftersom människorna skapades till att vara nakna kan man dra slutsatsen att blodsugande insekter inte existerade i Edens trädgård från början. Det hade inte varit särskilt "gott". Det styrker antagandet att myggor, knott, bromsar och andra organismer då fortfarande livnärde sig av växtsafter (1:30) och ännu inte hade muterat och ändrat sina beteenden. Parasitism som fenomen är alltså sekundärt i skapelsen; det fanns inte från början. Det är oklart från bibeltexten när vissa djur blev predatorer och människor i praktiken började äta animalisk föda, men klart är att människan fick Guds uttryckliga tillåtelse till det först efter syndafloeden i och med förbundet med Noa och hans söner (9:3).

NOT

1. Observera den intressanta detaljen att Jesus blev iklädd just en törnekrona vid sin korsfästelse – symbolen för syndafallets förbannelse. Det illustrerar att han omintetgjorde förbannelsen när han dog på korset. "Hela skapelsen väntar med spänning på att få se Guds barn uppenbaras" (Rom 8:19). När han återvänder i sin härlighet och uppståndelsen från de döda äger rum ska skapelsen "befrias från förgänglighetens slaveri och få del av Guds barns härliga frihet". Det är bara en tidsfråga.

Men syndafallets konsekvenser tog sig många andra uttryck. Det var inte bara människan som påverkades utan hela kosmos och villkoren på jorden på många olika plan ▲ FAKTARUTA 33

Allt tyder på att vi människor är de enda biologiska varelser som är andligt och moraliskt djupt kluvna – vi vet vad som är rätt, gott och sant, men är oförmögna att handla konsekvent därefter. Vi är på det sättet andligt funktionshindrade. Det är ett onaturligt tillstånd som kräver en förklaring. Ett historiskt syndafall är en sådan. Alternativet – en evolutionär förklaring – skulle möjligen förklara människors klivenhet i ett modernt samhälle, men inte tidiga kulturerna och inte "naturfolkens".

Människans förhållande till synden kan sammanfattas i tre satser: Adam och Eva skapades syndfria men med förmå-

gan att synda. Alltsedan syndafallet saknar vi förmågan att låta bli att synda. Efter uppståndelsen kommer vi att sakna förmågan att synda!

Vår klivenhet innebär att vi handlar i strid med vårt samvete och ådrar oss en skuld inför Guds renhet och helighet. Trots det frågar Gud efter oss, trots att han vet att vi syndat: Adam, "Var är du?". Det uttrycker Guds hjärta, hans kärlek och omtanke och längtan efter försoning. Och Guds plan för försoning och återupprättelse finns uttryckt redan i berättelsen om syndafallet i form av det som brukar kallas "protoevangeliet": "Jag ska sätta fiendskap mellan dig och kvinnan och mellan din avkomma och hennes. Han kommer att krossa ditt huvud, och du kommer att hugga honom i hälen." (v. 15) FAKTARUTA 34 ▶.

CERD ALTMANN PIXABAY

SPÅR EFTER SYNDAFALLET

• Människan är den enda biologiska varelse som på olika sätt ger uttryck för en onaturlig kluvenhet mellan vad hon innerst inne vet är rätt och hur hon faktiskt väljer att leva, och som aktivt förstör jordens miljö och sina egna relationer genom sina ord och handlingar.

Enligt Bibeln skapade Gud människan till att råda över skapelsen och alla andra levande varelser, men våra urföräldrar gjorde medvetet gjorde uppror mot Skaparens principer och skadade relationen med honom. Bibeln ger därmed en förklaring till människans onaturliga kluvenhet och hennes destruktiva inflytande på världen.

FAKTARUTA 34

"Protoevangeliet"

På flera ställen i redogörelsen för syndafallet går det att ana Guds plan att försona och återställa världen. Aposteln Petrus skriver att Gud förutsåg syndafallet och redan hade sin räddningsplan klar: *"Han [Jesus] var utsedd redan innan världen skapades, men det var först nu vid tidens slut som han uppenbarades för er skull."* (1 Pet 1:20).

1 Mos 3:15 utgör det så kallade "protoevangeliet", en sorts embryo till Guds kommande försoningsverk i Kristus: *"Jag ska sätta fiendskap mellan dig och kvinnan och mellan din avkomma och hennes. Han kommer att krossa ditt huvud, och du kommer att hugga honom i hälen."* Här antyds både jungfrufödseln i kvinnans avkomma (inte mannens, vilket annars avspeglades i alla manliga släktavlor) och den kommande avkommans (Kristi) seger över satan på korset.

"Och HERREN Gud gjorde kläder av djurhudar åt Adam och hans hustru." (v. 21) Gud slaktade djur, och blod utgöts för första gången för att täcka människans nakenhet. I det ligger förebilden av Jesu blod som förmedlar försoningen med Gud, Fadern.

De nytestamentliga författarnas referenser till redogörelsen för syndafallet är många. Den första mannen benämns "den förste Adam" medan Jesus kallas den "andre" eller "siste" Adam. Analogin är uppenbar: *"Genom en enda människa, Adam, kom synden in i världen, och genom synden döden, och så dör alla människor, eftersom alla har syndat."* (Rom 5:12) *"Det står ju skrivet: 'den första människan, Adam, blev en levande varelse.' Men den andre Adam blev en ande som ger liv."* (1 Kor 15:45) *"Den första människan kom från jorden och var av jord, men den andra människan kom från himlen."* (v. 47)

Jesu släkttavla i Luk 3 visar på Jesu biologiska släktskap med den förste Adam.¹ Bibelns tydliga budskap att alla existerande människor är biologiskt släkt med Adam via Maria.² Det är en nödvändig förutsättning för att Jesus rent juridiskt skulle kunna inneha rollen som återlösare (Rut 4). Evangeliet om försoningen genom Jesus Kristus vilar med andra ord på förutsättningen att Adam var en historisk person och att han är alla människors urfader (Apg 17:26) Första Moseboken spelar roll!

NOT

1. Det finns skillnader mellan Jesu båda släkttavlor i Matt 1 och Luk 3. Den förstnämnda är skriven till judar och den i Lukas till hedningar (icke-judar). Utrymmet medger inte någon utläggning, men den intresserade läsaren hänvisas till den intressanta CMI-artikeln <https://creation.com/jesus-genealogies> (kortare: krymp.nu/2RP).
2. Och juridiskt släkt med Adam genom Marias man Josef.

FAKTARUTA 35

Var är spåren från kulturen innan floden?

Det finns rapporter om kulturföremål i berglager som enligt bibliska geologer bildades under syndafloden. Sådana fynd är omdiskuterade (se not¹ för exempel), inte minst därför att de inte passar in i den sekulära modellen av dessa berglager – den sortens fynd "måste" bortförklaras som anomalier, det vill säga moderna föremål som fallit ner i sprickor i uråldriga bergarter eller som begravts där medvetet, eller som bedrägerier.

Det finns också bevarade fotspår från sådana lager, som av allt att döma har gjorts av människor.²

Hur är det då med mänskliga fossil från den här tiden? Vi kan bara spekulera om jordens befolkningsstorlek vid tiden för syndafloden, men vi kan ändå göra ett räkneexempel. Man har gjort uppskattningar av hur stor volym som de lager av sediment hade som bildades under floden, och de uppgår till 700 miljoner km.³ Låt oss för enkelhets skull utgå från att det fanns 700 miljoner människor. Det innebär att om omblandningen vore total så borde det statistiskt sett finnas en människa per km³ berg. Och samma princip gäller kulturföremål från denna tid. Eftersom bibeltroende geologer menar att de understa lagren från Kambrium upp till Devon avsattes innan landekosystemen begravdes bör man inte förvänta sig att hitta människolämningar där, men i lagren från Karbon och uppåt finns det bättre förutsättningar att göra enstaka fynd. I boken *Contested Bones*³ ges en rad exempel på mänskliga skelettfynd och kulturlämningar från sekulärt sett "för gamla" lager.

NOTER

- Läs mer på <https://www.icr.org/article/iron-face-mask-found-in-coal> (kortare: [krymp.nu/2Ra](https://www.krymp.nu/2Ra)), <https://www.icr.org/article/possible-human-artifact-found-coal> (kortare: [krymp.nu/2Rb](https://www.krymp.nu/2Rb)), <https://www.icr.org/article/amazing-anomalous-fossil> (kortare: [krymp.nu/2Rc](https://www.krymp.nu/2Rc)) och <https://www.icr.org/article/eight-spears-found-german-coal-mine> (kortare: [krymp.nu/2Rd](https://www.krymp.nu/2Rd))
- Sådana fotspår har hittats i exempelvis Kenya, Tanzania och på Kreta. Se <https://humanorigins.si.edu/evidence/behavior/footprints> (kortare: [krymp.nu/2Re](https://www.krymp.nu/2Re)) och <https://www.earthmagazine.org/article/mysterious-miocene-bipedal-footprints-found-crete> (kortare: [krymp.nu/2Rf](https://www.krymp.nu/2Rf)). Eftersom fotspåren är mänskliga men inga människor "kan" ha existerat när de avsattes blir den sekulära förklaringen ofta att de måste ha avsatts av apmänniskor med välutvecklade fötter (t ex "Lucy").
- Rupe & Sanford, *Contested bones*, 2:nd ed, FMS Publications, 2019 ISBN 9780981631677 s. 266-267. Den utmärkta boken kan till exempel köpas via https://www.amazon.se/Contested-Bones-Christopher-Rupe/dp/0981631673/ref=sr_1_1?dchild=1&keywords=contested+bones&qid=1632649308&sr=8-1 (kortare: [krymp.nu/2Rg](https://www.krymp.nu/2Rg))

Den dåtida världen

(1 Mos 4-5)

4:17. Därefter låg Kain med sin hustru, och hon blev gravid och födde Henok. När Kain sedan byggde en stad, kallade han den Henok efter sin son. **19.** Lemek gifte sig med två kvinnor – Ada och Silla. **20.** Ada födde ett barn som hette Javal, och han blev stamfar för alla som bor i tält och lever av boskapsskötsel. **21.** Hans bror hette Javal, och han var den förste att spela lyra och flöjt. **22.** Silla födde Tuval Kain. Han var den förste att gjuta redskap av koppar och järn. Tuval Kain hade en syster som hette Naama. **23.** En dag sa Lemek till sina båda hustrur: "Ada och Silla, hör på! Lemeks hustrur, hör mina ord! Jag har dödat en man för att han sårat mig, en ung man för att han skadat mig. **24.** Kain ska hämnas sju gånger, men Lemek sjuttiosju gånger!" **25.** Adam låg igen med sin hustru, och hon födde ytterligare en son. Han fick namnet Set, för Eva sa: "Gud har gett mig en annan son i stället för honom som Kain dödade."... **5:1.** Här följer en förteckning över Adams släkt. Människan var lik Gud när hon skapades. **2.** Gud skapade dem till man och kvinna, och välsignade dem och kallade dem människor när de skapades. **3.** Adam var 130 år när hans son Set föddes. Denne liknade honom och var hans avbild. **4.** Sedan levde Adam ytterligare 800 år, fick söner och döttrar och dog 930 år gammal... **32.** När Noa var 500 år fick han tre söner, Sem, Ham och Jafet."

Aposteln Petrus kallar i sitt andra brev tiden före syndafloden för *”den dåtida världen”* (2 Pet 3:6). Det var på ett sätt en annan värld med andra förhållanden, men samtidigt samma jord och samma människor, ättlingar till Adam och Eva. Jesus profeterade om att vår nuvarande värld kommer att gå ett liknande öde till mötes som den tidigare på grund av människans onda och dess spridningseffekter (Matt 24:37–39). Däremot har Gud bestämt att vår värld inte kommer att förgås genom vatten (1 Mos 9:11, 15) utan genom eld (2 Pet 3:10).

Texterna i Första mosebokens fjärde och femte kapitel ger oss ingen detaljerad beskrivning av samhället och levnadsförhållandena i världen före floden. Gud ansåg det uppenbarligen inte värt att dokumentera för eftervärlden eftersom den dåtida världen blev *”mer och mer fördärvad och full av våld.”* (1 Mos 6:11). När Gud dömde den dåtida världen blev konsekvenserna dessutom så omfattande att även de fysiska spåren av den första mänskliga kulturen är sparsamma. ◀ FAKTARUTA 35 De bibliska texterna ger oss ändå små glimtar som kan vara nog så intressanta.

Allra först: ofta föreställer man sig att det fanns väldigt få människor vid tiden före syndafloden. Det är säkert fel – redan med nutida befolkningsökningshastighet skulle världens befolkning vid tiden för översvämningen teoretiskt sett ha räknats i miljarder, inte minst mot bakgrund av den höga fertiliteten och fertilitetsperioden (kopplat till den höga åldern) eftersom människans arvs massa så pass nära det perfekta skapelsetillståndet var relativt väl bibehållen. Men eftersom samhällsklimatet (även) då var destruktivt finns det goda skäl att tro att krig, mord och miljöförstöring var så pass omfattande att det begränsade befolkningsstorleken. Hur det än förhåll sig kan vi konstatera att det redan vid tiden när Kain mördade sin bror Abel (1 Mos 4:8) fanns tillräckligt med människor både för Kain att gifta sig med och för honom att bygga en stad, åtminstone i bemärkelsen av en koloni (4:17). FAKTARUTA 36 ▶

Berättelsen om Lemek i den femte generationen efter Kain (4:24) visar att man nu tillämpade bigami. Vi vet inte om orsaken var brist på män på grund av krig och våldsamheter, men det var under alla omständigheter ett brott mot Guds ursprungliga avsikt som var att en man skulle ha en hustru (2:24). Beskrivningen av Lemeks karaktär (4:19–24) talar sitt tydliga språk om det rådande samhällsklimatet, åtminstone inom Kains släktlinje. Inom Sets släktlinje finner vi fler indikationer än i Kains om att människor hade en relation till Gud, t ex Henok (5:21–24) och Noa (6:9), men vid tiden för syndafloden var Noa ensam och unik i det avseendet (6:8). ▶

Faktaruta 36

Kains hustru

Frågan om Kains hustru och dennes stadsbyggnad är klassiska pseudoproblem. Som vi vet var det nästan alltid bara söners namn som dokumenterades i Bibeln, och framför allt de som ingick i en relevant släktlinje eller som det fanns någonting viktigt att berätta om. Adams och Evas arvs massa var inte belastade av mutationer, och därför förelåg inga skadliga konsekvenser av syskongifte i mänsklighetens början. Detta var sannolikt också anledningen till att våra urföräldrar var betydligt fruktsammare under betydligt längre tid än dagens människor och att Eva fick många barn vid sidan av Kain, Abel och Set, de tre söner som namngavs.

Set föddes när Adam var 130 år gammal (1 Mos 5:3), av allt att döma snart efter att Kain mördat Abel. Det bör vid den här tiden ha funnits tusentals systrar och syskondöttrar som skulle kunna bli hustru åt Kain. Alternativet vore antingen hundra år av sexuell avhållsamhet för Adam och Eva (under perioden mellan Kains och Sets födelse) eller tillgång till preventivmedel, och ingetdera verkar speciellt troligt. Det är lätt att underskatta den exponentiella tillväxten, i synnerhet med de livslängder och den fruktbarhet som de första generationerna människor hade. Det behövde därför inte gå särskilt lång tid innan jorden hade befolkade städer.

ANTWERP 1583 LOOKANDLEARN

Kain, fru och sonen Enoch

FAKTARUTA 37

900 år?

Den genomsnittliga livslängden hos människor före syndafloden var cirka 900 år (858) enligt den kronologiska släkttavlan i 1 Mos 5.¹ Många vill avfärda det som en produkt av fantasin, men man kan naturligtvis också se det som en unik och intressant historisk dokumentation. Det här förhållandet står inte isolerat i de bibliska skrifterna, utan bekräftas internt på flera sätt.

För det första ser vi senare i Noas sons, Sems, släkttavla i 11:10-26 att de registrerade levnadsåldrarna avtar exponentiellt (med ett extra snabbt avtagande i samband med Peleg (v. 18-19).

För det andra kan vi notera att Jakob ett par generationer senare (Jakob var ju Abrahams sonson) reflekterar över just detta när han står inför Farao och får frågan om sin ålder. Han svarar då (1 Mos 47:9): "Min vandrings-tid har bara blivit 130 få och hårda år, inte alls som mina förfäders." Vi kan förstå hans kommentar om att det varit hårda år, men FÅ? Ja, i relation till vad han visste (!) om sina förfäder.

För det tredje kan vi se att Abrahams hustru Sara var förvånansvärt ungdomlig för sin ålder. Den farao som då regerade i Egypten begärde att få henne som hustru (1 Mos 12:14). Hon var då 80 år gammal! Och till råga på allt upprepade sig en snarlik historia när paret kom till Kanaan tio år senare (20:2-3). Det är uppenbart att åldrandet gick långsammare i de dagarna.²

Sumererna, jordens första högkultur (efter syndaflo-den), dokumenterade också höga åldrar på sina patriarker i sina kungakronikor. Skillnaden är att deras åldrar räknades i tiotusentals år. Forskning har visat att åldrarna kan harmonieras väl med de som anges i Bibeln om man tar med i beräkningen att sumererna använde sig av talet 60 som bas för sina beräkningar (sexagesimalt talsystem) till skillnad från oss som använder oss av basen tio (decimalt talsystem). När sumererna läste de gamla lertavlorna från tiden före floden trodde de förmodligen att även de var skrivna i sexagesimal form vilket ledde till extremt överdrivna åldrar.³

Kan det finnas någon naturvetenskaplig förklaring till att åldrarna börjar avta exponentiellt efter syndafloden? För några årtionden sedan fanns det hypoteser i skapel-

selitteraturen om att det kunde ha med yttre faktorer att göra, som minskad syrgashalt i atmosfären, ökad strålning-intensitet från solen och rymden och sänkning av jordens lufttryck. Idag har man inom skapelseforskningen övergett de hypoteserna och förklarar det i stället med inre faktorer: Både den mänskliga populationen, liksom många djur-populationer, gick igenom en kraftig genetisk "flaskhals" genom att bara några få individer överlevde översvämning-en och grundade nya populationer på jorden. Det innebar med nödvändighet att genvarianter gick förlorade (genom så kallad "genetisk drift"), varav en del av de förlorade gener-na kan ha möjliggjort den långa livslängden.

NOTER

1. Den grekiska översättningen från början av 200-talet f. Kr., Septuaginta, har av okänd anledning 100 års "pålägg" när det gäller de åldrar då ungefär 2/3 av de namngivna personerna fick sina söner. Det gör kronologin ca 1500 år längre, bland annat med konsekvens att Metushelach (Metusalem) skulle ha dött först 14 år efter syndaflo-den, vilket faller på sin egen orimlighet – han var inte ombord i arken.
2. För en mer ingående artikel (på engelska) rekommenderas artikeln <https://creation.com/temporal-changes-in-the-ageing-of-biblical-patriarchs> (kortare: krymp.nu/2Rh)
3. En djupgående analys finns på <https://creation.com/the-antediluvian-patriarchs-and-the-sumerian-king-list> (kortare: krymp.nu/2Rh)

SPÅR EFTER 1 MOS 4-5

• Bibeln beskriver de första människorna som ytterst intelligenta och innovativa. Det är därför inte förvånande att arkeologiska kulturlämningarna från "de första högkulturer-na" (som härrör från tiden efter syndaflo-den) är på en mycket högstående nivå redan från första början.

Del av manuskript, Moseboken 1:14-19
Nertecknad av Sa'adia ben Joseph, år 882-942²

UNIVERSITY OF PENNSYLVANIA BOOKS & MANUSCRIPTS

De första människornas intellekt var mycket skarpt. I kombination med deras höga levnadsålder ◀ FAKTARUTA 37 möjliggjorde det en snabb samhälls- och teknikutveckling. Det sistnämnda framgår av noteringarna i 4:21-22 som förutsätter teknologi för metallframställning och tillverkning av musikinstrument och olika slags redskap. Särskilt järnframställning kräver mycket höga temperaturer som inte kan erhållas genom vedeldning.

Förteckningen över Adams släkt i det femte kapitlet inleds med att upprepa att "[m]änniskan var lik Gud när hon skapades". Bibelns framställning står i bjärt kontrast till det evolutionära perspektivet på människans ursprung där hon utmålas som ett djur som successivt antar mer och mer mänskliga egenskaper. Bibelns perspektiv är det rakt motsatta, människan är en fallen varelse som fortsätter att falla såväl genetiskt¹ som moraliskt.

De åtta överlevande från arken som så småningom skulle återbefolka jorden (9:18-19, 1 Pet 3:20) förde förmodligen med sig kunskaper både i form av egna färdigheter och som skriftlig dokumentation vilket medförde att den nya kulturen efter översvämningen inte behövde börja om från "scratch", utan kunde bygga vidare på tidigare erfarenheter. Det kan vara en orsak till uppkomsten av de högkulturer som nu förvånansvärt plötsligt uppträder i Mellanöstern i form av den sumeriska och egyptiska. Några tecken på föregående "stenåldersstadium" finns inte i dessa delar av världen. Dessa tidiga kulturernas häpnadsväckande avancerade arkitektur kräver teknik som verkar fått sekulära forskare och lekmän att spekulera

i om de rentav fick hjälp från rymdvarer. Den som tror på Bibeln behöver inte spekulera i sådant – Bibeln har det enkla och trovärdiga svaret: människan har varit oerhört kreativ och intelligent redan från början. Dagens teknik är annorlunda än tidigare generationers, men inte nödvändigtvis överlägsen i alla avseenden; ibland kanske vi rentav kan tala om avveckling än utveckling.

Sets släktlinje utgörs av en kronologi som gör det möjligt att datera tidpunkten för syndafloden till ungefär 1650 efter skapelsen. I texten (5:32) anges att Noa var 500 år när han blev far till Sem, Ham och Jafet, men det framgår av kompletterande bibelversar att det ska tolkas att Noa fick sina tre söner med början från sin 500:e födelsedag. Genom 1 Mos 7:6 och 11:10 knyts kronologierna i kap 5 och 11 samman och för tidslinjen vidare till Abraham.

Jesu släktkrönika i Lukasevangeliets tredje kapitel (Luk 3:23-38) bekräftar inte bara Första mosebokens släkttavlor, utan markerar också betydelsen av att Messias, Jesus Kristus, i direkt nedstigande led är släkt med den förste Adam.

NOTER

1. Den ofrånkomliga nedbrytningen av människans (och övriga levande organismers) arvs massa över tid brukar benämnas "genetisk entropiökning". Begreppet har myntats av genetikern John C. Sanford, tidigare professor vid Cornelluniversitetet. Han har motiverat och utvecklat det i sin numera klassiska bok "Genetic entropy" (Sanford, J.C., Genetic Entropy, 4:e upplagan, FMS Publications, 2014, ISBN 9780981631608).
2. https://dlmenetwork.org/library/catalog/penn_0002-470

FAKTARUTA 38

Jättarna, nefilim

Det finns några olika sätt att tolka Bibelns referenser till nefilim. För att börja med uttrycket "Guds söner", så är det ett vanligt förekommande namn på änglar, som exempelvis i Job 38:7: "Guds söner jublade i glädje" (vid skapelsen). Nefilim, som står i sin pluralform, kommer av det hebreiska ordet *nafal* som betyder "att falla" som i en strid. Det skulle kunna stödja hypotesen att det verkligen handlade om avkomman av fallna änglar. Ett par nytestamentliga sammanhang talar för det (Jud v. 6-7 och 2 Pet 2:4-5).

Men Jesus säger väl uttryckligen att änglar inte kan få barn? På saddukeernas fråga om vem av de sju bröderna som skulle få änkan till hustru vid uppståndelsen (Matt 22:23-30) svarade Jesus: "När de döda har uppstått, ska de inte gifta sig eller bli bortgifta, utan vara som änglarna i himlen." Motargumentet som brukar anföras är att Jesus här uttryckligen talar om de änglar som är kvar i himlen, inte om dem som fallit och lämnat sin himmelska hemvist, vilket var situationen på Noas tid.

En alternativ tolkning går ut på att "Guds söner" refererar till Sets (till en början) gudfruktiga släktlinje, till skillnad från "människornas döttrar" som då skulle handla om Kains efterkommande. Till en början gifte sig männen av Sets släkt bara med kvinnor från den egna släktlinjen och undvek då det moraliska förfallet i Kains led, men efter hand började de också ta sig hustrur från Kainiterna och, menar förespråkarna för denna hypotes, det var här som det moraliska förfallet tog fart på allvar. Barnen som då utgjorde en blandning av Setiter och Kainiter blev våldsamma. Mot denna syn kan man anföra att det hade legat närmare till hands att författaren använt sig av uttryck som "Sets söner" och "Kains döttrar".

En annan tolkning går ut på att "Guds söner" och deras barn var makthungriga despoter likt Nimrod (10:9-12) som levde i polygami. Man brukar hänvisa till att ordet "jättar" även kan översättas "våldsverkare", vilket Svenska Folkbibeln återspeglar.

Ur ett rent språkligt perspektiv anses den första hypotesen ligga mer nära till hands: det största problemet är emellertid inte det rent språkliga utan frågan om det var möjligt att en kvinna kunde få barn tillsammans med en ängel. Spontant skulle de flesta av oss svara intuitivt nej på den frågan, men frågan är väl om vi har tillräcklig kunskap om änglaväsen för att kunna ge ett definitivt svar.

Det enda vi kan säga bestämt är att i fråga om nefilim går det inte att säga någonting bestämt. Och hela frågan är naturligtvis såpass perifer att vi gör bäst i att inte ägna alltför mycket tid och uppmärksamhet åt den.

Syndafloden

1 Mos 6:1 – 8:12

Ogudaktigheten och aningslösheten (Matt 24:37-39) hade till slut genomsyrat hela dåtidens mänsklighet. Guds tålmod var slut. Det inledande avsnittet i kap 6 som handlar om Guds söner och människornas döttrar (6:2-4) är kryptiskt, och har sysselsatt bibeltolkare under seklerna. Den språkligt naturligaste tolkningen innebär att änglar övergav sin himmelska tillvaro och tog sig unga, vackra kvinnor till hustrur som dessutom födde barn åt dem, barn som alltså var en sorts mänskliga-ängel-hybrid som var jättar (hebr.: נפילים, *nefilim*) med hjältestatus. En sådan läsning väcker naturligtvis frågor och inte oväntat finns det olika synsätt bland bibeltroende kristna.

◀ FAKTARUTA 38

Det råder inte minsta tvivel om att Noa av både Gamla och Nya testamentets författare betraktades som en historisk person som utmärkte sig genom sin rättfärdighet och tro (Hes 14:14, 20, Matt 24:37-38, Heb 11:7). Detsamma gäller syndafloden som en reell händelse och av världsvid omfattning. Aposteln Petrus skriver att det kommer en tid när de kristna kommer att bli hånade för deras tro på en tidigare värld som "dränktes ... i vatten och gick under" (2 Pet 3:6).

Frågan är inte alls så marginell som kritiker vill få det till, för om en global översvämning verkligen har ägt rum så är nutidens paradigm inom sekulär vetenskap att berglagrens sediment avsatts långsamt under miljarder år felaktigt och det återstår bara obevisbara antaganden om det förflutna som stöd för idén om att "allting varit sig likt, ända sedan världen skapades" (2 Pet 3:4).

Kritikerna hävdar att man inte visste av någonting annat på den här tiden, långt innan vetenskapen "bevisat jordens sanna historia", men en kristen bör vara skeptisk till den sortens påståenden. Vi bör komma ihåg att Petrus hade tillbringat dag och natt under tre år tillsammans med HERREN Jesus själv och hade fått en grundlig undervisning om världens sanna historia.

Jesu egen inställning till det Gamla testamentets skrifter var ett grundmurat förtroende som han uttryckte genom formuleringar som *"Det står skrivet"* (t ex Luk 4:8), *"...Skriften kan inte göras om intet"* (Joh 10:35). *"Om de inte vill lyssna till Mose och profeterna så kommer de inte att bli övertygade ens om någon uppstår från de döda"* (Luk 16:31).

Fram till för 200 år sedan var det få personer som betvivlade syndaflodens verklighet. Det var då pionjärer inom geologin som James Hutton (1700-talet) och Charles Lyell (1800-talet) förde fram idén att de sedimentära berglagren inte alls hade med den att göra, vilket annars var den dominerande synen bland geologer i deras samtid. I stället menade de att lagren hade bildats under miljoner år av långsam sedimentation på havsbotten – en princip som Lyell utvecklade i sitt klassiska verk *Principles of Geology* (1830) och gav namnet uniformism.¹ Mindre känt är att Lyell hade en ideologiskt motiverad agenda. I en brevväxling med kollegan George Poulett Scrope förklarade han utan omsvep att ett av hans syften med att ge ut *Principles* var att *"befria naturvetenskapen [det vill säga geologin] från Mose"*.² Han lyckades i sitt uppsåt – geologins paradig skiftade nu från katastrofism i en ung värld till uniformism i en urgammal.

Men den geologiska evidensen för en global översvämning i jordens historia är omfattande. Läs mer i vårt temanummer om syndafloden – beställ det eller läs det som pdf.³

Även genetiska studier på människor⁴ och hundra tusen djurarter⁵ visar på att de har ett nyligt och samtidigt ursprung från sina respektive urmödrar. Bortser man från omotiverade hypotetiska grundantaganden i fråga om dateringen stämmer även tidpunkten ganska väl med Bibelns kronologi.

Den bibliska berättelsen om syndafloden är mycket detaljerad och skriven i en form som är så långt från poesi man kan komma, med noggranna beskrivningar av saker som mått, vattendjup och tidsangivelser. Den kan knappast råda något tvivel om att den är skriven som en dokumentation av verkliga händelser. Några viktiga lärdomar från texten (som behandlas närmare i det nämnda temanumret) är bland annat följande:

- Noa samlade inte in djuren på egen hand – Gud sände dem till Noa parvis (6:20, 7:8–9). Noas uppgift bör därför snarare ha varit att ta emot dem och anvisa deras plats i arken.

- Noa tog inte emot representanter av alla nutida djurarter, bara två representanter av alla skapade sorter/grundarter av större luftandande, landlevande ryggradsdjur. Det motsvarar omkring 2000 individer av nuvarande familjer av ryggradsdjur *se faktaruta 28*, vilket inte var några utrymmesmässiga problem att rymma i en ark med de dimensioner som Bibeln redovisar. En omfattande artbildning inom ramen för dessa grundslag ägde rum, framför allt de närmaste århundradena efter floden genom relativt väl kända biologiska mekanismer. ▶

RIA SOPALA PIXABAY

FAKTARUTA 39

Dinosaurier ombord?

Frågor som många bibelläsare ställer sig är om dinosaurierna skulle ha fått plats i arken och om de kan ha levat samtidigt med människan över huvud taget. Svaret på båda frågorna är Ja.

Antalet noterade arter av dinosaurier uppgår till tusentals, men de kan kategoriseras i 15 familjer.¹ Bibeltroende fossilkännare lutar åt att antalet grundarter av dinosaurier var något fler, man brukar räkna med 55 sådana – kanske ligger verkligheten någonstans däremellan. En undersökning från 2015 visar att medianvikten² var 630 kg, det vill säga ungefär som en ko.³ Skulle de alltså ha fått plats – ja, som vi skrev i faktaruta 28 så var det bara ungefär 950 par av djur som Gud behövde sända till Noa, och de rymdes gott och väl i en ark av Bibelns dimensioner. Visserligen var vissa arter, särskilt de så kallade sauropoderna, mycket stora, men det finns skäl att tro att Gud skickade par av ungdjur till Noa. Forskning har visat att dinosauriernas tillväxt skedde enligt en S-kurva, med liten viktökning i tidig och sen ålder och extremt snabb däremellan, så med ungdjur ombord kunde det mesta av tillväxten ha skett när de väl klivit av arken.

Enligt den sekulära synen på dinosaurierna dog de flesta av dem ut i slutet av "krita-tiden" för 65 miljoner år sedan, eftersom man hittar få dinosauriefossil i ytligare berglager. Men att en djurart inte förekommer i fossilagren behöver inte betyda att de inte existerade när lagren avsattes, det finns många exempel på att en organism "försvinner" för att senare dyka upp i ett betydligt ytligare, "yngre" lager.

Bibeln lämnar inget utrymme för hypotesen att djur skapades successivt under långa tidsrymder eller att dinosaurierna fanns i en skapelse som föregick vår nuvarande (se t ex faktaruta 6). Gud säger själv att han skapade "jorden och havet och allt som finns där" på sex dagar (2 Mos 20:11). De grundartsrepresentanter som gick in till Noa i arken måste därför ha bildat bestånd efter syndafloden och liksom alla andra djur spridits ut över jorden. Idag förekommer de inte längre, men det finns en hel del evidens från äldre tider som antyder att de då var relativt vanligt förekommande, ofta gick de under beteckningen "drakar".⁴ Det finns även inskriptioner av dinosaurier som är enklast att förklara med att de faktiskt observerats.⁵ Hur otroligt detta än kan synas för sekulär forskning så har dinosauriefynd på senare tid med bibehållna proteiner och vävnader som blodkärl och röda blodceller i praktiken bekräftat att det dinosaurier fanns för tusentals år sedan, inte miljontals.⁶

NOT

- <https://www.thoughtco.com/main-dinosaur-types-1091963> (kortare: [krymp.nu/2Rk](https://www.krymp.nu/2Rk))
- Med *median* menas den mittersta i en rad av observationer där den minsta står först och den största sist. (Finns det inget mittersta tal så är det medelvärde av de två mittersta observationerna).
- <https://answersresearchjournal.org/determining-dinosaur-body-mass/> (kortare: [krymp.nu/2Rm](https://www.krymp.nu/2Rm))
- Den som vill läsa en mycket intressant bok i ämnet rekommenderas boken "After the Flood" av Bill Cooper (Chichester: New Wine Press, 1995). En äldre version finns att ladda ner från https://archive.org/details/cooper-bill-after-the-flood_202012 (kortare: [krymp.nu/2Rq](https://www.krymp.nu/2Rq))
- En överblick finns på <https://creation.com/images/pdfs/flyers/dinosaurs-did-they-die-out.pdf> (kortare: [krymp.nu/2Ro](https://www.krymp.nu/2Ro))
- Se Genesis nr 2-2018 s. 6-7. Numret finns att köpa från vår webbplats [genesis.nu](https://www.genesis.nu) eller att ladda ner på <https://www.genesis.nu/tidning/tidigare-nummer/genesis-2018-2/> (kortare: [krymp.nu/2Rn](https://www.krymp.nu/2Rn))

- Även representanter för de olika familjerna av stora kräldjur – dinosaurier – fanns med ombord. ▲ FAKTARUTA 39
- Syndafloden var global. Det finns många läromässiga och andra rationella skäl till att en lokal översvämning är utesluten.
- Vattnet hade dubbelt ursprung. Förmodligen kom huvuddelen av vattenmassorna från "det stora djupets källor" (7:11), det vill säga varmt vatten från jordens inandöme. Det nu uppvärmda oceanvattnet avgav stora mängder vattenånga till atmosfären. Troligtvis härrörde de vattenmassor som föll i form av regn ("himlens luckor öppnades") från denna avdunstning och kanske även från vulkanisk ånga.
- "Det stora djupets källor" som bröt fram tyder på omfattande geologisk aktivitet, troligtvis i samband med vulkanism. Kraf-

tiga tsunamivågor dränkte landområdena successivt medan vattenmassorna steg under en 40-dagarsperiod. Jorden var helt täckt av vatten under fem månader (7:24). Vattnet började sedan sjunka undan och efter drygt ett år från översvämningens början var marken återigen torr (8:14 jfr. 7:11). Tidvatten- vågor begravnade stora mängder av flytande växtbiomassa som snart omvandlades till kol av trycket från ovanliggande sedimentlager. Under det halvår när vattenmassorna drog sig undan dränerades jordens (troligen nya) kontinenter. De mjuka sedimentavlagringarna som nu täckte dem eroderades och mäktiga kanjonbildningar uppstod både på land och i grundare havsområden. Sedimenten avvattnades efter hand och cementerades till fast berg. Många bibeltroende geologer anser att en snabb kontinentaldrift ägde rum under syndafloden, men det finns delade meningar och diskussionen lever.

- De sedimentära berglager som nu kom att lagras ovanpå de prekambrika lagren (som bildades i början av den tredje skapelsedagen) är fyllda med lämningar (fossil) av djur och växter som omkom i översvämningen. De geologiska lagren med sina fossil representerar inte geologiska tidsepoker utan olika skeden i syndafloden och olika biotoper där organismerna levde. Marina organismer begravdes först och därefter beroende på faktorer som exempelvis livsmiljö (höjd över havet), rörlighet, densitet och intelligens (förmåga att söka skydd).

- Vattenmassorna täckte aldrig Mount Everest, eftersom det inte existerade när översvämningen ägde rum. Jordens höga bergskedjor utgörs huvudsakligen av bergarter som bildades under syndafloden och bestod mestadels av mjuka sediment när bergskedjebildningen ägde rum, vilket avspeglas i många mjukt böjda sedimentlager. Det är ett rimligt antagande att jordens konturer före översvämningen var mycket blygsamma i förhållande till dagens höjdskillnader. Den snabba bergbildningsprocessen i dess slutskede brukar sättas i samband med Ps 104:6-9:

"Du bredde ut djupet som en klädnad över [jorden], och vattnen stod över bergstopparna. De flydde vid din tillrättavising, vid ditt donder tog de till flykten. Bergen reste sig, och i dalarna fick vattnen den plats du bestämde åt dem. Du satte en gräns för dem, och de ska aldrig mer översvämma jorden."

- Syndafloedens vatten försvann därmed inte – det finns idag samlat i de nu mycket djupare oceanerna som idag har ett medeldjup på 3000 meter.

- Översvämningen innebar att även de marina ekosystem blev allvarligt störda och en period följde av hundratals år med successiv återhämtning och stabilisering med stora svängningar i populationsstorlekar, massförökning av planktonalger på grund av extrem övergödning ("White cliffs of Dover"). De störda ekosystemen yttrade sig bland annat i form av massförökningar av enstaka arter (så kallade opportunist), vilket kan förklara förekomsten av fossila lager med någon enstaka dominerande art (trilobiter, ortoceratiter etc)

- Några spår av Noas ark har aldrig (hittills) påträffats. Det är en vandringsägen.

- Bibelns dokumentation av syndafloden bekräftas av förekomsten av hundratals flodlegender från olika delar av världen, bland annat det babyloniska Gilgamesh-eposet, med många slående likheter med den bibliska. Se artikeln "Syndafloden i folklöre" på s 45-47 i Genesis 1-2021.⁶

ALLRA SIST:

Vi bör allvarligt reflektera över syndafloedens profetiska budskap till vår egen tid. Jesus talar i Matt 24 om tillståndet i världen före syndafloden som en förebild för det som ska råda inför hans återkomst. Noa är ett föredöme för oss genom sin tro som tog sig konkret uttryck i hans arkbygge och arken är en förebild för Jesus som en dag ska omsluta oss och lyfta oss uppåt! "[H]ur heligt och gudfruktigt ska ni då inte leva, medan ni väntar på Guds dag och påskyndar den!" (2 Pet 3:11-12). Det bör inte göra oss radda utan tvärtom fylla oss med motivation att förkunna budskapet om räddningen i Jesus Kristus. Det är genom att berätta för andra om Jesus som vi kan påskynda hans ankomst, för "[d]et är inte som många tror, att Herren är sen med att infria sitt löfte. Nej, han väntar för er skull, eftersom han inte vill att någon ska gå förlorad utan alla ska ha tid att vända om" (v. 9).

NOT

1. Uniformismen tillämpas fortfarande inom geologin, men den omfattar numera även inslag av enstaka naturkatastrofer och kallas då *aktualism*.
2. Från brevväxling med George Poulett Scrope, den 14 juni 1830; se creation.com/Lyell.
3. Beställ numret (nr 4 dec 2020) från vår webbsida genesis.nu eller ladda ner det från <https://genesis.nu/tidning/tidigare-nummer/genesis-2020-4/> (kortare: krymp.nu/2R7)
4. Se <https://genesis.nu/i/artiklar/mitokondriska-eva/> (kortare: krymp.nu/2Rr)
5. <https://genesis.nu/i/artiklar/jordens-arter-tycks-ha-uppstatt-samtidigt-och-nyligen/> (kortare: krymp.nu/2Rs)
6. Se <https://genesis.nu/tidning/tidigare-nummer/genesis-2020-1/> (kortare: krymp.nu/2RB)

SPÅR EFTER SYNDAFLODEN

- Jordens geologi visar många tecken på katastrofiska förlopp.
- Det finns stora mängder av bevarade fossil av organismer som begravts under katastrofiska omständigheter och som omöjligt kan ha bildats genom långsam sedimentation under långa tidsrymder.
- Det finns genetiska avtryck hos både människor och en majoritet av analyserade djurarter om ett samtidigt och nyligt ursprung från respektive urmödrar.
- Det finns hundratals berättelser om en världsvid översvämning bland kulturer utöver jorden.
- I en del folklöre förekommer också dinosaurieliknande var- elser och vissa dinosauriefynd förefaller härröra från historisk tid.

Allt detta är förväntade konsekvenser om den globala översvämning (syndafloden) som Bibeln talar om verkligen har ägt rum.

FAKTARUTA 40

Istiden

För att en istid ska uppkomma krävs en kombination av stora mängder fuktighet och låga temperaturer, vilket egentligen är en motsägelse därför att vattenånga är en mycket kraftig växthusgas som inte borde resultera i ett kallt klimat. Men Bibelns dokumentation av syndafloden erbjuder just ett sådant scenario. Det är rimligt att anta att oceanvattnet efter floden generellt hade högre temperatur på grund av tillskottet av varmt vatten från "det stora djupets källor" och att det gav ifrån sig stora mängder fuktighet till dess att vattnet återigen hade uppnått temperaturbalans. Fuktigheten bör ha lett till ymniga snöfall på nordliga och sydliga breddgrader under vinterhalvåret, snö som packades av sin egen tyngd och bildade glaciärisar.

Troligtvis yttrade sig den geologiska aktiviteten i samband med de framrytande underjordiska källorna även i form av utbredd vulkanism som tillförde stora mängder aska till atmosfären. Den bör ha avskärmat solljuset och medfört ett kallare klimat, i synnerhet sommarhalvåret och begränsat avsmältningen. Konsekvensen blev det vi kallar istiden med utbredda glaciärer, särskilt på nordliga breddgrader.

På grund av att stora mängder vatten bands i glaciärisarna sjönk havsytan, med kanske upp till hundra meter. Det ledde till landbryggor mellan kontinenter och öar som underlättade migrationen för människor och djur från området kring Araratbergen där arken strandat. Kontinentalsocklarna (grundhavsområdena utanför kontinenterna, som t ex Nordsjön och Östersjön i vår del av världen) var snart skogbevuxna och bebodda. I takt med den begynnande glaciärsavsmältningen steg sedan havsnivån till nutida nivå (och fortsätter i viss mån ännu idag). Det forna landskapet återfinns idag på Nordsjöns botten i form av det tidigare bebodda Doggerland¹ och Östersjöns bärnsten (förstenad kåda) minner om de forna skogsområdena.

En mer detaljerad beskrivning av vad som skedde den närmaste tiden efter syndafloden hittar du i Genesis marsnummer (1-2021).²

NOT

1. Se t ex <https://sv.wikipedia.org/wiki/Doggerland> (kortare: krymp.nu/2RQ)
2. För dig som inte prenumererar blir det tillgängligt på vår webbplats i mars 2022 på adressen <https://genesis.nu/tidning/tidigare-nummer/genesis-2021-1/> (kortare: krymp.nu/2Rt)

Efter syndafloden

1 Mos 8:13 - kap 11

Nu var marken återigen synlig, men Gud tillät inte de ombordvarande att lämna arken förrän nästan två månader senare (8:13-14). Det lär ha varit en extra tålamodsprövande tid, och vi kanske ställer oss samma fråga som de: varför vänta? Vi kan inte veta säkert, men förmodligen låg det många kadaver i terrängen som höll på att brytas ner, och Gud ville skydda människor och djur från sjukdomsalstrande mikroorganismer som kunde ha resulterat i epidemier.

En så omvälvande naturkatastrof som en global översvämning fick stora konsekvenser för jordens klimat. Bibeltroende meteorologer menar att en syndaflod kan förklara uppkomsten av en istid, vilket är ett mysterium för sekulära forskare ◀ FAKTARUTA 40

En intressant iakttagelse är att Gud nu ger Noa och hans efterlevande tillåtelse att hädanefter även äta animalisk föda (9:3) – från början hade ju människans diet varit begränsad till örter och trädfukt (1:29). En naturlig fråga blir: varför? Ett möjligt svar på det hittar du i FAKTARUTA 41 ▶. Det är intressant att bibeltexten indirekt antyder att djuren tidigare inte hade den intuitiva rädsla för människan som de har idag. Det ger en aning om hur annorlunda världen en gång var, och en föraning om hur den en gång ska bli (t ex Jes 11:6, 8).

Gud upprättar nu ett förbund med den nya mänskligheten och lovar att han aldrig mer kommer att låta jordens landmassor översvämmas av vatten. Förmodligen för att Gud visste att människorna under lång tid skulle bära med sig ett trauma efter det som hänt och att de skulle oro sig varje gång det började regna. FAKTARUTA 42 ▶

De olika djurslagen som lämnade arken förökade sig, vandrade nu åt olika håll och bildade nya populationer som skildes åt och etablerade sig i nya områden. De nya populationerna utvecklade snabbt nya egenskaper och utseenden, nya underarter, arter och ibland även slakten inom ramen för sina skapade sorter. Läs gärna mer i artikeln om biogeografi på s. 33–37 i marsnumret av Genesis (länken till numret hittar du i not²).

I det nionde kapitlet beskrivs en märklig tilldragelse när Noa som druckit vin från sin vingård blev berusad och låg naken i sitt tält.¹ När Noa fick reda på att hans son Ham sett honom och berättat om det för sina bröder blev han mycket upprörd och uttalade en förbannelse över Hams son Kanaan. Man kan fundera över varför det inte var Ham själv som drabbades av förbannelsen. En trolig förklaring är att Hams son Kanaan var med vid tillfället även om det inte framgår av texten. Berättelsen har under historien missbrukats för att rättfärdiga slavhandeln med svarta människor, eftersom man ansåg att svart hudfärg var liktydigt med att vara hamit, vilket långtifrån alltid har varit fallet; flera av de hamitiska folkgrupperna var ljushyade. Men Noas profetia (det är nog som en sådan den bör förstås) gick i uppfyllelse. Kanaans avkomlingar, kananeerna, dyrkade avgudarna Baal och Astarte liksom solen, månen och stjärnorna och utvecklade avskvärda riter som ledde till att Gud efter hundratals år av tålmod beslöt att utrota dem.

Att alla nutida människor är släkt med Noa är uppenbart eftersom syndafloden var världsomfattande (7:19–20). Men det sägs också uttryckligen i v. 19: *"Alla folken på jorden härstammar från dessa Noas tre söner."* I det tionde kapitlet av Första moseboken följer en uppräkningslista av de folk som härstammar från Sem, Ham och Jafet. Totalt är det 70 etniska folkgrupper som namnges. Det är ingen tillfällighet. Mose sade (sjöng) i sin avskedssång: *"När den Högste tilldelade folken deras områden och bestämde gränserna för var de skulle bosätta sig i enlighet med Israels söners antal, då blev hans folk HERRENS egendom, Jakob hans del"*. (5 Mos 32:8–9) Antalet av Jakobs (Israels) barn som bosatte sig i Egypten var nämligen just 70 (2 Mos 1:5). Det faktum att likheten mellan arvsmassan (DNA) hos alla jordens människor uppgår till hela 99,9 % ger ett kraftigt stöd till den bibliska berättelsen. ▶

FAKTARUTA 41

Varför ändrade Gud människans diet?

Efter syndafloden gav Gud människan tillåtelse – eller nästintill påbjöd – att hon skulle äta även animalisk föda: "Allt levande som rör sig ska vara er föda, liksom jag gett de gröna växterna" (v. 3). Förmodligen hade det med jordens nya livsvillkor att göra. Gud såg att jordens flora nu efter floden hade förlorat så mycket av sin mångfald, och därmed näringsinnehåll, att det skulle bli svårt för både människor och många djur att tillgodose sitt fulla näringsbehov på ren växtdiet och ändrade sin ursprungliga befallning av omsorg om människan.

Många djur hade troligen utvecklat rovdjursinstinkter och -anpassningar redan i samband med syndafallet och antagligen övergick allt fler arter till animalisk diet efter floden, i synnerhet sådana som etablerade sig på platser med begränsad växtlighet, åtminstone under vinterhalvåret. Det är också möjligt att vissa av dessa anpassningar skedde genom direkt ingripande av Gud när Han lät förbannelsen drabba världen på grund av människans synd. Se även faktaruta 33.

FAKTARUTA 42

Regnbågen

Gud satte regnbågen som ett tecken på sitt förbund. Innebar det att det inte tidigare regnat på jorden? Vi vet inte, kanske kan man utläsa av 1 Mos 2:6 att den första jorden bevattnades av grundvatten eller möjligen dimma i stället för regn från moln som vi är vana vid. Formuleringen *"När jag sänder moln över jorden, kommer regnbågen att synas bland molnen..."* (9:14) antyder att moln var något av en nyhet. Det vore lite märkligt om regnbågen redan hade varit en vardaglig erfarenhet för Noa och hans familj, så det antyder att vattnets kretslopp fungerade annorlunda före översvämningen. Argument mot detta är att 2:5 tycks tala om att regn var i görningen, och fanns det vattenfall i Eden så bör det rimligen uppstått regnbågar i vattenmolnen. Kanske avses här bara den regnbåge som syns bland molnen? Egentligen spelar det förstås ingen större roll, huvudsaken är att Gud lovat att aldrig dränka våra landmassor på nytt!

Regnbågen utgörs av de sju allmänt accepterade spektralfärgerna rött, orange, gult, grönt, blått, indigo och violett. Talet sju brukar kallas "Guds tal" som symboliserar fullständighet, till skillnad från talet sex som i Bibeln anses vara människans tal. Inom parentes kan nämnas att HBTQ-rörelsens regnbågsflagga saknar indigo och därför bara har sex färger.

ANTON JOSEPH VON PRENNER ARTIST AUSTRIAN LOOKANDLEARN.COM

Berättelsen om Babels torn illustrerar mänsklighetens urgamla böjelse att trotsa Guds bud och vandra sin egen väg. Gud hade befallt dem att sprida sig ut över jorden och uppfylla den, men i stället uppmanade de varandra att motarbeta Guds tanke genom att bygga en stad och ett högt torn, troligtvis med avsikten att skapa ett centrum för politisk och religiös makt. Gud satte en käpp i hjulet för deras planer genom att ögonblickligen ge dem olika språk. Den förvirring som utbröt tvingade dem att motvilligt bege sig i väg åt olika håll. Uppkomsten av olika hudfärger är en klassisk fråga med ett mycket enkelt svar. FAKTARUTA 43 ►

Eftersom det är osannolikt att Gud ville splittra familjer och nära relationer är det ett rimligt antagande att det uppstod urformer till ett 70-tal fristående språk vid Babel, som nu var och en utvecklats till grupper med större eller mindre

grad av likheter. Sekulär forskning menar sig ha identifierat 94 nutida språkfamiljer. Inte oväntat har språkvetare inte lyckats rekonstruera något enhetligt språkutvecklingsträd från någon form av primitivt urspråk – tvärt om tycks äldre språk ha mer komplex grammatik än yngre språk. Om det stämmer att det uppstod 70 "urspråk" vid Babel (somliga bibelutläggare lutar åt 78) kan vi förvänta oss att antalet familjer kommer att minska i takt med forskningen. Vi får se. Den som vill gräva djupare rekommenderas att läsa artiklarna "Var folkförskingringen vid Babels torn en verklig händelse?" och "Babels språk" på s. 19–25 respektive 29–32 i marsnumret av Genesis (nr 1–2021).² I not ³ finns ytterligare ett par referenser.

Noa levde 350 år efter floden. Det innebar faktiskt att han dog ungefär när Abram föddes, kanske rentav samma år. Hans son Sem – den släktlinje som skulle leda fram till Abra-

ham och så småningom fram till Messias, Jesus Kristus, dog först 502 år efter syndafloden (11:10-11). Det innebär att Sem faktiskt var samtida med Abraham under större delen av den livstid. Enligt en judisk tradition var Melkisedek, Kungen i Salem (det blivande Jerusalem) som omnämns i 1 Mos 14:18-20 identisk med Sem.

Det finns evidens från helt olika vetenskapsområden som harmonierar mycket väl med Bibelns dokumentation av vår kulturs början för några tusental år sedan. Det handlar om så skilda områden som genetisk evidens från studier av både djur och människor, om likheter i arkitektur och andra kulturella uttryck och om befolkningsutvecklingsdata.

Beräkningar visar att jordens befolkning efter bara ett drygt hundratal år kan ha uppgått till 100 000 individer.⁴ Den egyptiska kulturen etablerades inte särskilt långt efter kulturen vid Babel. Det finns motsägelser mellan biblisk och egyptisk kronologi där den senare verkar visa på högre åldrar. Vi kommer att återkomma till det intressanta ämnet i kommande nummer av Genesis. En parentes i sammanhanget: den judiske historieskrivaren Flavius Josefus gjorde en fantasiväckande notering i sitt verk *Antiquities of the Jews*, där han nämner att Abram förde med sig kaldéernas kunskaper i aritmetik och astronomi till Egypten. Om det verkligen förhöll sig så vet vi inte, men kanske ska vi inte förakta historiker som befann sig så nära den tiden då det begav sig.⁵

Kan verkligen dagens 7,9 miljarder människor ha sitt ursprung i 8 personer på Noas tid? Ja, om vi utgår från jordens historiska befolkningsutveckling kan vi konstatera att den harmonierar väl med en nystart på Noas tid (se artikel på s 8 i Genesis nr 2-2019 som finns tillgänglig på genesis.nu).

NOT

1. Som kuriosita i sammanhanget kan nämnas att arkeologer nyligen (2010) påträffade det man tror är världens äldsta vingård. I Armenien, närmare bestämt i Araratbergen... <https://www.arcdoc.se/2014/01/02/se/vardens-aldsta-vintillverkning-rapport-fran-en-unik-utgravning-19800406> (kortare: [krymp.nu/2Ru](https://genesis.nu/2Ru))
2. Den finns tillgänglig på Genesis webbplats från och med 1/3 2022 via adressen <https://genesis.nu/tidning/tidigare-nummer/genesis-2021-1/> (kortare: [krymp.nu/2RA](https://genesis.nu/2RA))
3. Den judiske historieskrivaren Josefus har i kapitel 6 i sitt verk *Antiquities of the Jews* intressanta utläggningar om de 70 folkslagen där han relaterar namnen till folkslag och nationer som låter mer bekanta för nutida läsare. Boken finns tillgänglig på internet via adressen <https://gutenberg.org/files/2848/2848-h/2848-h.htm> (kortare: [krymp.nu/2Rx](https://genesis.nu/2Rx)). Den läsare som vill gräva ännu djupare kan läsa appendix 1, 2 och 3 i den tidigare omnämnda boken *After the Flood* av Bill Cooper (se not 1 sid 7)
4. Se artikeln på s. 8-9 i Genesis nr 4-2019. Du hittar den på <https://genesis.nu/tidning/tidigare-nummer/genesis-2019-4/> (kortare: [krymp.nu/2RD](https://genesis.nu/2RD))
5. Citatet är från Bok 1 kap 8 och nås via <https://gutenberg.org/files/2848/2848-h/2848-h.htm> (kortare: [krymp.nu/2Rx](https://genesis.nu/2Rx))

FAKTARUTA 43

Hur uppkom hudfärgerna?

Den hebreiska betydelsen av namnet Ham antyder att han var mörkare i hyn än sina båda bröder Sem och Jafet. Troligen var det också därför han fick sitt namn. Anlagen för mörk hudfärg kom därför att bli vanligare i de hamitiska folkgrupperna. En del av dessa vandrade söderut och bosatte sig enligt 1 Mos 10 i afrikanska länder. Om Noa och hans hustru båda hade mellanbrun hudfärg var det helt naturligt att Ham föddes mörkare i hyn än sina båda bröder. Sådant är relativt vanligt, och via länken i noten¹ kan du läsa om ett sådant nutida exempel. Den genetiska förklaringen är enkel – hudfärg bestäms av ett antal samverkande gener som kan kombineras på olika sätt och ge olika nyanser hos barnen. Se även artikeln på sidan 70. Adam och Eva brukar oftast avbildas med ljus hudfärg. Så var det säkert inte, för i så fall hade det varit svårt att få den variation av hudfärger som existerar i dagens mänsklighet. De båda var högst troligt av mellanbrun hudfärg, och exemplet i noten nedan illustrerar det.

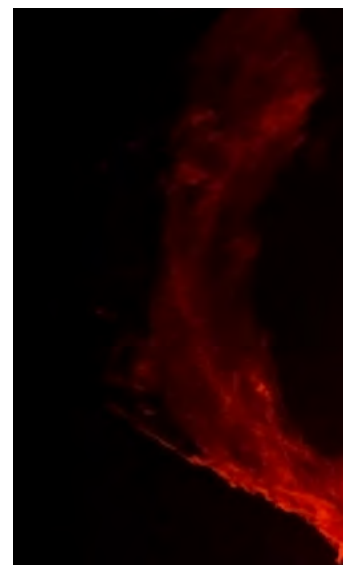
NOT

1. <https://genesis.nu/i/artiklar/tvillingar-i-tva-nyanser/> (kortare: [krymp.nu/2RC](https://genesis.nu/2RC))

SPÅR FRÅN TIDEN EFTER SYNDAFLODEN

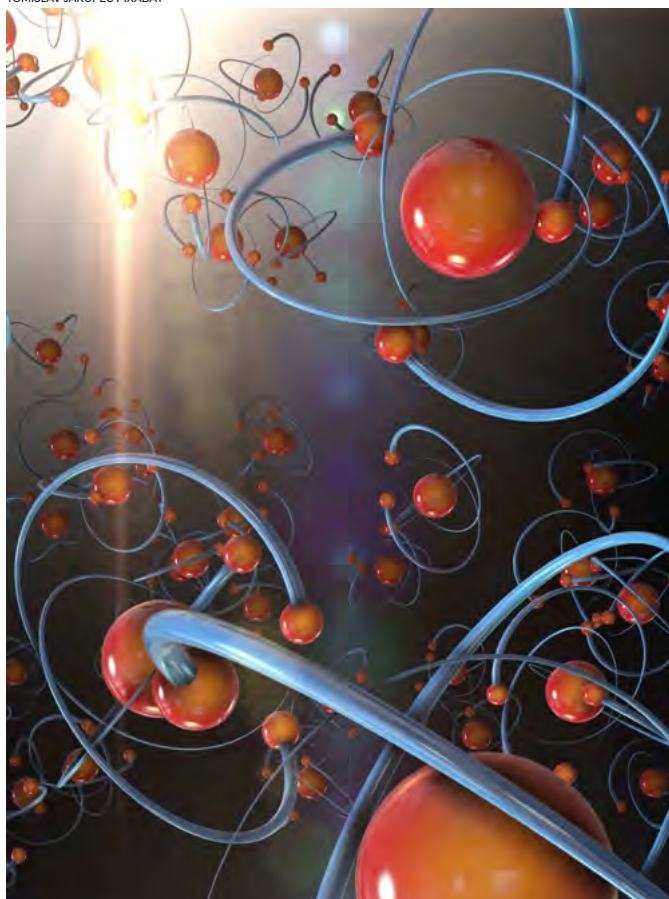
- DNA-studier visar att arvsmassan hos människor från olika delar av världen är förvånansvärt lika. Det harmonierar väl med det bibliska scenariot att alla jordens människor härstammar från en och samma familj.
- Om syndafloden har ägt rum bör dess förklaringskraft vara god även i fråga om mekanismen bakom istiden. Det är också vad vi ser.
- Om bara grundformerna av många djur kom ut ur arken kan vi förvänta oss att det existerar biologiska mekanismer för mycket snabb art- och underartbildning. Det är också vad vi ser.
- Spåren efter världens tidigaste kultur finns i nuvarande Irak. Genetiska och andra mönster tyder också på att mänsklighetens spridningscentrum låg i Mellanöstern. Det är förväntat utifrån Bibelns historieskrivning (1 Mos 11).
- I tvåflodslandet i Irak tycks kulturen ha varit högstående sedan allra första början. Det kan förklaras av att de människor som enligt Bibeln grundade den första kulturen efter floden redan bör ha ägt avsevärd kunskap och hantverksskicklighet.
- Det har visat sig omöjligt att konstruera ett sammanhängande utvecklingsträd för jordens olika språk, och evidensen bör peka mot ett begränsat antal väl åtskilda ursprungliga språkfamiljer. Bibelns berättelse om språkförbistring i Babel kan förklara det förhållandet.
- Man finner många gemensamma nämnare bland kulturer utöver jorden. Det är rimligt om hela mänskligheten har ett gemensamt ursprung.
- Jordens historiska befolkningsutveckling harmonierar mycket väl med en biblisk historieskrivning och kronologi.

Universums finjustering – svår att bortförklara

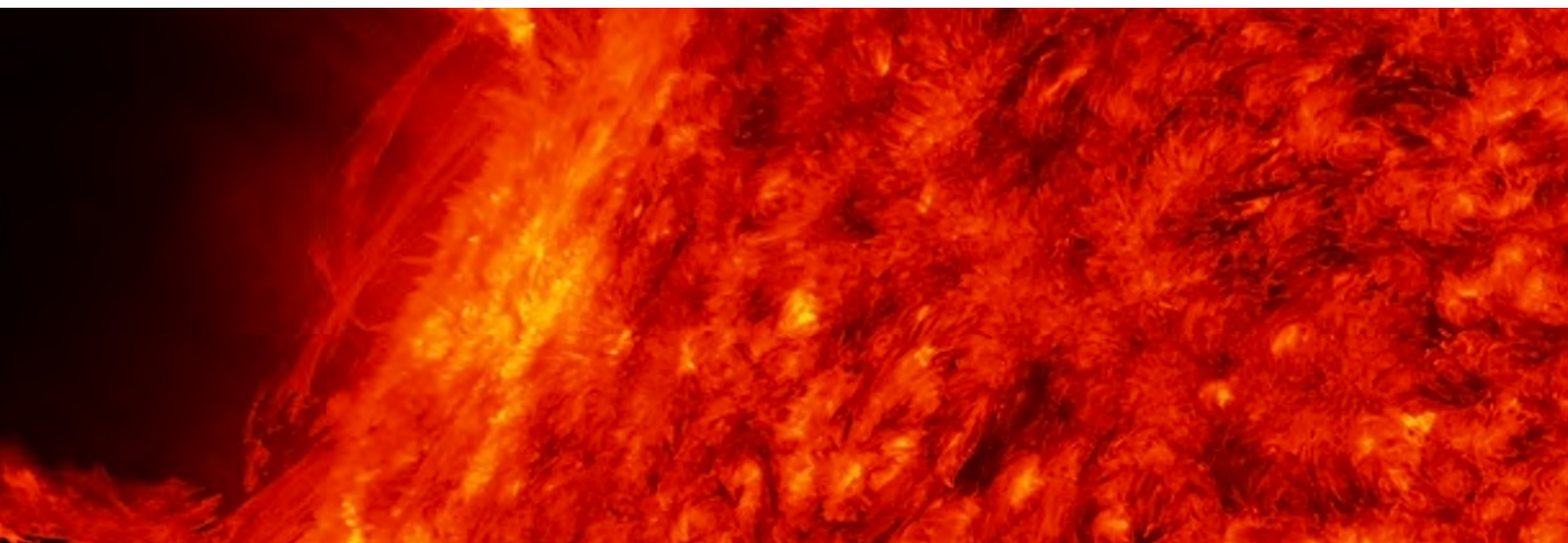
NASA

TOMISLAV JAKUPEC PIXABAY

Exakt hur många naturkonstanter som har värden som är nödvändiga för att vi ska kunna finnas till är forskarna ännu inte överens om, men siffran 100 har nämnts i den vetenskapliga litteraturen. Här är några:

- Den så kallade finstrukturkonstanten som avgör hur stark attraktionskraften är mellan atomernas kärna och elektroner. Om den vore svagare skulle inga större atomer kunna existera, om den vore starkare skulle atomer inte kunna förenas till molekyler.
- Förhållandet mellan elektronens och protonens massenergier förhåller sig som 1/1836. En obetydlig avvikelse och inga atomer eller molekyler skulle kunna existera.
- Den elektromagnetiska kraften är ungefär 10^{36} gånger starkare än gravitationskraften (en etta följd av 36 nollor). Det förhållandet är avgörande för att vår sol ska kunna sända ut sitt ljus och sin värme stabilt år ut och år in.
- Av solens strålning utgörs 44% av synligt ljus. Det utgör en försvinnande liten andel av alla de energier som elektromagnetisk strålning kan ha. Detta är de enda energinivåer som medger att molekyler kan bildas. Högre energier slår sönder molekyler och lägre förmår inte bilda dem. Vore förhållandet annorlunda skulle växterna inte kunna bedriva fotosyntes och därmed hade inget annat liv heller existerat. Den vanliga föreställningen att om solen hade haft ett annorlunda strålningsspektrum så hade livet anpassat sig till det är alltså felaktigt. Det är fysikaliskt omöjligt.

Man kan tycka att ett noga finjusterat universum inte är något särskilt förväntat resultat av en kosmisk explosion (Big Bang) och saken förbryllar också sekulära fysiker. Hur brukar de då förklara – eller kanske snarare bortförklara – det här förhållandet? Här är de fyra vanligaste varianterna:

1. *Det här är inget som borde förvåna oss, för ifall vi hade kunnat observera någon naturkonstant som inte möjliggjorde att vi existerade så skulle vi inte ha funnits.*¹

Kommentar:

Feltänket framgår om man tänker sig in i följande situation: Man står inför sin egen avrättning med dussintals gevär riktade mot sig. Alla skjuter. Man skulle då inte bli förvånad om man inte upptäcker att man är död. Men man skulle däremot ha all anledning att vara förvånad om man upptäcker att man lever – det kräver en förklaring. På samma sätt kräver vårt finjusterade universum, som möjliggör att vi lever, en förklaring.

2. *Eftersom alla olika kombinationer av naturkonstanter är högst osannolika, så gäller detsamma för just den kombination som möjliggör vårt universum. Den ena är inte mer osannolik än den andra.*

Kommentar:

Sannolikheten att en schimpans av en ren händelse skulle råka skriva en exakt kopia av August Strindbergs "Hemsöborna" är exakt lika stor som att schimpansen åstadkommit en bok med lika många sidor med en text i stil med: "onbfdl/mdö@ly\$\$,k-dhclo)mndh...". Men vilken av böckerna skulle få oss att lyfta på ögonbrynen och undra?!

3. *Det finns eller har funnits oändligt många universa, så något av dem måste med nödvändighet bli så finjusterat som vårt (multiversum- eller mångvärldshypotesen).*

Kommentar:

Det är som att säga att vi inte kan veta att en dator är designad eftersom vi inte vet på hur många sätt som smådelar slumpmässigt kan kombineras ihop till en dator. Det finns ingen som helst vetenskaplig evidens bakom idén att det existerar eller har existerat något annat universum än vårt, och vi kommer heller aldrig att kunna få reda på det eftersom vi bara har det här universumet att studera. Hypotesen är därför ren spekulation och ovetenskaplig per definition.

4. *Vårt universum är finjusterat för att möjliggöra livet som vi känner till det, men det kan finnas livsformer med helt annan kemi och då är läget kanske helt annorlunda.*

Kommentar:

Många av naturkonstanterna är finjusterade så att de möjliggör att det finns atomer och molekyler över huvud taget. Det går väl an att spekulera om biologiskt liv med annorlunda kemi, men knappast utan molekyler.

En eller två skapelseberättelser i 1 Mos 1–2?

Av: Seth Erlandsson

DIMITRIS VETSİKAS PIXABAY

Alltsedan bibelkritikens stora genombrott i slutet av 1800-talet hävdas det i bibelkritiska handböcker att Bibeln innehåller en mängd motsägelser och dubletter. Förklaringen till detta är, säger man, att kompilatorer och redaktörer vävt samman ett brokigt, mänskligt material från skilda miljöer och tider. När det gäller Moseböckerna ska olika och egentligen oförenliga källskrifter ha flätats samman av redaktörer för att till slut bli vår nuvarande bibeltext.

Det har länge ansetts höra till bibelkritikens "säkra" resultat, att 1 Mos 1–2 skulle innehålla två motsägande skapelseberättelser. Den första anges omfatta kap 1:1–2:4a och vara hämtad från en prästerlig källskrift (P) från 400-talet f Kr (alltså 1000 år efter Mose tid). Den andra skapelseberättelsen anges omfatta 2:4b–25 och härstamma från en s k jahvistisk källskrift (J) från ca 900 f Kr.

Går vi till S R Drivers klassiska handbok *An Introduction to the Literature of the Old Testament*, 9 uppl 1913 (1 uppl utkom 1891), får vi bl a lära oss följande: En sen kompilator eller redaktör har vävt samman olika dokument eller källor... Denna uppfattning upprepas allttjämt okritiskt som den självklara och rätta tolkningen av 1 Mos 1–2. Se t ex Albrektson-Ringgren, *En bok om GT*, sid 153, Ringgren, *Israels religion*, sid 42ff, och Lindblom, *Israels religion i gammaltestamentlig tid*, 3 uppl sid 143f.

Emellertid går det att bevisa att Första Mosebok själv inte vill lägga fram två skapelseberättelser. Det avgörande beviset är kap 2:4. Denna vers lyder ordagrant: "Detta är himlarnas och jordens fortsatta historia, när de hade skapats, då när Herren Gud hade gjort jord och himlar." De kursiverade orden är menade som en rubrik till avsnittet 2:4–4:26, varefter nästa avsnitt börjar med rubriken "Detta är uppteckningen av Adams

Seth Erlandsson,
Docent i teologi

fortsatta historia” (5:1–6:8). Kap 2:4a kan omöjliggöras till det föregående, vilket källsöndrarna ständigt gör. Dessutom är 2:4 en odelbar enhet. Genom en kiastisk ordställning förutsätter versens andra del den första. Kiasmen ser ut så här: (a) himlarna, (b) jorden, (c) skapats – (c) gjort, (b) jord, (a) himlar.

Hela Första Mosebok är, efter den majestätiska inledningen med skapelsen (1:1–2:3), indelad i tio *toledoth*, ett ord som närmast kan översättas med ”historisk fortsättning” eller ”fortsättningshistoria”. Detta ord är bildat av verbet *walád* (senare *jalád*), som betyder ”avla, föda, frambringa”. Det plurala substantivet *toledoth* brukas främst om en persons *historia*, men inte *ursprungshistoria* utan *fortsättningshistoria*. Det är fråga om vad som föds fram, vad som blir den historiska fortsättningen. Går vi ut till 5:1, möter vi där rubriken ”Adams *toledoth*”. Det betyder inte historien om Adams ursprung utan historien om Adams fortsättning...

När bibelkritiken tar sig för att stycka sönder textens egen struktur och jämföra berättelsen om världens skapelse (1:1–2:3) med berättelsen om skapelsens fortsatta historia (2:4–25, som bara är början av enheten 2:4–4:26), är det inte så konstigt att man kan konstruera fram motsägelser. Man jämför ju *ojämförbara* ting. Sålunda kan man hävda att ”den första skapelseberättelsen” börjar med stora vattenmassor över ett ännu ej synligt fastland (1:2), medan »den andra skapelseberättelsen» börjar med obevattnad mark (2:5). Men i 1:2 talas det om tiden innan det torra hade blivit synligt, vilket ägde rum först på den tredje dagen (1:9). Kap 2:5 talar inte om tiden före den tredje dagen utan om den sjätte dagens början, då förutsättningen för odling ännu inte föreligger, nämligen en människa och bevattning. När det gäller vegetationen, så talar kap 1 om skapelsen av växtligheten i allmänhet, medan kap 2

endast talar om Edens lustgård. När det gäller skapelsen av djuren, innebär inte 2:19 att djuren skapats efter mannens skapelse. Kap 2 nämner djurens skapelse av logiska skäl efter Adams skapelse (2:7), eftersom Adams roll i skapelsen är textens huvudämne. Därför nämns också Edens trädgård (2:8–14) efter mannens skapelse, eftersom trädgården kommer in i blickfältet först när Adams förhållande till Gud närmare skall belysas. Allt som berättas i kap 2 sätts i relation till Adam, textens huvudämne, för att bättre förklara människans roll i skapelsen och ge den nödvändiga bakgrunden till kap 3 om syndafallet. Därför kompletteras de summariska uppgifterna om människans skapelse i 1:26–30 med ytterligare detaljer om mannen och kvinnan. För att finna stöd för sin tanke om två motsägande skapelseberättelser, bortser bibelkritiken från att kap 2 berättar om människan i den föreliggande skapelsen i logisk ordning, efter det att kap 1:1–2:3 redan berättat om Guds skapelse av världen i kronologisk ordning...

Det är alltså helt felaktigt att stycka sönder vers 2:4 och hänföra den första delen (2:4a) till det föregående och så försöka dela upp kap 1 och 2 på två motsägande skapelseberättelser. Denna bibelkritikens felaktiga syn går emellertid igen i 1917 års bibelöversättning. Där översätts 2:4 på ett sådant sätt, att läsaren ska kunna hänföra versens första del till det föregående. I stället för att översätta *toledoth* på samma sätt i alla de tio rubrikerna i Första Mosebok, återger man *toledoth* i 2:4a med inte mindre än tio ord, här kursiverade: ”*Detta är berättelsen om den ordning i vilken allt blev till på himmelen och jorden.*” (Bibel 2000 för på samma sätt 2:4a till det föregående, fastän det är fråga om rubriken för det följande).

När man i strid med textens egen struktur och uppbyggnad söker konstruera fram två motsägande skapel-

seberättelser, kan det heta så här: ”Skapelseföreställningen var ingen fixerad dogm, utan uppträder i flera varianter. En sådan är den andra (den ’jahvistiska’) skapelseberättelsen i Gen. 2:4f. Här är den torra jorden urämnet, vilket tyder på ett torrt land som ursprungsort (Nordmesopotamien, Syrien eller Kanaan), varemot prästkodexberättelsen förutsätter ett vattenrikt översvämningssland (Sydbabylonien)” (Lindblom, *Israels religion i gammaltestamentlig tid*, sid 143f). Och i Ringgren, *Israels religion*, sid 42f, heter det: ”Den jahvistiska skapelseberättelsen börjar med att skildra en öken utan växter, i vilken vattnet skapar liv... Detta tyder på att berättelsen uppstått i en trakt, där torkan är en livsfientlig makt, alltså kanske i Palestina eller någonstans i öknens närhet. Vidare måste det framhållas, att den är föga systematiserad och ger intryck av att återge gamla folkliga föreställningar.” ... Betecknande för citaten ovan är inte bara att man jämför *ojämförbara* moment, vilket vi redan påtalat, och är blind för att 2:4ff är en fortsättningshistoria, inte en omtagning av begynnelsen. Betecknande är framförallt hur man utgår från att texten måste ha en rent mänsklig upprinnelse och därför är präglad av folkliga föreställningar i en viss miljö. Texten anses vara så mänskligt begränsad, att endast den som bor i ett vattenrikt område kan tala om väldiga vattenmassor över jorden vid skapelsens början (1:2) och endast den som bor i ett torrt land kan tala om att odling kräver bevattning (2:5–6)!!

NOTER

1. Artikeln har tidigare publicerats i *Tidskriften Biblicum* nr 1-2/1985, s 5ff
2. I min bok *Världshistoriens första dagar – en studie i 1 Mos 1-3* (Biblicum, 2 uppl 1983), ges r o m sid 23ff en detaljerad genomgång av ”Världens fortsättningshistoria 2:4-4:26” i sin helhet.

Våra biologiska rötter spelar roll!

Det är bara att konstatera: Det som är gjort är gjort och kan aldrig bli ogjort. Och vissa saker vi gjort, sagt och tänkt vet vi intuitivt är själviska och onda. Därför bär vi på skuld känslor som kan variera beroende på vår egen livshistoria och i vilken mån vi lyckas förtränga dem.

Skuld känslor kan vara nog så tunga att bära, men det är inte de som är vårt största problem. Det är att skulden inte bara består i en känsla – den är högst verklig och den är ytterst inför universums Skapare. Ingen av oss kommer en dag att kunna säga: "Det visste jag inte". En människas behöver inte ha vuxit upp i en kultur präglad av kristendomen för att hon intuitivt ska inse att Gud finns och att hon bär på en skuld inför honom. I fråga om det sitter alla människor i alla tider och kulturer i en och samma båt. Om detta vore hela sanningen skulle vi alla vara hjälplöst förlorade och utan hopp för framtiden. Bara mörker skulle ha legat över själsdjupen.

Det är mot den bakgrunden som Johannes skrev:

"I början fanns Ordet, Ordet fanns hos Gud, och Ordet var Gud. Han fanns hos Gud i början. Genom honom blev allting till, och utan honom blev ingenting till av det som finns till. I honom fanns livet, och livet var människornas ljus. Ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit det" (Joh 1:1-5).

Bibelläsaren vet hemligheten: Ordet var Jesus. I sin kärlek beslutade Gud redan innan syndafallet att inte lämna kvar

människorna i det mörker som de själva skulle komma att försätta sig i. Han beredde en väg från mörker till ljus genom tro på Jesus, hans älskade Son, som lät sig hängas på ett kors och plågas, oskyldig som ett lamm. När det egentligen var vi alla som borde ha hängt där, tyngda av vår egen skuld. Men döden kunde inte behålla den syndfria – Jesus besegrade den när Han uppstod! Därför är universums Skapare också dess Räddare.

När det här enkla budskapet blir hört och trott frigörs Guds kraft till radikal förvandling av personligheter och livsstilar hos människor från alla kulturer och sammanhang. Det bevisar att det vi kallar evangeliet inte är någon mänsklig tankekonstruktion, ingen myt och heller ingen berättelse som bygger på någon myt. Sådana åstadkommer sällan någon radikal förändring, i varje fall inte till det bättre.

Budskapet om Jesus kan rädda oss och förvandla oss, just därför att det

är fast förankrat i världshistorien. Det handlar inte bara om att Jesus var en historisk person, inte heller bara om att Han var Guds Son, utan på grund av att Han genom sin biologiska mor Maria dessutom var en fysisk del av samma mänsklighet som vi. Det är tack vare det fysiska släktskapsbandet som Han kunde bära straffet för våra synder,¹ eftersom vi alla, liksom Han, härstammar från den förste Adam. Evidensen från genetik visar att vi alla gör det, och evidensen för att Jesus gör det finns dokumenterad i hans släktavla i Lukasevangeliets tredje kapitel. Den kompletteras och bekräftas av Bibelns övriga släkttavlor² – bara för att vi inte ska behöva tvivla på att det vi tror är sant!

/Redaktionen

NOTER

1. Likt Boas var juridisk återlösare för Noomi - se Rut kap 3-4.
2. 1 Matt 1, 1 Krön 1-4, 1 Mos 11 och 1 Mos 5

Rollspel: Debatt om religion och vetenskap

Rollspel är ett roligt sätt att sätta sig in i olika frågor. Här presenteras ett förslag som har utprovats vid en gymnasieskola och visar sig fungera utmärkt. Det går att använda antingen inom ramen för en temadag eller som ett fristående moment i undervisningen, förslagsvis i ämnet religionskunskap, alternativt filosofi på gymnasiet.

PS!

Just när det här skrivs har Skolverket fått dra tillbaka ett liknande upplägg om Förintelsen, där elever uppmanats att sätta sig in i argument mot att Förintelsen ägt rum.

Skillnaden mot det här rollspellet är att Förintelsen är ett obestridligt faktum, underbyggt med alla tänkbara bevis i form av ögonvittnesskildringar, fotografier, filmer och annat, medan evolutionsteorin i dess vidare bemärkelse (makroevolution) är en obevisad hypotes med sina rötter i naturalistisk filosofi.

DS!

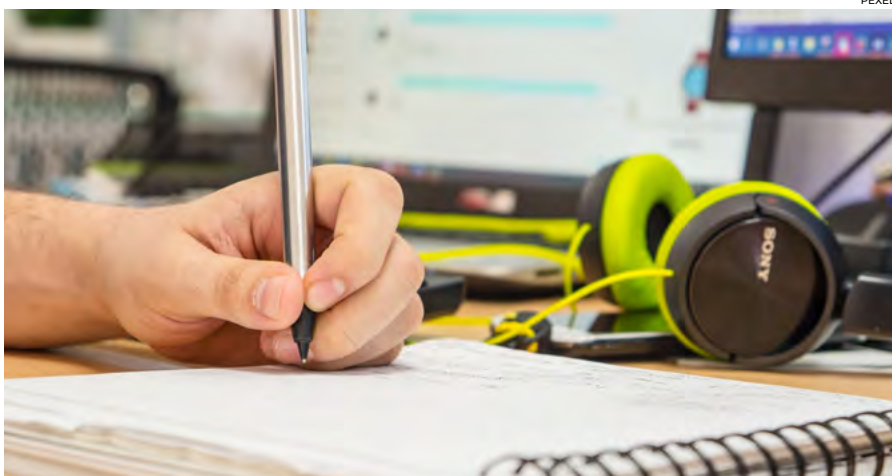
UPPGIFTEN

Att förbereda dig och genomföra ett rollspel mellan förespråkare för Intelligent design (ID) och för "normalvetenskap" (NV).

INSTRUKTION

■ Klassen delas in i grupper om 4–6 personer där hälften ska representera NV och hälften ID.

■ Läs på och förbered dig så att du kan argumentera för din rolls åsikter och emot motståndarnas åsikter.

PEXELS

UPPLÄGG:

■ **Lektion 1:** forska, läs på och förbered dig. Det rekommenderas att du bekantar dig med källorna (se nästa sida) på egen hand redan i förväg.

■ **Lektion 2:** seminarium grupp 1 och 2.

■ **Lektion 3:** seminarium grupp 3 och 4.

FÖRBEREDELSE

■ Lottning om vilka som ska representera ID och NV.

■ Läs på utifrån perspektivet du har fått. Fakta till dina förberedelser kan tas från föreläsningen, läroböcker och internet. Se förslag till källor nedan.

■ Du ska även läsa på den andra sidans åsikter så att du kan använda relevanta argument.

För noggranna anteckningar över källorna när du letar efter argument. För att få delta i debatten är det ett krav att du har med skriftliga anteckningar.

GENOMFÖRANDE AV SEMINARIUM

Inom de två "lägren" finns det rum för många olika åsikter. Alla ID-förespråkare tycker till exempel inte exakt likadant i alla frågor. Du får själv välja vad din roll tror på inom ramarna för din rolls kategori (ID eller NV). Du får själv utveckla din roll med ett namn, titel (doktor, professor, pastor, rabbin, imam...) och eventuella kompletterande åsikter.

Det är bra om du ställer många frågor till meningsmotståndarna. Förbered gärna sådana i förväg. Debatten skall genomföras på ett vänligt och respektfullt sätt där alla tillåts komma till tal. Var på din vakt mot vanliga argumentationsfel. Om du upptäcker sådana hos din diskussionspartner så påminn om det på ett artigt sätt. (På s. 24 i förra numret av Genesis (3-2021) tog vi upp ett antal argumentationsfel). ▶

PIXABAY

Frågorna som diskuteras under debatten är:

- Beskriv din världsåskådning med avseende på g(C)uds existens; presentera dina främsta argument.
- Hur anser du att universum uppstod och vilka är dina främsta argument?
- Hur tror du att jordens levande varelser blivit till och vilka är dina främsta argument?
- Kan tro på g(C)ud och en naturvetenskaplig syn på världen samexistera? Redogör för dina argument.
- Presentera det du uppfattar som brister i din diskussionspartners argument.

Förslag till källor: A. ID-skeptiska

- www.so-rummet.se/kategorier/religion/religion-och-vetenskap (kortare: krymp.nu/2OJ)
- www.evolutionsteori.se/kreationism/intelligent-design-kreationism-2-0/ (kortare: krymp.nu/2OK)
- www.aclu.org/other/frequently-asked-questions-about-intelligent-design (kortare: krymp.nu/2OL)

B. ID-vänliga

- www.discovery.org/id/faqs/ (kortare: krymp.nu/2OM)
- <https://genesis.nu/i/video/> (kortare: krymp.nu/2ON)
- https://www.gschmidt.se/Skapelsefragan/Artiklar_Debatter/Artiklar_Debatter.html (kortare: krymp.nu/2RO) (avancerad nivå)

BEDÖMNING

Kunskapskrav:
I enlighet med läroplanens ämnesplan i Religionskunskap 1. Nås enklast via krymp.nu/2OP

BEDÖMNINGSGRUNDER:

1. Kvalitet på dokumenterade förberedelser i form av anteckningar och på läsning
2. Behärskande av den egna rollens värderingar genom kvalitet på utläggningar och slutsatser
3. Behärskande av de andra rollernas värderingar genom kvalitet på ställda frågor och följdfrågor
4. Behärskande av vanligt förekommande termer ur det redovisade perspektivet.
5. Kvalitet på svar på följdfrågor – kopplingar till teori, reflektioner och olika angränsande områden samt att slutsatser dras.

För dig som är elev

IRINA L. PIXABAY

Du sover ungefär en tredjedel av ditt liv. Det är ganska lätt att räkna ut eftersom du sover ungefär 8 timmar varje dygn och åtta gåar tre gånger i 24.

Forskarna har länge undrat varför man sover och vad sömnen gör för nytta. Men det har varit svårt att ta reda på det, och det är först de senaste åren som de har börjat förstå lite grand om hur det funkar. Här är lite av vad de kommit fram till:

Trots att hjärnan bara utgör en jätteliten del (2%) av kroppens massa (vikt) så förbrukar den så mycket som en fjärdedel (25%) av hela kroppens energiförbrukning, och en lika stor andel av det blod som hjärtat pumpar ut går också direkt genom hjärnan. Bränslet som hjärnan använder är druvsocker (glukos). Det får du av mat som innehåller stärkelse som till exempel potatis och pasta.

Celler som är aktiva behöver inte bara näring; de behöver också göra sig av med avfallsprodukter. Kroppens celler lämnar av dessa till en vätska som omger dem, så kallad lymfa.¹ Lymfan samlas sedan ihop i speciella kärl, så kallade lymfkärl, som sedan tömmer ut lymfan i blodet för att levern sedan ska kunna ta hand om avfallet.

Men hjärnan har inga lymfkärl och egentligen ingen lymfa heller. Den har en annan vätska som kallas ryggmärgsvätska (cerebrospinalvätska). Där funkar det på ett annat sätt genom att vätskan rinner längs utsidan av blodkärlen från hjärnans inre och utåt, och på det viset behövs inga lymfkärl.²

Men nu kommer det intressanta: Det där händer bara medan du sover! I samma ögonblick som du somnar börjar alltså hjärnan bokstavigt talat att tvättas ren. Inte att undra på att du känner dig fräschare i huvudet när du har sovit!

Så när du är vaken har den fullt upp med att tänka och planera, och när du somnar sätter den igång med att städa. Ungefär som när du inte hinner med att städa ditt rum under veckan utan fixar det på helgen.

TVÅ TIPS

Har du suttit någon kväll och läst inför ett prov och upptäckt att du har läst samma mening fem gånger utan att tänka på det? Det är kroppens sätt att tala om att det är dags att sova. Att fortsätta att plugga då är bara slöseri med tid. Här kommer ett bra tips: I stället ska du sätta klockan på ringning en timme tidigare nästa morgon. Då ska du ta en dusch och sen ta en timma och plugga. Om du läser igenom provsidorna tidigt samma mor-

gon som du ska ha provet så kommer du garanterat att tjäna många poäng. För du hade en nyrensad hjärna när du gjorde det! Testa!

Här kommer ett annat tips när du behöver en snabbrengöring av hjärnan: Antag att du ätit en massa spaghetti och köttfärssås på lunchrasten. Sen har du en lektion. Vad händer? Efter halva lektionen hänger dina ögonlock nästan nere vid knäna och du kämpar för att inte somna. Gör då så här: Ta en penna i handen och låt armen hänga rakt ner där du sitter i bänken. Blunda och låtsas tänka. Du somnar direkt. Vad händer? Du tappar pennan. Vad händer då? Du vaknar bums när pennan slår i golvet. Vad har hänt? Din hjärna har fått en så kallad mikrosömn, hjärnan har fått en snabbdusch och du kommer att vara pigg och fräsch en lång stund! Varför inte testa det också när du ändå håller på!

/Redaktionen

NOTER

1. Om du river dig på något, men utan att det börjar blöda så blir det ändå fuktigt - det där blöta är lymfa.
2. https://www.ted.com/talks/jeff_iliff_one_more_reason_to_get_a_good_night_s_sleep/transcript?language=sv#t-539987 (kortare: [krymp.nu/2RM](https://www.ted.com/talks/jeff_iliff_one_more_reason_to_get_a_good_night_s_sleep/transcript?language=sv#t-539987))

Hudfärger

En del människor är glänsande svarta i hyn, andra bruna och andra vita (eller i alla fall väldigt ljusbruna). Hur kan det komma såg att vi har olika hudfärger om vi alla härstammar från Adam och Eva och om alla nutida människor härstammar från Noas familj i arken som det står om i Bibeln?

Det är faktiskt ganska lätt att demonstrera hur det gick till. Kanske inte om barnen är väldigt små, men det kan du säkert bedöma om du läser igenom beskrivningen nedan.

Utrustning. Du behöver:

- En påse torkade, svarta bönor.
- En påse små torkade vita bönor (det brukar även finnas stora vita, men det är viktigt i det här experimentet att de är lika stora som de svarta).
- Eventuellt en liten köks- eller brevvåg
- Tre små glas
- Två ogenomskinliga små påsar eller burkar (som barnet lätt kan få in handen i)
- Två klisteretiketter, typ sådana man klistrar på syltburkar
- Ett antal små papperslappar (typ 5 x 5 cm, större behövs inte) med barnens förnamn på, ett namn på varje lapp
- En tuschpenna i valfri färg att skriva namnen med
- En utskrift (helst i färg) av bilden på tvillingarna Kian och Remeé och deras

föräldrar på t ex <https://www.snopes.com/fact-check/sister-act-2/> (kortare: krymp.nu/2RK) Man får scrolla ner en liten bit för att hitta den. Viktigt: Visa inte bilden för barnen förrän i slutet av lektionen.

Gör så här:

1. Mät, väg eller räkna upp (tar längst tid) något hundratal av varje bönsort. Håll sedan över de tvåhundra bönorna i den ena av de ogenomskinliga burkarna eller påsarna och skaka om. Det är viktigt att det är lika många bönor av varje sort. Upprepa så att även den andra burken/påsen får en likadan bönblandning. Sätt en klisteretikett med en streckgubbe på den ena burken/påsen och en streckgumma på den andra.
2. Berätta för barnen att vår hudfärg beror på att vi har små "saker" i kroppen som kallas för *arvsanlag* eller *gener*, och att det är de som gör att en del människor är mörka i hyn och andra ljusa. Berätta också att det är nyttigt med mycket pigment i hyn för att det gör att man löper mindre risk för att skadas av solljuset (UV-strålningen).

3. Håll upp ett litet glas med svarta bönor och säg att människor som är svarta har anlag för svart hudfärg och att vi kan låtsas att anlagen ser ut så här ("fast de är mycket, mycket mindre i verkligheten"). (se bild 1)

Bild 1

4. Håll upp ett annat litet glas med lika många vita bönor och säg att människor som är vita har anlag för ljus hudfärg och att vi kan låtsas att de ser ut så här. (Bild 1)
5. Häll över bönorna från de båda glasen i det tredje glaset, blanda om dem och säg till barnen att "så här är anlagen hos människor som är bruna i hyn". Kanske räcker något barn upp handen och frågar ifall en svart och en vit människa som får barn får bruna barn då? Bekräfta barnet genom att säga att det stämmer.
6. Ta nu fram de båda påsarna/burkarna med de blandade bönorna och visa dem hur innehållet ser ut. Fråga barnen: Vad tror ni att den här mannen har för hudfärg? "Brun!" Stämmer! Gör likadant med den andra. "Kvinnan är också brun!" Det stämmer också!
7. Be sedan ett barn komma fram och sticka ner handen i den ena av påsarna och plocka upp två bönor utan att titta. Upprepa sedan samma sak med nästa påse. Lägg sedan de fyra bönorna på bordet på lappen med barnets namn.

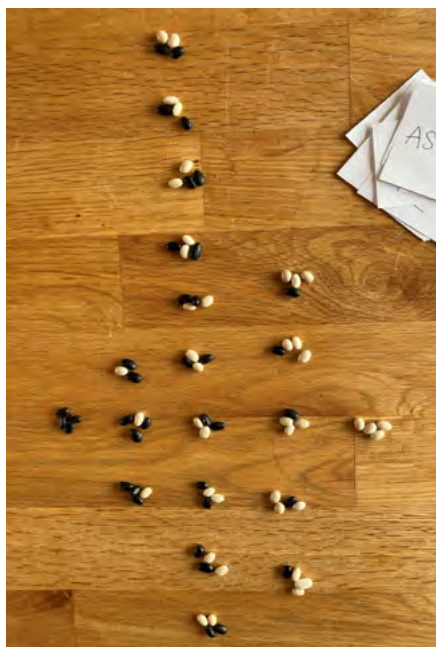
Bild 2

8. Låt nästa barn komma fram och hämta sina 2 x 2 bönor och lägga dem på sin lapp intill det förra barnets. Gör likadant med alla de andra barnen. (se bild 2)

9. Samla sedan barnen runt bordet och se efter ifall det är någon som råkat få fyra svarta bönor. (i genomsnitt får en sextondel av barnen det). Lägg dem i så fall längst till vänster på en annan del av bordet.

10. Är det någon som fått en vit och tre svarta? Lägg dem i så fall till höger om den eventuella första högen, annars längst till vänster. Kanske har flera barn fått en vit och tre svarta – lägg i så fall deras högar ovanför eller nedanför det andra barnets hög (se bilden här nedanför så förstår du).

Bild 3

11. Sedan två svarta och två vita. Säker har flera av barnen fått det. Lägg dem till höger om föregående hög.

12. Fortsätt på samma sätt med tre vita och en svart, och allra sist med fyra vita bönor. (se bild 3)

13. Peka nu på ett par högar, en i sänder, vilka som helst, och fråga barnen: Vilken färg tror ni att det här "barnet" har på sin hy? Vid det här laget har barnen fattat galoppen, så de har säkert inga problem med att säga vilka av "barnen" som är ljusa, bruna respektive svarta.

Ni kan nu tillsammans konstatera att det vanligaste är att två bruna föräldrar får bruna barn. Men berätta att det ibland händer att två bruna föräldrar får ett svart eller ljushyat barn. Fråga om barnen kan se några "exempel" på det på bordet. Påminn om att "föräldrarna" hade precis hälften vita och hälften svarta "anlag" och upprepa att några av "barnen" ändå har fler vita än svarta och tvärtom.

Visa nu barnen bildutskriften på Kian (svart och brunögd) och Remee (ljus och blåögd) och deras mellanbruna föräldrar och jämför med era resultat. Berätta för barnen att Noa och hans hustru förmodligen var mellanbruna i hyn. Att de fick tre söner Sem, Ham och Jafet och att Hams namn betyder "mörk". Berätta också att de flesta av Jafets avkomlingar var ljusa i hyn, så troligtvis var han också det. Sem kan ha varit mellanbrun som många så kallade semitiska folkgrupper är. Betona att man inte kan veta sådana här saker helt säkert, men att själva poängen är att det

här med olika hudfärger inte är ett problem om man tror på Bibeln.

Berätta att Adam och Eva säkert också var mellanbruna i hyn. Diskutera varför man då inte brukar avbilda dem så (för att konstnärerna var ljushyade och levde på en tid när man inte visste så mycket om arvsanlag som ni gör nu). Man kan välja att låta barnen plocka fler än fyra bönor. T ex tre eller fyra ur varje påse/burk, speciellt om man gör experimentet i en klass med många barn, men chansen att något av barnen då får alla vita eller alla svarta bönor blir då betydligt mindre. Inget hindrar förstås att barnen "skaffar fler barn" genom att plocka fler än en uppsättning "gener", och då ökar ju chansen.

Om du vill och har tid kan du också illustrera hur "Ham" gifte sig med en kvinna som också är ganska mörkhyad och konstatera att deras "barn" alltid blir mörka i hyn.

Lycka till!

Bild 4: "Ham och hans fru"

PS!

Efteråt kan man lägga alla bönona i blöt över natten och koka dem enligt anvisningarna på förpackningarna. Sen kan man ha dem i sallad. Varför inte avsluta lektionen med en bön(e)stund?!

DS!

Redaktionen

Genesis

Fråga efter Genesis på ditt bibliotek!

Vill du att andra ska få höra
skapelsebudskapet?

En gåvoprenumeration till någon du känner kostar ju en slant. Men något du kan göra som inte kostar någonting alls är att titta in på ditt närmaste bibliotek nästa gång du är ute och handlar. Fråga där efter magasinet Genesis, "Fyra kristna diskuterar: skapelse och evolution" och annan bra skapelselitteratur. Flera läsare har hört av sig och rapporterar att deras bibliotek reagerar positivt. På det viset kan många fler än du få möjlighet att läsa om de goda argumenten för en Gud som skapat världen och oss!

Prenumerera på GENESIS!

Vi vågar ifrågasätta

Är evolutionsteorin verkligen bevisad?

Går evolutionen att förena med
tron på Bibeln som Guds Ord?

Är en biblisk skapelsesyn
förenlig med modern vetenskap?

Spelar skapelsefrågan någon
roll i praktiken?

Å HÄR BESTÄLLER DU DIN ÅRSPRENUMERATION

1. Betala 265* kr via Plusgironummer 29 55 88-8.
Ange ditt namn. Är det svårt att få plats med all text så skicka detaljerad info** till prenumeration@genesis.nu.
2. Betala 265* kr via Swish 123-652 03 99.
Ange ditt namn. Är det svårt att få plats med all text så skicka detaljerad info** till prenumeration@genesis.nu.

Gåvoprenumerationer 165 kr
Studerandeprenumerationer 145 kr
Utlandsprenumerationer SEK 315 (studerande SEK 245)
(se detaljerad info nederst på sid 4.)

** 1. Ditt namn och postadress
2. Vid gåvoprenumeration ange även mottagarens namn och postadress.

OBS! Prenumerationen avser 2022

Medlemskap: 130 kr/år betalas på motsvarande sätt som ovan.

Genesis

189:-

Antologi om den kristna skapelsetron

Många har förkastat Bibelns skapelseberättelse som ovetenskaplig, en mytisk saga utan förankring i modern forskning. Men stämmer verkligen den uppfattningen? Andra letar efter kompromisser mellan de två ursprungsberättelserna: den evolutionistiska och Bibelns. Men går de att förena?

I den här antologin hittar du stöd för Bibelns påstående att Gud skapade allt, och inte bara utifrån argument såsom "Det står ju i Bibeln", utan baserat på vetenskapliga rön inom områden som geologi, biologi, fysiologi, kosmologi. Skaffa även studiehandledningen boken för cellgruppen. Den kostar 50 kr.

Beställ på www.sjobergsforlag.se

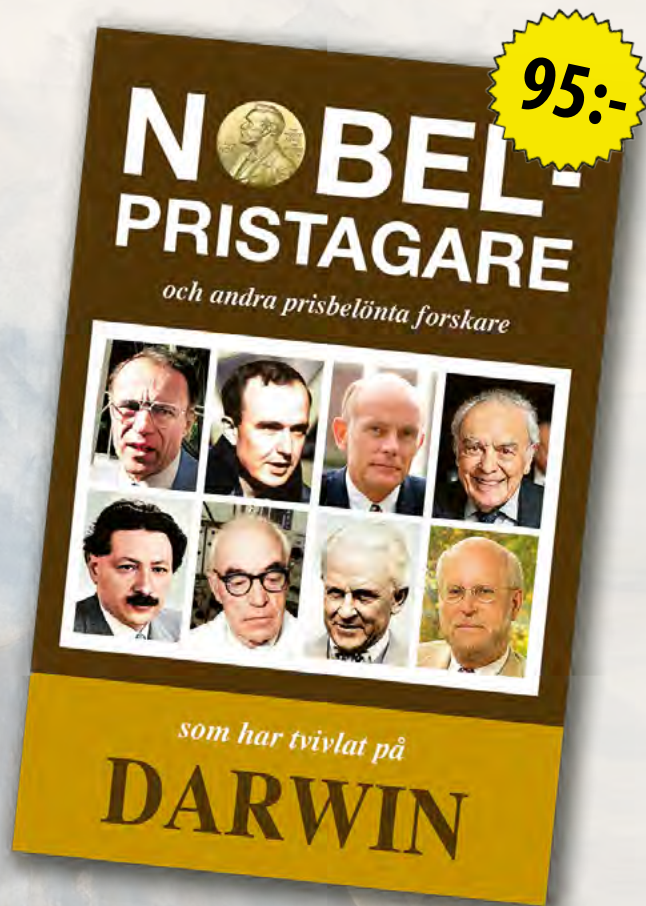
SJÖBERGS
FORLAG

Tfn: 019-186010 • info@sjobergsforlag.se • /sjobergsforlag • www.sjobergsforlag.se

Provläs och beställ på
www.apologiaforlag.se

APOLOGIA

NYHET!

Äntligen har den kommit! Boken som tar död på alla påståendena om att ”ingen kompetent och seriös forskare ifrågasätter evolutionsläran”.

Här presenteras ett femtiotal Nobelpristagares åsikter om Gud, skapelsen och evolutionen. Sex av dem presenteras mer ingående – Arno Penzias, Richard Smalley, Ernst Chain, John C. Eccles, Robert Millikan och Werner Arber.

Ett antal andra prisbelönta forskare förenar sig i Darwinkritiken, bl.a. Allan Sandage, Fred Hoyle, Dean Kenyon, Henry F. Schaefer och Raymond Damadian.

Timoteus-Förlag AB
Halnatorps Egendom 3
545 93 Töreboda
Tel. 0506-65 92 19
timoteus-forlag.se

Bergmans
MEDIA

564 31 Bankeryd
Tel 070-228 10 32
www.bergmansmedia.se

Har du fått det här numret av Genesis alldeles gratis?

Grattis i så fall. I vanliga fall kostar det 70 kr att köpa det som lösnummer. Gillade du innehållet? Vi tror och hoppas det.

Du vet väl om att om du swishar oss en liten slant så kan vi se till att någon annan också får ett nummer. På det sättet kan en liten tjuga kan få göra en stor skillnad för någon som brottas med skapelsefrågan. Swishnumret är i så fall 123-652 03 99 (det är det annars också ;)

Annonsera i Magasinet GENESIS

Som annonsör stöder Du tidningen, samtidigt ger det Dig god träffsäkerhet mot målgruppen

VETENSKAP | URSPRUNG | SKAPELSETRO
Genesis

Vi vågar ifrågasätta det ingen annan vågar. Läsarna får vetenskapen i ett annat perspektiv. Artikelförfattarna är forskare, akademiker från olika länder och vetenskapliga fält.

Annonsbokning/material:

Kontakta Jörgen Lundin för bokning och materialleverans: jorgen@wetterreklam.se

Utgivning

2022-03-01
2022-06-01
2022-09-01
2022-12-01

Annonsstorlek/pris

Uppslag* 430 x 287 mm - 9 900 kr	Halvsida 95 x 267 mm - 3 200 kr
Helsida* 215 x 287 mm - 5 400 kr	Kvartssida 95 x 131 mm - 2 100 kr
Halvsida 195 x 131 mm - 3 200 kr	* 5 mm utfall.

Erbjudande!

Vi växlar upp, åk med en månad GRATIS Provläs Världen idag

I 20 år har Världen idag varit en tydlig, saklig och varm röst.
Vi fortsätter framåt och du är välkommen att följa med!

Världen idag
20
år!

Nu även fredagar!

Tidningen kommer ut tisdag, onsdag, torsdag
som papperstidning och e-tidning,
samt fredag och lördag endast som e-tidning.

Välkommen att anmäla din provmånad:

- prova.varldenidag.se
- 018-430 40 50
- kundtjanst@varldenidag.se

www.varldenidag.se

Jag beställer en gratis provmånad av Världen idag!

Namn: _____

Adress: _____

Postnummer: _____

Postadress: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Erbjudandet gäller t.o.m. 22-06-30 för hushåll i Sverige som inte haft tidningen de senaste sex månaderna.
Prenumerationen avslutas automatiskt när provmånaden gått ut. Du kommer då att kontaktas av en av våra
säljare för erbjudande om fortsatt prenumeration. För våra prenumerationsvillkor samt vår personuppgiftspolicy,
se www.varldenidag.se/kundtjanst

Genesis

 Världen idag

Svarspost
Kundnummer 901204700
758 00 Uppsala

Du minns säkert att du fick lära dig om utvecklingsläran i skolan, eller hur?

Om att det sker slumpmässiga förändringar i DNA och att en del av dem ibland råkar bli fördelaktiga. Och att de individer som fått förmånen att födas med fördelaktiga förändringar har bättre förutsättningar än de övriga att senare i livet få egna ungar. Det är så berättelsen låter. Med finare ord kallas den neodarwinism och mekanismen som driver den framåt-uppåt heter mutationer och naturligt urval (selektion). Därför tror nästan alla "vanliga människor" att det är så evolutionen fungerar, alltifrån grundskoleeleverna upp till tjänstemännen på Skolverket.

Vad de däremot inte känner till är att man bland evolutionsbiologer länge tvivlat på att den där förklaringen fungerar i praktiken. Därför har man också länge sökt efter alternativa förklaringar till livets mångfald. Man kan säga att utvecklingsteorin har utvecklats under åren, utan att den breda allmänheten informerats. Det är som en "hemlis" som bara diskuterats i fikarummen på universiteten och någon mer eller mindre intern sammankomst. Det betyder i praktiken att evolutionen idag saknar en trovärdig mekanism. Det borde både elever, lärare, tjänstemän på Skolverket och kristna evolutionister få reda på. Problemet är att ingen verkar intresserad av att berätta det för dem.

Men vi på Genesis bryr oss. Vi värnar om folkbildningen och är angelägna om att alla korten läggs på bordet så att både elever, myndigheter och allmänhet får en allsidig och sanningenlig bild av den så kallade evolutionen. Därför kommer vårt nästa nummer att ha temat **Evolutionsteorins evolution**. Men först önskar vi dig en God jul och ett Gott Nytt 2022!

/Genesisredaktionen